

TÝNECKÉ LISTY

Měsíčník obce Velký Týnec • XXXIV. ročník • Číslo 2/2024 • Cena 10,- Kč

VELKÝ
TÝNEC

- 3** Školní poradenské pracoviště se představuje
19-20 Týnečtí hasiči se ohlíželi za rokem 2023
29-33 Letem školním světem - povídání
s mladou týneckou akvabelou Eliškou Neumanovou
Přesahy 55 minut s podnikateli Pavlou a Michalem Nýdrlovými

EDITORIAL

Milé čtenářky, milí čtenáři, v únorovém čísle Týneckých listů se nám sešla nebývalá várka rozhovorů se zajímavými lidmi. Začínáme pěkně zoztra. Hned na úvodních stránkách odpovídá na otázky Petra Hanušky členka školního poradenského pracoviště Mgr. Marie Zdařilová. V naší škole mimo jiné zastává funkci školního metodika prevence. Že stejně jako já nemáte představu, co to znamená? V rozhovoru vám paní Zdařilová velmi precizně a podrobně popíše, co všechno její role ve škole obnáší, s jakými problémy se setkává a jak je ve škole řeší.

Pokračujeme dále osobnějším povídáním s jednou z nejmilejších paní učitelek, které jsem za svá školní léta měla možnost poznat. Setkání s ní mi vždycky vykouzlí úsměv na tváři. Je pro mě nepochopitelné a obdivuhodné, že si nás všechny dodnes pamatuje jménem. V rubrice Jak ten čas letí si určitě nenechte ujít rozhovor s paní učitelkou Kopečkovou ze Vsiska.

Zahanbit se nenechala ani naše napaditá slečna knihovnice Eliška Tomečková a stříhla si rozhovor s českou autorkou románů pro ženy a dívky žijící v Austrálii a písíci pod svým jménem Šárka Heiková i pseudonymem Sarah Parsley.

Pozadu nezůstala ani škola. Ve Spolužácích pod lupou paní učitelka Tāňa Hanušková vyzpovídala mladou, úspěšnou týneckou akvabelu Elišku Neumanovou.

Tradiční je velký rozhovor v Přesazích. Je překvapivé, jaký talent a životní energie je některým lidem dán do vínku. A když se sejdou takoví lidé dva, zároveň tvořící i manželský pár, vznikne z toho až neuvěřitelný životní příběh. A to Pavla a Michal Nýdrloví jsou teprve čerství čtyřicátníci.

V únorových listech si můžete také přečíst, co všechno prováděli činorodí týneckí hasiči v minulém roce. Nenechte si ujít dvoustranu o přehledu činnosti jejich jednotlivých složek. A už jste viděli skřivana? Podle jednoho starého přísloví by měl už na Hromnice zacvrlikat. Pokud jste ho letos ještě nepotkali, zkuste si alespoň nalistovat příspěvek Petry a Aleše Pečinkových o tomto posloví jara.

Pokud nevíte kam s dětmi na výlet v letošním poněkud zvláštním zimním počasí, i na to najdete v Týneckých listech odpověď. Podívejte se na doporučení paní Evy Pospíšilové z její návštěvy Doubravského dvora u Litovle.

Na závěr mi dovoluji popřát vám všem příjemné únorové počtení!

Vendula Vránová

Foto na titulní straně:

Zimní procházka v Chlumu vás i ve velkém mrazu zahřeje
Foto: Petr Hanuška

GDPR - „Tímto upozorňujeme čtenáře, že na akcích pořádaných obcí mohou být pořizovány fotografie. Mělo by se tak dít vždy zřetelně označenou osobou. Fotografie slouží jedinému účelu - jako materiál ke zveřejnění, zda daná konkrétní fotografie bude či nebude použita k prezentaci v obecním periodiku, zejména s přihlédnutím k její vypovídací schopnosti ve vztahu k akci, jež byla obcí pořádána. Fotografie takto nepoužité jsou následně skartovány. Pakliže si jako účastník takto dokumentované akce kdokoli z vás nepřeje být objektem fotografování a následného zveřejnění v obecním periodiku, sdělte toto prosím nejlépe osobě fotografa nebo případně zavčas na podatelnu obecního úřadu.“

ÚNOROVÝ ÚVODNÍK

V širém poli muka stojí bělené.
Moje matka v zemi leží studené.

Napadl mne nápěv písničky při jedné emailové zprávě, která mi i s fotkami přistála ve schránce. Byla od pana Jaroslava Navrátila a psal mi o tom, jak k desátému výročí úmrtí své maminky provedli s přáteli takovou běžnou údržbu Boží muky stojící při bývalé poutní cestě z Velkého Týnce na Svatý Kopeček u Olomouce. Ta cesta už tam dávno není. Je zaoraná. Zub času a zemědělské družstvo se o ní postaralo. Jen ta Boží muka tam zůstala stát. Zajel jsem se tam na ně podívat. Jsou přístupná ze silnice vedoucí z Týnce do Bystřice. Vítr foukal a mě se v hlavě honila spousta myšlenek a otázek, ale než se pokusím si na ně odpovědět, tak si dovolím shrnout fakta.

Boží muka mají symbolizovat utrpení Ježíše Krista, který byl z příkazu Pontia Piláta bičován. Mělo se to dít v patiu, kde byl připoután k jednomu ze sloupů.

A právě takový sloup mají obecně Boží muka jako drobné sakrální stavby připomínat. Stavba má mírně zvýšenou základovou patku, na kterou navazuje čtvercový dřík, a je zakončena symbolickou hlavicí, ve které jsou výklenky pro umístění obrazů nebo sošek. Stavba se umísťovala na místo, odkud byl pěkný výhled, nebo na křižovatku cest, či byla poblíž studánka nebo místo vhodné k odpočinku. Poutník, který se u takové stavby zastavil, si měl uvědomit, že život není peříčko, ale místo neustálých zkoušek, kterým jsou podrobováni všichni, jež mají pozemské tělo.

V naší sekularizované společnosti na to máme psychology a psychiatry. V dobách dřívějších se prostě člověk vydal na pouť a u Boží muky se obsloužil sám. Dříve byli lidé samostatnější. Nečekali, že za ně někdo něco udělá, nebo jim zajistí trvalé štěstí. Boží muka se nestavěla z rozhodnutí nějakého úřadu a také se nepředpokládalo, že se o ně

bude nějaká instituce starat. Dělal to ten, kdo měl poblíž pole nebo si to potřeboval s tou nejvyšší instancí dát nějak do pořádku.

Dnes mají někteří lidé problém si před vlastním domem posekat trávu nebo zamést chodník. Práce, kterou děláme bez zjevného nároku na odměnu, má velký terapeutický význam. Pokud ji konáme tak zvané „k větší slávě Boží“, očisťuje především nás samotné. Můžete si samozřejmě zaplatit kurz a prožít na něm nějaké mystické vytržení, ale to nemá tu pevnost a hodnotu, ke které se doberete vlastní cestou. Někdo na té cestě vysadí pár stromů, jiný zase opraví mostek přes potok a další zvedne odhozenou patku v lese. I to stačí. Neočišťujete tak jen přírodu a věci kolem, ale i sebe. Je důležité, abyste se na každé cestě našli a mohli se sebou být spokojeni. Tak ať se potkáte vždycky se slušným člověkem.

Stanislav Denk

© 3x archiv Jaroslava Navrátila

Tříkrálová sbírka 2024 vynesla v naší obci přes 100 tisíc korun!

© Petr Hanuška

© Pavel Peňaška

Letošní Tříkrálovou sbírku provázelo nepříjemně deštivé počasí. V naší obci se vybralo celkem 106.334,- Kč (ve Velkém Týnci 78.925,- Kč, v Čechovicích 14.216,- Kč a ve Vsisku 13.193,- Kč).
V porovnání s rokem 2023 se letos vybralo o 6.704,- Kč více.

Vendula Vránová,
šéfredaktorka

Petr Hanuška,
redaktor

Stanislav Denk,
redaktor

Vladimíra Hacsiková,
redaktorka

Kamila Grmolenská,
redaktorka

Pavel Peňaška,
grafik

TÝNECKÉ LISTY - Periodický tisk územního samosprávného celku - měsíčník Obce Velký Týnec.

Vydává Obec Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, IČO 00299669. Ev. číslo MK ČR: E 12522. Ročník XXXIV, číslo 2. Vyšlo 9. února 2024. Cena výtisku 10,- Kč. Adresa redakce: Zámecká 35, 783 72 Velký Týnec 1, e-mail: velkutyynec@velkutyynec.cz. Šéfredaktorka Mgr. Vendula Vránová Ph.D. Redakční rada: PhDr. Petr Hanuška Ph.D., e-mail: starosta@velkutyynec.cz, Mgr. Stanislav Denk, e-mail: mistostarosta@velkutyynec.cz. Grafická úprava: Pavel Peňaška, e-mail: penaska.pavel@centrum.cz. Tisk: PROFITISK, Chválkovická 5, 779 00, Olomouc. Poznámka redakce: Uveřejněné příspěvky nemusejí být totožné se stanoviskem redakce.

KRONIKA

Kalendárium

- 1. ledna**
Novoroční přívitek - Obec Velký Týnec - zámecká zahrada - 17:00 hodin
- 5.-6. ledna**
Tříkrálová sbírka - Arcibiskupství olomoucké + Obec Velký Týnec
- 6. ledna**
Valná hromada SDH Velký Týnec - hasičská zbrojnice - 16:00 hodin
- 21. ledna**
Jú a Hele - Na kouzelném paloučku - Obec Velký Týnec - kino - 10:00 hodin
Kočkohrátky - Obec Velký Týnec - kino - 15:00 hodin
- 24. ledna**
Kurz první pomoci pro seniory - Knihovna Velký Týnec - malý sál společenského domu - 14:00 hodin
- 25. ledna**
13. zasedání mikroregionu Království - Dub nad Moravou - 9:00 hodin
- 27. ledna**
Hasičský ples - SDH Velký Týnec - společenský dům - 19:00 hodin
XXIX. Hanácký bal - Sdružení obcí mikroregionu Království - RCO - 19:00 hodin

Další události

V pondělí 15. ledna proběhla pracovní porada zastupitelstva obce. Hlavním bodem jednání byla příprava rozpočtu obce na rok 2024.

Vedení obce objednalo u firmy LOLA Nováček zhotovení ozdobné mříže na studnu umístěné na zámecké zahradě.

Dne 17. ledna proběhlo v pracovní starosty obce zasedání Rady mikroregionu Království.

Obec uzavřela smlouvu se zpěvačkou Terezou Maškovou na její vystoupení ve společenském domě. Podrobněji na plakátě v Obecním servisu.

Počasí

Tak co napsat k lednu jako celku? Podivný měsíc, takový nestředoevropský. Dříve, když nebyl sníh na Vánoce, napadl po nich, resp. na počátku ledna. Ten letošní začal teplotně nad nulou, ve druhém týdnu spadly noční teploty hrubě pod nulu, mráz se držel i přes den, ve třetím týdnu se to opět přehouplo nad nulu, kolem dvacáté ledna v noci mrzlo, přes den nikoliv. Místo sněhu celkem často přšelo. Mimochodem - v loňském roce napršelo v Olomouckém kraji zhruba

ba 117% dlouhodobého průměru, což je dobrá zpráva.
První dekáda. Noc: 3, 1, 4, 7, 3, 1, 1, -6, -12, -14. Den: 7, 5, 11, 10, 6, 5, -3, -7, -6, 0. Druhá dekáda. Noc: -11, -4, -1, -2, -3, -1, -7, 2, -1, -5. Den: -1, 2, 1, 2, 2, 2, 1, 4, -1, 1. Třetí dekáda. Noc: -9, -6, 0, 1, 8, 0, 3, 1, -4, -2, -2. Den: 2, 2, 5, 9, 8, 6, 5, 8, 6, 5, 1.

Petr Hanuška

Trefa do černého...

© Petr Hanuška

Trefa do černého, tedy do značky. Vyjet z ulice u Beroňky bylo pro někoho velmi technicky složité...

STAROSTOVO SLOVO

Zajímalo mě...

Dnešní základní školství je poněkud komplikovanější mechanismus než za našeho dětství či za mé rané učitelké praxe na přelomu 80. a 90. let minulého století. Děti se ve škole nepotkávají jen s učiteli či správními zaměstnanci, mezi nimiž byli vždy a zřejmě všude nejpobulárnější paní školnice či pan školník, ale i s pracovníky, kteří mají v organismu moderní školy 21. století zvláštní poslání. Buď jej vykonávají jako součást svého pedagogického úvazku, nebo jsou výhradně zaměřeni na svou specializovanou funkci. K těm druhým patří nově školní psycholog, k těm prvním školní metodik prevence. Paní **Mgr. Marie Zdařilová** se ujala role, v níž se snaží nastavit pravidla chování a jednání učitelů a žáků tak, aby nevznikaly žádné problematické či konfliktní situace. Upřímně řečeno, není jí co závidět...

© archiv Marie Zdařilové

Maruško, zkuste stručně, ale přesněji, než jsem to učinil já, nadefinovat svou funkci a úkoly, které před vámi leží...

Má standardní činnost je daná vyhláškou. Školní metodik prevence ve škole zajišťuje podporu pedagogickému sboru, žákům i jejich zákonným zástupcům, a to skrze svou metodickou, koordinační a poradenskou činnost v problematice prevence rizikového chování. Pojmeme rizikové chování rozumíme například záškoláctví, verbální nebo fyzickou agresivitu, lhaní, krádeže, zneužívání návykových látek, sebepoškození, šikanu nebo kyberšikanu, vandalismus, rasismus či xenofobii, poruchy příjmu potravy, rizikové sexuální chování, riziko školního neúspěchu aj. Mým úkolem je tedy zvyšovat všeobecnou informovanost mezi pedagogy, žáky i rodiči tak, aby byla zajištěna maximální primární prevence těchto jevů. Primární prevence je vlastně v širším slova smyslu výchova ke zdravému životnímu stylu a k rozvoji pozitivního sociálního chování, psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací.

Úzce proto spolupracuji s třídními učiteli v rámci podpory bezpečného a zdravého klima třídy a školy. Sleduji a vyhodnocuji varovné signály spojené s možností výskytu rizikového chování žáků. Poskytují poradenskou činnost v této záležitosti. Vyhledávám žáky s rizikem nebo projevy nežádoucího chování. Provádím orientační šetření ve třídách, dle potřeby chystám i realizuji metodické hodiny s třídním kolektivem. S kolegy se podílím na přípravě podmínek pro

adaptaci žáků cizinců apod. Orientuji se v metodických pokynech a legislativě, která se vztahuje ke školství a prevenci. Ve spolupráci s poradenským pracovištěm školy pak řeším případy rizikového chování žáků, a to včetně následné nápravné i intervenční péče. Vedu dokumentaci primární prevence. Na základě podnětů ze společnosti, pedagogického sboru či školou řešených situací vytvářím Preventivní strategii školy na čtyřleté období, každoročně obměňuji Preventivní program školy tak, aby odpovídal mé evaluační činnosti, kterou provádím na konci každého školního roku. Sleduji aktuální trendy tohoto oboru, reaguji na dotazníková šetření v oblasti prevence na školách, zakládám nejrůznější náměty, typy nebo kontakty na spolupracující organizace. Tvořím a eviduji zápisy z pohovorů s žáky nebo z jednání s rodiči. Mou povinností je také vedení deníku metodika, do kterého průběžně zaznamenávám své činnosti. Sepisuji tematicky směřované metodiky pro vyučující, dále jim předkládám nejrůznější materiály pro práci s třídní skupinou. Dbám na naplňování cílů primární prevence, které si stanovíme. Vyhledávám, tvořím a organizuji přednášky, besedy, kampaně, preventivní či diagnosticko-intervenční programy pro naše žáky. Mimo jiné vytvářím nástěnky pro pedagogy a žáky vztahující se k tématům primární prevence. Obávám se, že stručnější definici náplně mé funkce nezvládám.

Vím, že na začátku školního roku jste pro kolegy učitele připravila řadu metodických materiálů. Čeho se přesně týkaly?

Kolegům jsem například předložila přepracovanou Školní preventivní strategii, což je vlastně dlouhodobý preventivní program naší školy. Jejím úkolem je vymezit poskytovanou prevenci, definovat dlouhodobé i krátkodobé cíle, a to tak, aby byly přizpůsobeny struktuře školy, ale i jejím kulturním, sociálním a jiným okolnostem. Dokument by měl sloužit k podpoře oddalování, bránění či alespoň snižování výskytu rizikových forem chování a současně by měl vést ke zvyšování schopnosti žáků konat informovaná a zodpovědná rozhodnutí. V obecné rovině pak poskytuje hlavně podněty pro zpracování Preventivního programu školy, který je zaměřen konkrétně na jednotlivé kroky primární prevence daného školního roku. Mimo jiné však poskytuje také návrhy na realizaci preventivních kampaní a akcí pro žáky, dále zahrnuje kontakty na organizace zabývající se prevencí, ale třeba i body pro odhalení prvotních známek šikany aj. Tyto materiály zveřejňujeme na webových stránkách školy, kde si je může prostudovat veřejnost.

Dále jsem pro kolegy vytvořila Krizový plán, který má být rychlým návodem pro řešení nejrůznějších rizikových situací, s nimiž se pedagog může ve své praxi setkat. Když pak dojde k nějaké události a pedagog si není jistý postupem správného řešení, tak stačí, aby nalistoval danou stránku a řídil se předepsanými pokyny. I tento materiál je však nutné pravidelně obnovovat, protože každý školní rok s sebou přináší nové podněty a situace k řešení.

Kolegům také pravidelně předkládám materiály pro práci s žáky na třídnických hodinách (např. nejrůznější sociální hry, techniky práce s kolektivem aj.), informuji je o novinkách oboru, případně

LEDNOVÁ FOTOGALERIE

Děti v pohádkové soutěži

Kamarádi Jů a Hele

Finále

Myšák KIKO

Sluníčko s Měsíčkem

Vodní říše

© 8x Ozvučení Olomouc

Žabáci KVIK a KVAK

Společenské odpoledne Klubu seniorů Velký Týnec

© 6x Klub seniorů Velký Týnec

Sedmikrásky vystoupily na předávání policejních ocenění v Olomouci

Pan plukovník Richard Jílek požádal naše nejmladší členy národopisného souboru Týnečáci o vystoupení na Slavnostním ceremoniálu územního odboru Olomouc, Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje v rámci oceňování nejlepších příslušníků a občanských zaměstnanců územního odboru Olomouc za rok 2023. Akce se konala 23. ledna 2024 v prostorách Univerzity Palackého v Olomouci. Sedmikrásky měly dva taneční a pěvecké vstupy a pro ně i členy policejního sboru ČR to byl velký zážitek. Ráda bych za sebe i děti touto cestou panu plukovníkovi Jílkovi poděkovala za pozvání.

Anna Plevová

© 6x archiv NS Týnečáci

VŠECHNO NEJLEPŠÍ

V měsíci lednu oslavila své 91. narozeniny
paní Františka Mačáková z Velkého Týnce

V únoru blahopřejeme k významným životním milníkům těmto našim spoluobčanům

91 let pan Vlastimil Valouch z V. Týnce	82 let pan Antonín Koutný z Čechovic
88 let paní Jarmila Tomková z V. Týnce	81 let paní Ludmila Bartoníková z V. Týnce paní Jarmila Hájková z V. Týnce
87 let paní Danuše Mazánková z V. Týnce	75 let paní Marie Kolářová z V. Týnce paní Eva Šimonová z V. Týnce
85 let pan Jan Habarta z V. Týnce	60 let paní Hana Havlíčková z V. Týnce pan František Novák z V. Týnce paní Lenka Večeřová z V. Týnce
83 let pan František Tomeček z V. Týnce	

PODĚKOVÁNÍ

Vážená redakce,
rád bych touto cestou poděkoval MŠ Velký Týnec
za krásné přání k Vánocům.
Osobní předání, v dnešní digitální době tak výjimečné,
mě velmi potěšilo a bylo milým zpříjemněním
vánočních dnů.

Děkuji
Oldřich Petr

IDSOK

INTEGROVANÝ DOPRAVNÍ SYSTÉM
OLOMOUCKÉHO KRAJE

Úprava cen papírového jízdného

Zdražení papírového jízdného od 1. 1. 2024:

- ✓ ke zdražení dojde u všech jízdních dokladů prodaných v papírové podobě i v případě, kdy bude platba za jízdné provedena platební kartou,
- ✓ papírové jízdné bude zdraženo o cca 15 % oproti stávajícím cenám.

Při nákupu jízdních dokladů v elektronické podobě se pro cestující od 1. 1. 2024 nic nemění.

Více informací na [IDSOK.CZ](https://idsok.cz)

Bruslení bez nehod

Hasiči radí, jak se bezpečně pohybovat na ledu

Podrobnější informace najdete na hzo.cz

Nevstupujte na led, dokud se nepřesvědčíte o jeho dostatečné síle a pevnosti (bezpečná síla ledu je minimálně 10 cm a led má namodralou barvu).

Pokud při vstupu na led slyšíte praskání, vraťte se ihned na břeh, případně si lehněte a rozložte tak svou váhu. Pokuste se doplazít na břeh, pokud to není možné, zůstaňte ležet a snažte se přivolat pomoc.

Jestliže se propadnete do ledové vody, nepropadejte panice. Paže rozložte ze široka na led a neustálým kopáním nohama se snažte dostat co nejdál na led a plazením co nejkratší cestou na břeh.

Pokud se propadne pod led někdo z vašeho okolí, volejte na tísňovou linku. Nikdy se k danému místu nepřibližujte vestoje. Klekněte si nebo se plazte. Na pomoc si vezměte hokejku, případně delší větev, bundu, opasek nebo lano.

Zachráněnému se snažte zajistit teplo a suché oblečení.

Pokud začne praskat led i pod vámi, ihned se vraťte na břeh a přivolejte hasiče na lince 150 nebo 112.

HASIČSKÝ
ZÁCHRANNÝ SBOR
OLOMOUCKÉHO
KRAJE

Jak ten čas letí...

Josefa Kopečková

Asi není v naší vesnici a v jejím okolí člověka, který by paní Kopečkovou neznal.

Jiřinko, jste v naší víscce velmi známá díky vašemu povolání paní učitelky z mateřské školky. Spoustu z nás nebo naše děti jste osobně učila. Stále aktivně pomáháte na různých místních akcích. Jste členkou řady sdružení, ale od začátku... Víme, že nejste rodačka ze Vsiska, i když už tu žijete padesát tři let. Odkud pocházíte?

Narodila jsem se v Kojetíně do rolnicko-učitelské rodiny, kde jsem do svých dvaceti sedmi let žila. Rodiče měli velké hospodářství – pole, krávy, prasata, koně. Pocházím ze čtyř sourozenců, takže každá ruka byla třeba.

Po základní škole jsem se hlásila do Kroměříže na národní školu, kam jsem se kvůli mému třídnímu původu nedostala. Přijali mě do Přerova na střední pedagogickou školu a po vystudování jsem dostala umístěnku do Tovačova. Udělala jsem si i kurz na cvičitelku a vedla starší žáky v místním Sokole.

Jak vůbec probíhala vaše profesní kariéra?

Od svých dvaceti osmi let jsem pracovala jako učitelka ve Velkém Týnci, pak i v Olomouci a šestnáct let v Čechovicích, kam docházeli předškoláci. Poté jsem až do důchodu, což bylo do roku 2000, byla opět ve školce v Týnci, kde jsem také učila děti logopedii.

Kde jste se seznámila se svým mužem?

Můj muž jezdil do Kojetína na plesy, kde jsme se seznámili a já se s ním odstěhovala do Vsiska. Bydlím doteď v manželově rodném domě. Zpočátku jsme tu žili s jeho rodiči, sestrou a našimi dvěma syny. Oba

synové Pavel a Lubomír nám dělali radost. Vystudovali a oba jsou úspěšní ve svých povoláních a píšou odbornou literaturu. Mají své rodiny a já mám čtyři vnoučátka. I když už jsou dospělí, tak stále si rádi jezdí do Vsiska odpočinout, a to nejen na prázdniny a svátky.

Se synem i vnoučaty jezdím pravidelně na letní dovolenou po krásách Česka i zahraničí. Jsem za tyto společně strávené chvíle moc ráda. Z našich výletů si dělám poznámky, které doplňuji fotkami.

A co vaše koníčky a další záliby?

Mám velkou zahradu, kde sázím, okopávám, pleji. Moc ráda pracuji s půdou, je to pro mě relax. Už se nemůžu dočkat jara. Nejenom kvůli zahradce. Mám moc ráda přírodu. Hodně jezdím na kole, a abych nebyla bolavá, tak celý život každé ráno cvičím.

Jste členkou v různých sdruženích, stále aktivně pracujete i s dětmi. Můžete nám prozradit co vše ještě stiháte?

Už třicet let jsem členkou sociální komise. Kronikářkou v týneckém seniorském klubu. Tančím v místní skupině Poupata.

Teď mě velmi těší má nová aktivita! Stala jsem se „čtecí babičkou“ ve školce. Docházím tam pravidelně jedenkrát týdně a před spaním čtu dětem pohádky. Střídám oddělení, dětem se to líbí a mě to dělá velkou radost.

No a ve Vsisku chodím každoročně už s několikátou generací na Tříkrálovou sbírku. Kromě toho nacvičuji s dětmi vystoupení na Mezinárodní den žen a v naší místní kapličce na Velikonoce a Vánoce s dětmi nacvičuji zpívání. Práce s dětmi mě celý život velmi baví.

Děkujeme vám, paní Jiřinko, moc za nás i za naše děti. A co byste našim čtenářům vzkázala na závěr?

Život je boj a člověk musí mít hezkou představu, co pěkného ho ještě čeká!

Ptala se Jana Hlavinková,

Autorka je členkou Komise pro sociální záležitosti ZO Velký Týnec

© 3x archiv J. Kopečkové

Řeznictví pana Ondřeje Coufala ve spolupráci s Obcí Velký Týnec a Národopisným souborem Týnečáci pořádají

VELKÝ
TÝNEC

Týnecký masopust

Zámecká zahrada Velký Týnec
Sobota 10. února 2024 od 12.00 hodin

Ukázka zpracování a výroby produktů
z dobře vykrmeného pašíka

Prodej tradičních zabíjačkových výrobků

Masopustní průvod zakončený rituálním obřadem
pochovávání basy

Živá hudba - Petr & Band

Vstup zdarma | Srdečně zvou pořadatelé

KONCERT

Terezy Maškové

S DOPROVODNOU SKUPINOU

PÁTEK 1. BŘEZNA 2024 OD 19.00 HODIN

VELKÝ SÁL SPOLEČENSKÉHO DOMU
VELKÝ TÝNEC

VSTUPNÉ: 250 Kč V PŘEDPŘEDPRODEJI
300 Kč NA MÍSTĚ

Předprodej v Řeznictví Ondřeje Coufala Velký Týnec
a v rezervačním systému predprodej.velkytynec.cz

Týnecké listy vyhláší soutěž O FOTKU MĚSÍCE

Nejoriginálnější fotka bude oceněna
každý měsíc poukázkou* na nákup
v Olympii Olomouc v hodnotě 300,- Kč

* po zveřejnění k vyzvednutí na sekretariátu OÚ ve Velkém Týnci

Soutěží se ve dvou kategoriích

Život v naší obci

Do kategorie patří snímky zachycující člověka
při práci, odpočinku, zábavě, ale i portréty či akty.

Svět kolem nás

Do kategorie zařazujeme snímky zvířat, rostlin,
krajiny, ale i architektury a uměleckých děl.

**Do jaké kategorie má být fotka
zařazena, rozhoduje autor.**

**Fotku je třeba zaslat na email:
mistostarosta@velkytynec.cz**

Nezapomeňte uvést jméno a příjmení autora,
adresu, věk a kategorii, ve které chcete soutěžit.

Život v naší obci - Malý Eskymák - Aleš Dočkal - Velký Týnec

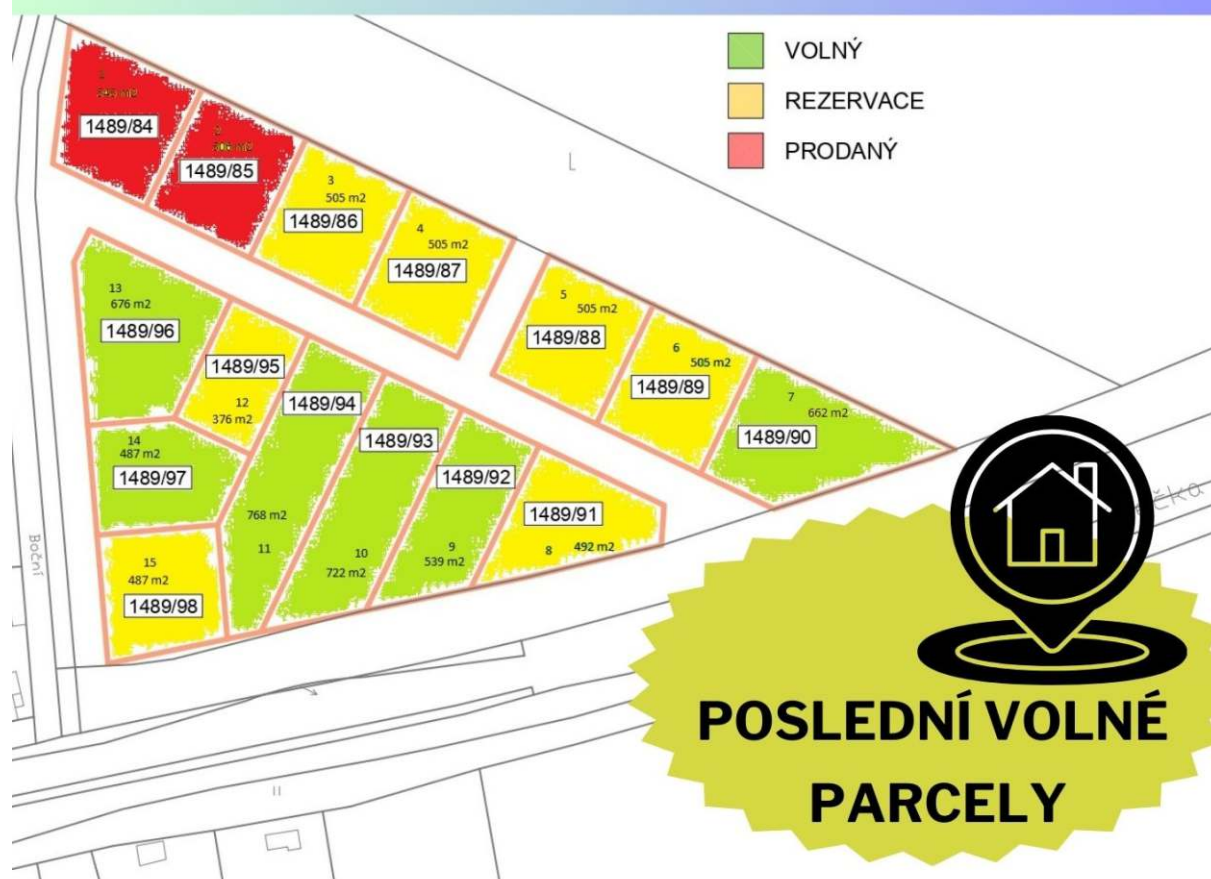
Svět kolem nás - Zachumeleno - Eva Pospíšilová - Senice na Hané

MALÍŘSTVÍ A NATĚRAČSTVÍ Petr Vaněk

Sadová 741, 783 72 Velký Týnec
tel.: 604 683 609 • e-mail: malir.vanek@email.cz

STAVEBNÍ POZEMKY VELKÝ TÝNEC NA PRODEJ

**POSLEDNÍ VOLNÉ
PARCELY**

ZASTAVITELNÁ PLOCHA Z29, VELKÝ TÝNEC

+ 420 607 808 622

Mobilní Rozhlas

Důležité informace ze samosprávy
přímo do Vašeho telefonu.

Vážený spoluobčané,
spustili jsme pro vás službu **Mobilní Rozhlas**, díky které s vámi nyní můžeme komunikovat moderně a efektivně. Občané, kteří se do Mobilního Rozhlasu zaregistrují, od nás budou dostávat **důležité informace o dění** ve Velkém Týnci, a to prostřednictvím **SMS, e-mailů** nebo **zpráv do aplikace**.

Co vám přinese registrace do Mobilního Rozhlasu?

- Novinky z úřadu přímo do telefonu
- Upozornění na krizové situace - výpadky energií, blížící se vichřice, dopravní uzavírky, atd.
- Pozvánky na sportovní a kulturní akce
- Účast ve veřejných anketách

Registrace je zdarma!

V registračním procesu si můžete nastavit, jaké informace vás zajímají. Vaše údaje budou v bezpečí v souladu s GDPR obecným nařízením o ochraně osobních údajů.

Jak se zaregistrovat?

1. Přes webovou stránku www.velkytynec.mobilnirozhlas.cz
2. Přes mobilní aplikaci Mobilní Rozhlas / Zlepšme Česko
3. Vyplněním registračního letáku a předáním na úřad obce Velký Týnec

Snadné nahlašování závad v obci přes obecní aplikaci

Společně s moderním způsobem komunikace jsme zavedli také **Systém na hlášení podnětů od občanů**. Pokud na území naší obce narazíte na nepořádek, černou skládku, rozbitou lavičku nebo třeba nesvítící lampu, stačí problém vyfotit a **jednoduše nahlásit** přes aplikaci Mobilní Rozhlas / Zlepšme Česko. My se postaráme o to, aby byla závada co nejdříve vyřešena!

Další informace a registrační formulář naleznete na následujících stránkách.

Obec Velký Týnec přináší službu

☎ Mobilní Rozhlas

Vážení spoluobčané,
i obec Velký Týnec se přidává k modernizaci komunikace s občany a zavádíme pro vás **oceňovanou** komunikační platformu **Mobilní Rozhlas**.

ZDARMA budete vždy informováni o důležitých událostech přímo do vašeho telefonu (pomocí SMS zpráv, e-mailů, hlasových zpráv, anket nebo aplikace pro chytré telefony).

Vedení obce Velký Týnec

Zaregistrujte se **ZDARMA** na: www.velkytynec.mobilnirozhlas.cz

Nebo vyplňte formulář na druhé straně tohoto **registračního letáku** a doručte ho na **obecní úřad**

System Mobilní Rozhlas je oceňovaný i **SENIORY**

Co vám přihlášení do Mobilního Rozhlasu přinese?

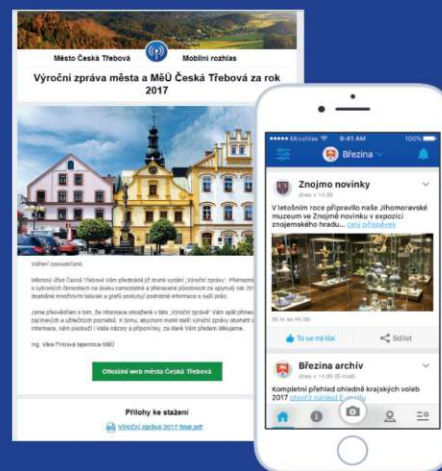
Více bezpečí

Při **krizových situacích** oceníte kvalitní SMS či hlasové zprávy, které vás budou ve správný moment informovat, **ať jste kdekoliv**.

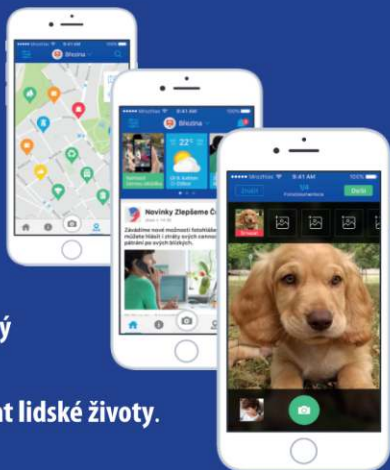
Více zábavy

O **děni a kulturních událostech** se dozvíte včas díky **moderní podobě e-mailů** či aplikaci Mobilní Rozhlas.

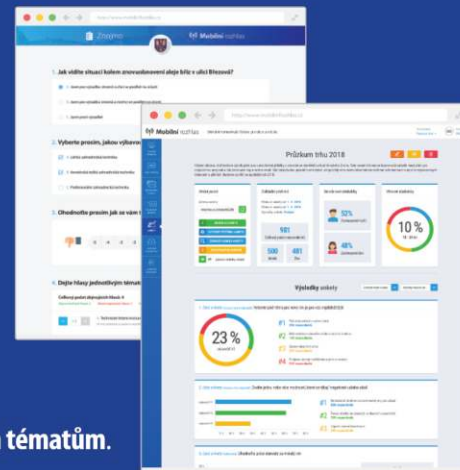
Aplikaci, co čistí ČR a zachraňuje životy

Pomocí aplikace můžete hlásit **černé skládky, poničený veřejný majetek, hledat ztracené věci, zatoulaná zvířata a zachraňovat lidské životy**.

Moderní komunikaci

Díky Mobilnímu Rozhlasu budete mít **NOVĚ** možnost vyjádřit jednoduše **svůj názor** či preferenci k důležitým tématům.

ZDARMA si stáhněte mobilní aplikaci na: www.MobilniRozhlas.cz/aplikace

Verze pro iOS:

Verze pro Android:

Přihlášení do služby Mobilní Rozhlas pomocí registračního formuláře

Jméno a příjmení:

Telefonní číslo (povinný údaj):

E-mail:

Datum narození:

Pohlaví:

Muž Žena

Rezident - Adresa bydliště:

(povinný údaj)

Nerezident - nebydlíte zde, ale máte zájem dostávat místní informace (např. pracujete zde, studujete, máte zde jen chatu, atp.)

Zvolte skupiny informací, které vás zajímají:

Odebírat všechny typy zpráv

Krizové informace

Dopravní informace

Nabídky místních obchodů

Kulturní akce

Senioři

Informace z úřadu

Sportovní akce

Chataři a zahrádkáři

Dobrovolníci

Rodiny s dětmi

Majitelé zvířat

Odstávky a poruchy

Zpravodaj

Patříte mezi nevidomé a slabozraké?

Ano a přeji si dostávat informace formou hlasových zpráv

Souhlas se zpracováním osobních údajů podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)

Jako subjekt údajů souhlasím, aby správce osobních údajů: obec Velký Týnec, IČ 00299669, se sídlem Zámecká 35, Velký Týnec 1, **zpracovával moje osobní údaje v rozsahu**

- jméno a příjmení, datum narození, bydliště, pohlaví, věk
- telefonní číslo, e-mailová adresa, IP adresa počítače, mobilního telefonu či jiného zařízení, aktuální poloha, pohyb

za účelem

- využívání služeb komunikačního ekosystému Mobilní Rozhlas a partnerských projektů Zlepšeme Česko, Uklidme Česko a ZmapujTo (dále jen partneři); přes Mobilní Rozhlas můžu např. dostávat informační a krizové zprávy o dění v mé obci, můžu vyjadřovat svůj názor v anketách, může být zjišťována moje poloha nebo pohyb. To vše slouží pro zlepšení fungování lokálních služeb, pro zajištění lepších kulturních a sociálních potřeb, pro označení konkrétního místa nebo trasy apod.;
- informování o novinkách komunikačního ekosystému Mobilní Rozhlas a jeho partnerů.

na **dobu** zapojení obce do komunikačního ekosystému Mobilní Rozhlas.

Pokud mi ještě nebylo 15 let, musí výše uvedený souhlas dát také můj otec, matka či jiný zákonný zástupce. Prohlašuji, že toto omezení je mi známo a nijak ho neobcházím.

Správce osobních údajů:

obec Velký Týnec, IČ 00299669, se sídlem Zámecká 35, Velký Týnec 1

Kontaktní údaje pověřence pro ochranu osobních údajů:

Ondřej Hojgr, Mgr., telefon: +420 602 560 211, e-mail: hojgr@ritter-stastny.cz

Vaše osobní údaje budou předány v nezbytně nutném rozsahu provozovateli komunikačního ekosystému Mobilní Rozhlas, kterým je k datu poskytnutí tohoto souhlasu Neogenia s.r.o., IČ 291 98 950, se sídlem Hybešova 42, Brno. Tato společnost bude **zpracovatelem osobních údajů**, tedy bude Vaše osobní údaje pro správce osobních údajů používat.

Poskytování osobních údajů je **smluvním požadavkem** k zajištění řádného fungování komunikačního ekosystému Mobilní Rozhlas. **Poskytnutí jakýchkoli údajů je dobrovolné;** pokud je ale neposkytnete, nemusí být vůči Vám služby Mobilního Rozhlasu funkční či plně funkční.

Informace správce osobních údajů:

OBECNĚ:

- Vaše osobní údaje budou na základě souhlasu uchovány po dobu zapojení obce do komunikačního ekosystému Mobilní Rozhlas, nejvýše do odvolání tohoto souhlasu; pro krizovou komunikaci po dobu, po kterou se k Vám bude moct efektivně dostat přes Mobilní Rozhlas zpráva pro ochranu Vašeho životně důležitého zájmu
- **máte právo získat přístup** ke svým osobním údajům, tedy získat od správce nebo zpracovatele osobních údajů potvrzení, zda Vaše osobní údaje jsou či nejsou zpracovávány; pokud ano, máte právo získat přístup k těmto údajům a dalším konkrétním informacím
- **máte právo na opravu** svých zpracovávaných osobních údajů, pokud jsou nepřesné. S přihlednutím k účelům zpracování můžete požadovat doplnění neúplných osobních údajů.
- **máte právo na výmaz** osobních údajů v zákonem stanovených případech
- **máte právo na omezení zpracování** osobních údajů v zákonem stanovených případech
- **můžete získat své osobní údaje** ve strukturovaném, běžně používaném a strojově čitelném formátu a **můžete předat své osobní údaje jinému správci**
- **kdykoli můžete odvolat svůj souhlas se zpracováním osobních údajů**, čímž nebude dotčena zákonnost zpracování před tímto odvoláním
- **máte právo podat stížnost** u Úřadu pro ochranu osobních údajů, pokud se domníváte, že správce či zpracovatel osobních údajů zpracovávají Vaše osobní údaje neoprávněně či jinak porušují Vaše práva.

ZVLÁŠTNÍ:

- **máte právo kdykoli vznést námitku proti zpracování** osobních údajů, které se Vás týkají, pro účely informování o novinkách komunikačního ekosystému Mobilní Rozhlas a jeho partnerů. Po vznesení námitky nebudou již Vaše osobní údaje pro tento účel zpracovávány.

V _____ DNE _____ PODPIS SUBJEKTU ÚDAJŮ (OBČANA) _____

Asi mám štěstí na múzu

Rozhovor s Šárkou Hiekovou (Sarah Parsley)

archiv Š. Heikové

Můžete se představit našim čtenářům?

Cestovatelka a spisovatelka žijící v Austrálii.

Spousta lidí popisuje svoje začátky tak, že si začali psát deník, vymýšleli své vlastní příběhy... Jak jste se dostala k psaní?

Od malička jsem ráda vymýšlela příběhy a později je začala i psát. Lásku k jazyku máme v rodině. Všichni jsou vášniví čtenáři a vypravěči, a sem tam se najde i písmák a kronikář.

Někdo popisuje svoje začátky tvorbou na Wattpadu. Přijde mi, že poslední dobou se i různá nakladatelství poohlíží, jestli na něm neobjeví příběh, který by pasoval do jejich edičního plánu. Zkoušela jste psát příběhy na Wattpad?

Přímo jsem na Wattpad nepsala. Psala jsem přednostně přímo pro nakladatele, ale pár věcí jsem na Wattpad vložila kvůli zpětné vazbě.

Máte nějakého spisovatele jako vzor? Ovlivnil Vás někdo?

Mám ráda knihy, ale nemám žádného oblíbeného spisovatele, ani vzor. Posuzuju jen jednotlivé knihy.

Jste autorkou románů pro ženy i dívky. Jak dlouho vám zabrala práce na jedné knize? Která kniha trvala nejdéle (proč)?

Nejdéle mi trvala moje prvotina Třetí zahrada. Neměla jsem ucelený koncept

a přepisovala jsem celé pasáže. Potom už to šlo lépe. Poslední knihu jsem napsala za dva měsíce, v podstatě na první dobrou. Je důležité mít připravené poznámky a osnovu, pak to jde samo.

Někteří autoři se vydávají cestou e-knih, případně zkouší svoje štěstí v rámci crowdfundingové kampaně, protože je nakladatelství odmítají z nejrůznějších důvodů. Jak moc obtížné bylo vydat první knihu?

Nebylo. Měla jsem štěstí, že se v nakladatelství můj rukopis líbil a hned jsem dostala smlouvu. Proto bych začínajícím autorům radila, ať se toho nebojí.

Vaše knihy vyšly pod různými nakladatelstvími. Je to proto, že každé je zaměřené na určitý žánr?

Ve chvíli, kdy jsem posílala svůj rukopis do nakladatelství, měla jsem již další dva v soutěžích. Byly to knihy Možná už zítra a Jak chutná naděje. Jak asi mnozí vědí, literární soutěže jsou dlouhodobá záležitost, čekání je nekonečné, a než jsem se dozvěděla výsledky, vyšla mi první kniha. Nakonec to dopadlo nejlépe jak mohlo, je to krásně rozdělené podle žánrů.

Začala bych jednou z novějších knih Možná už zítra, kdy se hlavní hrdinka, kterou opustí přítel, vsadí se svou kamarádkou, že do roka si vezme milionáře, nebo si oholí hlavu. Zní mi to trochu jako Bridget Jonesová. Kde berete nápady na nové knihy? Máte nějaký (třeba tajný)

zdroj inspirace?

Asi mám štěstí na múzu. Mám víc nápadů než času. Příběhy vidím všude kolem sebe. Inspiruje mě třeba i fotografie. Například jeden z mých nejnovějších rukopisů, Vanilkové Vánoce, odstartovala starší fotka mé dcery, kde mi v princeznovských šatech pomáhala při pečení.

Napsala jste i knihu pro teenagerky Jak chutná naděje. Jak moc jiné je psát pro ně? Myslím, že zaujmout je dobrým příběhem je těžší než u dospělých.

Moc mě bavilo to téma a kniha se mi psala velmi snadno. Dceři je teď dvanáct a tomu věku se pomalu blíží. Větu, kdy Adéla odsekně, že chce odjet do jiné dimenze, vymyslela právě ona.

Kniha zaujala i starší čtenářky a mohu prozradit, že pro stejnou cílovou skupinu vyjde i druhá a píšu třetí.

Troufám si tvrdit, že jste známá především díky sérii Třetí zahrada, kterou jste napsala pod anglickým pseudonymem. Proč? A jak vlastně vznikl?

Celý život bojuju s tím, že lidé neumí vyslovit moje příjmení, když jsem se v roce 1999 odstěhovala do zahraničí, začali komolit i moje křestní jméno. Asi jsem se tomu chtěla aspoň jednou v životě vyhnout. Nakonec jsem se rozhodla nechat pseudonym jen na historických romancích a bylo to správné rozhodnutí. Na obálkách vypadá opravdu dobře. Moje vlastní jméno by bylo do očí jako nepatřičné. Mimochodem, jsem vdaná za Australana, takže bych mohla mít cizí jméno i bez pseudonymu.

Historických romancí je na trhu hodně, někteří říkají, že v tomto žánru nejde vymyslet nic nového. A opravdu se dá napsat něco „neokoukaného“?

Určitě ano. Možná se zdá, že spisovatelé sází na jistotu, ale je to proto, že se čtenáři chtějí ponořit do více méně známého světa, kde jsou ženy krásné, muži odvážní, a nakonec všechno dobře dopadne.

Tento rok má vyjít další díl Třetí zahrady. Na co se můžeme těšit?

Hlavní hrdinka touží po jednoduchém klidném životě s manželem a dětmi, ale osud s ní má naprosto jiné úmysly. Buď se nechá zlomit, nebo přežije, ale nic už nebude jako dřív. Vůně šafránu je z celé trilogie moje nejoblíbenější a všechny

postavy projdou největším vývojem. Psaní jsem si neskutečně užívala, hlavně scény z kláštera. Nová matka představená Vilemína je mladá, rázná, nebojí se inovací a má britský jazyk.

Bude to završení trilogie, nebo máte v plánu další díly?

Mám v plánu další díl. Děj se bude odehrávat přibližně o dvacet let později a hlavními hrdiny budou děti hlavních postav z minulých knih. Tím tuto sérii zakončím. Pokud by se ale čtenářkám ve světě Zahrady líbilo, můžu doporučit novou Vánoční zvon, která je součástí sborníku Zasněžené příběhy. Setkáme se v ní s některými hrdiny z trilogie.

Premýšlíte o tom, že byste „přesedlala“ na jiný žánr? Např. Robert Bryndza je známý svými thrillery, ale začínal jako autor romantických komedií. I když tyto romantické komedie byly velmi oblíbené, měl sen napsat thriller (a řekla bych, že díky tomuto odstartovala jeho popularita). Nemáte podobný sen?

Ne, píšu to, co i sama čtu. Nemám ráda, když v knihách někdo trpí nebo se někomu ubližuje a nedokážu to číst ani psát. Rada tento žánr přenechám jiným autorům.

Nedá mi to nezeptat se - jste čtenářka? Který žánr máte nejraději?

Knihy, ve kterých je humor, sarkasmus, ironie, nadsázka, romantika, zajímavé prostředí a šťastný konec.

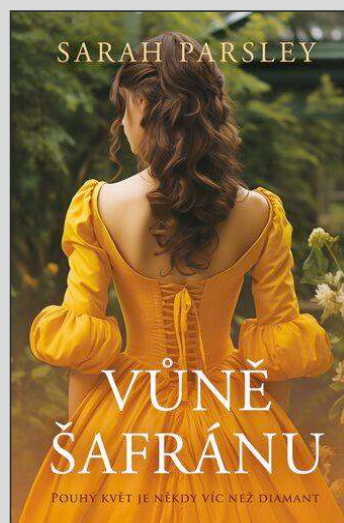
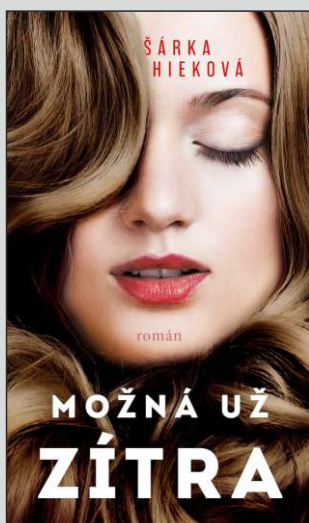
Na co se můžeme od vás v nejbližší době těšit?

Dokončila jsem několik dalších rukopisů a tři z nich vyjdou už letos, ale nejzajímavější kniha je asi ta, na kterou se teď chystám.

Pracovní název je *Babičky nemají nikdy čas* a chci v ní zachytit mizející dobu plnou tradic, rituálů a řemesel. Opět samozřejmě s humorem. Ačkoli jsou v názvu babičky, bude to spíš napříč generacemi, od nejmenších přes střední věk až právě po ty seniorky, které se nikdy nenudí, užívají si každý den a občas provedou i nějakou tu kulišárnu.

Děkujeme za rozhovor. Jen dodám, že knihy Sarah Parsley alias Šárky Hiekové můžete brzy najít v knihovně Velký Týnec!

Ptala se Eliška Tomečková

Kočkohrátky

5x archiv Elišky Tomečkové

V neděli 21. ledna proběhlo v místním kině interaktivní divadlo Kočkohrátky. Paní Markéta Harasimová nám představila sérii knížek o kočičce Tapičce. Děkujeme všem za tak hojnou účast! Příště nám paní Harasimová zahraje divadlo Jak se rodí kamarádi?, nenechte si to ujít!

Knihovna Velký Týnec
děkuje všem čtenářům za minulý rok.
Doufáme, že nám i v roce 2024
zachováte přízeň.

Tento rok se můžete těšit na spoustu akcí!
Přikládáme upoutávku na program
Březen, měsíc čtenářů.

Sledujte Facebook a stránky knihovny,
ať Vám nic neuteče!

STÁNEK KNIHOVNY VELKÝ TÝNEC
NA VÁNOČNÍ VÝSTAVĚ UTRŽIL

8 300,- Kč

Děkujeme všem, kteří zakoupením
podpořili Nadační fond Vrba!

**KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC**

BŘEZEN - MĚSÍC ČTENÁŘŮ

NA CO SE MŮŽETE TĚŠIT?

Čtenářská amnestie na pozdě vrácené knihy
Soutěž pro dospělé čtenáře o knihu
Soutěž pro dětské čtenáře
14. 3. - Po stopách předků
16. 3. - Knihadýlko
28. 3. - Přednáška Libavá

Výpůjční doba je vždy úterý a čtvrtek 16:00 - 18:00
Najdete nás i na [facebook.com/KnihovnaVelkyTynec](https://www.facebook.com/KnihovnaVelkyTynec)

**KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC**

Vás zve na divadelní představení pro děti

Jak se rodí kamarádi?

11. února od 15:00 v Kině Velký Týnec
Délka představení je 60 minut
Vstup zdarma!

KNIHOVNA VELKÝ TÝNEC POŘÁDÁ

Módní přehlídku ZIMNÍCH RUKAVIC

Vyzvedni si u paní knihovnice rukavici a ozdob ji.

Když ji ozdobenou odevzdáš při příští návštěvě paní knihovnici, získáš odměnu!

**KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC**

Po stopách předků

14. března od 15:00
Kino Velký Týnec

Přednáška o tom, jak pátrat po předcích, o zajímavostech z genealogie a historie.
Přednášku povede Martin Kašpar, genealog a kronikář.
Vstup zdarma!

**KNIHOVNA
VELKÝ TÝNEC**

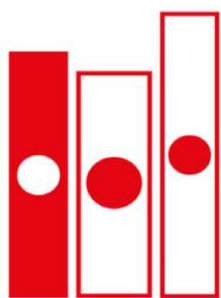
Libavá

jedinečné území přírody
uprostřed civilizace

**28. BŘEZNA OD 15:30
KINO VELKÝ TÝNEC**

Dušan Pořízka ve své přednášce představí krásy Libavé, její historii, geografii, vojenský výcvikový prostor nebo myslivost na Libavé

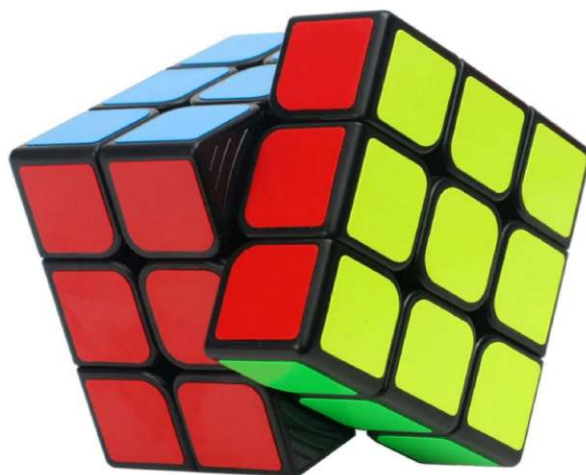
Vstup zdarma!

KNIHOVNA

Velký Týnec-Vsisko

JARNÍ PRÁZDNINY V KNIHOVNĚ S RUBIKOVOU KOSTKOU

KDY: V PONDĚLÍ 4. BŘEZNA 2024 od 17 hod.

Rubikova kostka je mechanický **HLAVOLAM**, ve své původní podobě tvořený **KRYCHLÍ** složenou z dílčích barevných krychliček, jehož úkolem je **ROTACEMI** přeuspořádat jednotlivé dílčí části tak, aby každá strana celého tělesa byla obarvena jen jednou barvou.

**DOMA JI MÁ TĚMĚŘ KAŽDÝ Z NÁS, ALE UMÍŠ JI CELOU POSKLÁDAT?
POKUD NE A NEMÁŠ NA PRVNÍ DEN JARNÍCH PRÁZDNIN LEPŠÍ
PROGRAM, PŘIJĎ SE TO DO KNIHOVNY NAUČIT.**

S sebou: **vlastní Rubikovu kostku**

Těšíme se na Tebe

Z výroční valné hromady SDH Velký Týnec

Zpráva velitele JSDH Velký Týnec za rok 2023

Vážení hosté, sestry a bratři hasiči, dovoluji mi, abych vás přivítala na dnešní výroční valné hromadě.

Činností sboru je především pořádání a organizování různých kulturních a společenských akcí. Tady je jejich přehled.

Na jaře jsme uspořádali brigádu, v jejímž rámci proběhl úklid hasičské zbrojnice a jejího blízkého okolí. I v loni byl náš sál využíván především v zimních měsících a za deštivého počasí na tréninky mladých hasičů a tréninky družstva žen. Během roku na sále probíhalo fitness cvičení pod taktovkou trenérky Lenky Novotné a příležitostně si přišly zasportovat i cvičenky jógy. Poskytli jsme i prostory pro příměstský tábor, který pořádalo Rodinné centrum Čmelda. Snažili jsme se všem vyjít vstříc v rámci možností.

Na začátku července minulého roku se konala hasičská soutěž O putovní pohár starosty obce v požárním sportu. Akce se velmi vydařila jak po organizační stránce, tak i díky účasti velkého množství diváků a soutěžních kolektivů. Počasí nám také vyšlo. Myslím, že byli všichni spokojeni. Nesmíme zapomenout poděkovat všem sponzorům, kteří nám poskytli finanční a věcné dary, díky kterým jsme mohli odarovat všechna soutěžní družstva.

Na konci tohoto měsíce se konaly pivní a gulášové slavnosti na Zámecké zahradě, kde jsme se opět zúčastnili pod vedením Jakuba Hyžika vaření guláše.

V září se konal již II. ročník akce Pohádkový les pod taktovkou Veroniky Batové, zastupitelky obce. Opět se zapojilo více spolků z obce a my hasiči jsme zajišťovali občerstvení a stanoviště první pomoci, kde si děti mohly vyzkoušet resuscitaci, základy první pomoci a něco z hasičského sportu. Bohužel neproběhla technická ukázka našich hasičských aut, a to z důvodu podmáčeného terénu po vydatných deštích. Protože to byla charitativní akce pro nemocné děti v paliativní péči, veškerý výtěžek byl věnován nadaci Šance. My hasiči jsme také přispěli, a to částkou 5.000 Kč. Akce se velmi vydařila, počasím, personálním zajištěním aj. I nadále bychom chtěli být součástí této akce, protože to má smysl a je to pro dobrou věc.

Jako každý rok jsme opět v říjnu zajišťovali občerstvení a požární asistenci na lampiónovém průvodu u památníku Mohyla na Hradisku. Na začátku prosince naše družstvo žen uspořádalo posezení pro všechny hasiče a kamarády, kteří podporují naše ženy. Víkend na to naše mikulášská parta pomáhala rozsvěcovat vánoční strom na zámecké zahradě. A poslední akcí v roce 2023 byla již tradiční občůzka Mikuláše, Anděla a Čerta po obci.

Děkuji všem sestrám a bratrům hasičům za jejich celoroční práci i za čas a lásku k hasičině jako takové. Dále rodinným příslušníkům, všem kamarádům a sponzorům, kteří nás morálně a finančně podporují, hlavně Obci Velký Týnec za nemalou podporu, dále všem spřáteleným organizacím, které s námi spolupracují, a konečně i sborům ze sousedních obcí, s nimiž máme skvělou spolupráci.

Děkuji za pozornost.

Michaela Dvořáková,
jednatelka SDH Velký Týnec

Dobrý den, vážené sestry a bratři hasiči, vážení hosté,

V první řadě bych rád popřál všem nejlepší v Novém roce 2024.

Rok 2023 byl z hlediska činnosti JSDH poměrně nabitý. Z hlavních událostí, které v tomto roce nastaly bych rád vyjmenoval ty nejdůležitější:

Pořízení dvou dopravních automobilů bezplatným převodem – Volkswagen Transporter od krajského ředitelství policie Olomouckého kraje a Hyundai IX 35 od krajského ředitelství policie Zlínského kraje. Tento dopravní automobil disponuje světelným a zvukovým výstražným zařízením, a jakmile bude po-lepen do červeno-bílých barev, tak bude zařazen do výjezdu.

V srpnu **naši obec postihly záplavy**, kdy v důsledku prudkých dešťů steklo bahno z přilehlých polí nejprve na cyklostezku v Komárově, kde jsme bahno odklízeli od ranních do večerních hodin a o dva dny později do koryta potoku Be-roňka, které však nebylo na takový příval bahna připraveno. Voda smíšená s bahnem se dne 29. 8. začala postupně dostávat na komunikaci ulice Bystřická a následně bohužel i do sklepních prostor přilehlých domů. Celkem bylo zaplaveno 13 sklepních prostor, u jednoho

domu to bylo bohužel i 1. nadzemní podlaží. Na úklidu komunikací a zaplavených domů jednotka pracovala od půlnoci až do večerních hodin.

Mimořádné události, na nichž jednotka v roce 2023 zasahovala

9x dopravní nehoda
2x ostatní pomoc
10 x požár
22x technická pomoc
1x únik nebezpečných látek
Celkem 44 mimořádných událostí

Celkový čas strávený na výjezdech v roce 2023 činil 141 hodin a 4 minut

Celkový čas strávený na výjezdech v jednotlivých obcích:

Grygov: 1 hodina a 1 minuta
Olomouc: 1 hodina a 14 minut
Přáslavice: 22 minut
Tršice: 23 minut
Velká Bystřice: 1 hodina a 14 minut
Velký Týnec 136 hodin a 50 minut

Z celkového počtu 44 zásahů byla jednotka celkem 30x na místě události jako první.

Co jednotka v roce 2023 pořídila

Jak již bylo zmíněno, jednotka v roce 2023 pořídila 2 dopravní automobily.

Co se týče specifického vybavení, tak za finanční pomoci obce Velký Týnec a dotace od Olomouckého kraje, kterým tímto moc děkuji za podporu, byly pořízeny 4 sady dýchací techniky od společnosti Dräger, které obsahují tlakovou lahev, obal na tlakovou lahev, masku a plicní automatiku s manometrem ukazujícím zbývající množství vzduchu v lahvi. Celková pořizovací cena 4 ks dýchací techniky činila 244 855 Kč.

Akce, kterých se JSDH Velký Týnec zúčastnila

Jednalo se zejména o provádění požárního dozoru na akcích konaných obcí a sdružením SDH Velký Týnec.

V neposlední řadě bych chtěl velmi poděkovat členům JSDH – za vzornou činnost a péči o věcné prostředky a techniku. Dále bych chtěl poděkovat obci Velký Týnec za nepřetržitou podporu a Olomouckému kraji za poskytnutí dotace.

Jan Jeřábek,
velitel JSDH Velký Týnec

Do hasičského svazku byli přijímáni i nejmladší členové

Nechyběl kulturní program v podání nejmladších hasičů

Výroční zprávu měla na starost paní starostka Anička Bartlová

Valnou hromadu řídila sestra Michaela Dvořáková

Zpráva ženského družstva SDH Velký Týnec

Uplynulé období bylo pro naše ženské družstvo poněkud náročnější než roky minulé, ale pojďme se na to podívat od začátku.

Jako každý rok jsme začaly zimní přípravou tady na sále silovými tréninky pod vedením Pipi, abychom zlepšily naši fyzickou kondici. Jakmile se oteplilo, začaly jsme chodit ven a věnovat se převážně požárnímu útoku.

V sezóně 2023 se naše družstvo zúčastnilo celkem 22 soutěží. Dne 6. května jsme zahájily sezónu okrskovou soutěží v Charvátech, kde jsme navázaly na loňskou sezónu a umístily se na bramborovém místě. Nejvíce jsme se soustředily na seriál soutěží Biomac hanácká extraliga, kde jsme se umístily na celkovém 6. místě. Ale zúčastnily jsme se i Olomoucké noční ligy, několika pohárových soutěží a taky jsme zabrusily na takzvané „pralesní ligu“ neboli Moravský pohár Moravské hasičské jednoty do Výklek.

Náročnější sezónu než tu loňskou jsme asi ještě neměly, protože nás na něja-

kou dobu opustily hned tři ženy. Pipa, která v červnu porodila krásného chlapečka, a Týna s Aničkou, které otěhotněly - všem třem gratulujeme. Byl to velký zásah a my nejednou musely přerorganizovat celý tým a to doslova. Snad na každém tréninku a závodech jsme byly v jiném složení či na jiném postu. Naštěstí jsme měly mnoho pomocnic, které nás zachránily. Velké díky patří Míše Dvořákové, která i přes velké stresové situace do toho s námi šla, tetě Ivetce, SDH Kožušany Tážaly a dalším. I přes velké střídání holek na pozicích jsme dokázaly, že na to máme a s časem 17:79 vteřin jsme na pohárové soutěži ve Velké Bystrici uzavřely ženskou kategorii a dosáhly na krásné 1. místo.

Za zmínku také určitě stojí, že jsme se již podruhé zúčastnily Memoriálu Široký Důl-Flídr Cup. Je to jeden z největších závodů České a Slovenské republiky, na kterém jsme se i přes propálené béčko asi minutu před chystáním základny, všech zmatků a hledání košárky umístily na úžasném 18. místě, a to stejně jako v loňském roce z celkových 58 ženských družstev.

Poděkování za pomoc v nouzi po celou sezónu patří všem týmům, SDH Kožušany Tážaly za půjčení tréninkového placu i s terčí, Pepovi za všechnu pomoc, nejen za objednávky, ale i za úpravy našeho vybavení, sponzoru Stavby Libor Venclík za bundy a nové dresy, fanouškům a pomocníkům, obci Velký Týnec a našemu SDH za podporu. Všem mnohokrát děkujeme.

Veronika Elsnerová

Výstava získaných medailí

Symbol týneckých hasičů - kohút

Zpráva kolektivu mladých hasičů za rok 2023

Mladí hasiči se scházejí pravidelně jedenkrát týdně, a to vždy v pátek na dvě hodiny. Před začátkem sezóny probíhala pravidelná příprava. Nejvíce času jsme na trénincích věnovali přípravě na požární útok. Během sezóny jsme se zúčastnili hry Plamen, dále všech kol okresní ligy v požárním útoku, pohárových soutěží, Závodu hasičské všestrannosti a brannosti a halového kvarteta. Kromě sportovních aktivit se také učíme i jiné věci důležité nejen pro náš sport.

V tomto roce jsme opět s SDH Grygov vyrazili na víkendové soustředění do Janských koupelí, kde se děti naučily dovednostem potřebným k brannému závodu. A jak se nám vedlo na soutěžích?

Jarního kola Plamene se zúčastnilo pouze družstvo starších dětí, které bylo doplněno mladšími. Bohužel jsme na S-CTIF a PÚ-CTIF měli půjčeného závodního, tím pádem jsme byli hodnoceni mimo soutěž. Ve štafetě CTIF a 40x60m jsme si nevedli špatně. Nicméně v celkové výsledku Plamene jsme skončili na 20. místě.

Během sezóny jsme se zúčastnili všech kol okresní ligy mladých hasičů. Soutěžili jsme s jedním družstvem v kategorii přípravka, s jedním družstvem v kategorii mladší a jedním v kategorii starší. Celkově jsme se umístili Okresní lize mladých hasičů na krásném 1. místě v kategorii přípravka, na 17. místě v kategorii mladší dětí a na 10. místě v kategorii dětí starších.

Nejlépe v celé lize jsme se umístili v kategorii mladší, a to na 6. místě v Nové Hradečné, zatímco starší si odvezli 3. místo z Kožušan.

Kromě těchto soutěží jsme vyrazili na

pohárovou soutěž do Přáslavic a na tradiční pohárovou soutěž do Majetína. V Majetíně jsme posbírali hned několik dortů a pohárů za 1. místa. Rozárka získala zlatou medaili v běhu na 60 m.

Po víkendovém soustředění v Janských koupelích jsme se první říjnovou nedělí zúčastnili Závodu požárnícké všestrannosti a brannosti v Příkazech. Museli jsme se naučit spoustu nových věcí. Vyrazili jsme s jednou hlídkou mladších a jednou starších. Mladší skončili celkově na 18. místě, starší se umístili na 7. místě.

Letos poprvé jsme zúčastnili v prosinci halového kvarteta v šedesátkách ve Velké Bystrici - vyzkoušeli jsme si opět něco nového, za výsledné časy se vůbec nemusíme stydět. Pro následující sezónu se budeme snažit naše výsledky zlepšovat, plánujeme zapojit se do soutěže Požární ochrana očima dětí, dále chceme plnit odznaky odbornosti a odjet opět celou ligu a naplánovat víkendové soustředění.

Na závěr chci poděkovat všem zde, kteří se jakýmkoliv způsobem podílejí na tom, aby měly děti na zbrojnické zázemí, mohli trénovat a vůbec jsme mohli všichni jako kolektiv existovat. Práce kolem dětí je náročná, děti spoustu věcí nezvládají samotné, pracujeme s velkým věkovým rozpětím od 3 do 15 let. Společně s dětmi se ale učíme navzájem si pomáhat. Chci poděkovat všem vedoucím za jejich čas a námahu a díky také letí za rodiči, kteří s námi velice dobře spolupracují.

Děkuji za pozornost.

Lenka Krátká,
vedoucí Mladých hasičů Velký Týnec

Zpráva revizora SDH Velký Týnec

Vážení hosté, členky a členové sboru, z funkce revizora sboru předkládám dnešnímu jednání zprávu o výsledcích kontrolní činnosti v uplynulém období. Během roku 2023 jsem se zúčastnila většiny jednání výboru SDH. Výbor některé problémy řeší vzdáleně „na chatu“ bez osobního setkání, jednání se tím značně urychlí. Ve spolupráci s pokladní sboru jsem uskutečnila 1x kontrolu pokladní hotovosti. Potvrzuji, že stav pokladní hotovosti souhlasí s částkami uváděnými v peněžním deníku a že evidence hotovosti i bankovního účtu je řádně vedena. Přiznání k dani z příjmů za rok 2022 bylo v termínu odevzdané na Finančním úřadě pro Olomoucký kraj a Hlášení o majetku a závazcích za 2022 bylo v termínu odevzdáno na OSH Olomouc. V Hlášení o majetku a závazcích uvádíme stav pokladní hotovosti, stav bankovního účtu a majetek sboru s pořízovací cenou vyšší než 40.000,- Kč, tj. v našem případě pouze motorová stříkačka PS 12 přezdívaná „Šmoulinka“. Vše ostatní, co sbor i JPO používá, je majetek obce. Toto hlášení SDH do roku 2023 odevzdávali na svých okresních sdruženích a přes centrálu v Praze se následně zveřejnila dle zákona v Obchodním rejstříku ve Sbírce listin. Od roku 2024 si budou SDH do Sbírk listin toto hlášení přes datovou schránku posílat sami.

Sbor v roce 2023 žádal o tyto dotace a granty. Dotaci z Olomouckého kraje na pořádání pohárové soutěže jsme nedostali, kraj dával v roce 2023 přednost žadatelům, kteří pořádali soutěž pro

mladé hasiče. Z Obce Velký Týnec jsme obdrželi 40.000,- Kč na podporu činnosti sboru. Z NADACE ČEZ jsme díky našemu členu Michalu Svitákovi obdrželi zaměstnanecký grant v hodnotě 50.000,- Kč na podporu mladých hasičů. Obě obdržené částky byly řádně poskytovateli vyúčtovány. Děkujeme za příspěví na naši činnost.

Čerpání rozpočtu sboru v roce 2023 odpovídá schváleným záměrům jak v oblasti příjmové, tak i výdajové. Sbor měl během roku 2023 příjmy a s tím zároveň spojené výdaje hlavně z pořádání pohárové soutěže v požárním sportu, z prodeje na pivních a gulášových slavnostech, spoluorganizování Pohádkového lesa a na podzim vše završil prodej občerstvení u mohyly na Hradisku. Celkové příjmy sboru bez dotací dělají celkem 199.000,- Kč a výdaje bez dotovaných nákupů celkem 192.000,- Kč. Malý rozdíl mezi příjmy a výdaji je proto, že sbor nakoupil předem např. věci na oslavy výročí, které nás čeká. Všem, kteří na těchto akcích pomáhali, patří velké poděkování.

Evidence členské základny je řádně vedena. Sbor měl k 31. 12. 2023 celkem 91 členů, z toho 24 mužů, 32 žen a 38 mladých hasičů do 18 let. Členské příspěvky byly řádně vybrány a odevzdeny na OSH Olomouc.

Jako revizor účtů doporučuji schválit hospodaření sboru.

Děkují za pozornost.

Eva Šišková,
revizor SDH Velký Týnec

PŘÍRODA KOLEM NÁS

Skřivan polní - ptačí posel jara

Na Hromnice musí skřivan vrznout, i kdyby měl zmrznout, říká staré české přísloví. A protože svátek Hromnic připadá na 2. února, věnujeme únorovou přírodu kolem nás právě tomuto zpěvákovi, jehož celé jméno zní skřivan polní.

Jak již pranostika napovídá, patří skřivan polní k prvním ptákům, kteří se k nám vracejí ze svých zimovišť. Nejvíce jich sice přilétá až během druhé poloviny února, ale s některými nedočkavci se můžeme setkat již v lednu. Brzy po příletu začínají samečci obsazovat teritoria a samičky je následují v odstupu několika dnů. Většina skřivanů se vrací na svá stará známá hnízdiště. Obsazenost teritoria a jeho hranice skřivani označují známým zpěvem, kdy z velké výšky nad polem slyšíme švitoření a cvrlikání, ale proti obloze vidíme jen třepotající se tečku. Samotného skřivana krátce zahlédneme ve chvíli, kdy se snáší k zemi, ale tam díky svému nenápadnému zbarvení rychle splyne s okolím.

Skřivan polní je štíhlý ptáček o něco větší než vrabec. Pera na svrchní straně těla jsou zbarvena hnědě se světlými okraji a vytvářejí tak proužkované maskování, břicho má světle okrové. Vnější pera na ocase mají bílý okraj, který můžeme dobře pozorovat při letu. Křídla má u těla široká a na koncích zašpi-

© 4x wikipedia

Skřivan polní má maskovací zbarvení

Jak už napovídá jeho druhové jméno, skřivan polní vyhledává polní otevřenou krajinu. Původně to byl pták suchých stepí, ale u nás obývá především pole, louky a pastviny, a to od nížin až do hor. Vyhovuje mu nižší a ne příliš hustý porost, kde si přímo na zemi zakládá brzy na jaře hnízdo.

Hnízdění probíhá v plné režii samičky. Ta vybírá místo, připravuje pod hustším trsem vegetace důlek a v něm staví hnízdo. Využívá k tomu především stébla travin, listy a kořínky, někdy také žíně a chlupy. Snůšku tvoří 3-5 hnědě skvrnitých vajíček, na kterých samička sedí 10-14 dní. Mláďata jsou po vyhlátnutí holá a slepá, samička je ještě přiležitostně zahřívá a na krmení se podílí oba rodiče. Po zhruba 10 dnech mláďata opouštějí hnízdo, ale rodiče se o ně stále starají a po dalších 10 dnech už jsou mladí skřivanci schopni letu a osamostatňují se. Páry u nás hnízdí dvakrát, někdy i třikrát do roka. Jako u jiných na zemi hnízdících druhů bývá i u skřivanů hnízdo s vajíčky nebo mláďaty lákadlem pro predátory, jako jsou lasice, lišky nebo krkavcovití ptáci. Přestože byli pozorováni i jedinci, kteří se dožili až 9 let, bývá obvyklá délka života u skřivanů jen asi 2 roky.

Potravu hledají skřivani pouze na zemi a o skřivaním jídelníčku bychom mohli napsat, že je sezónní. Během letních měsíců jej tvoří převážně hmyz a další bezobratlí, zatímco v chladnější části roku se ve skřivaní potravě objevuje i rostlinná složka v podobě semen a zelených částí rostlin. Mláďata jsou krmena pouze živočišnou stravou, takže skřivani čistí pole od různých hmyzích škůdců.

Se skřivanem polním se můžeme setkat v širokém pásmu od Britských ostrovů přes celou Evropu a Asii až po Japonsko a Kamčatku. Chybí v severních částech Asie a na jihu zasahuje jeho hnízdní areál po severní Afriku, Turecko a severní Čínu. V oblastech s mírnějším klimatem v jižní a jihozápadní části areálu zůstávají ptáci celoročně. Naši skřivani přezimují nejčastěji v jihozápadní Evropě, občas se u nás můžeme setkat

s přezimujícími populacemi (které mají možná na svědomí onu známou pranostiku). Vedle časného příletu je skřivan známý jako jeden z posledních odlétajících, nejvíce jich od nás odlétá během října.

Součástí ochrany skřivanů mohou být neosetě plochy v polních kulturách

Přestože skřivan stále patří k nejhodnějšímu ptačím druhům kulturní krajiny střední Evropy, i na jejich stavu se nepříznivě podílí intenzifikace zemědělství. Z krajiny mizí plochy ležící ladem, některé nově pěstované plodiny jsou v době hnízdění a vyvádění mláďat příliš vysoké, přibývá kukuřičných polí, která jsou z jara úplně bez porostu a nenabízí úkryty pro hnízda. Také intenzivní používání postřiků a hnojiv vedlo k tomu, že skřivani vyvádějí méně mladých. Naštěstí už je za námi doba, kdy byli skřivani ve velkém lovení a upravování mnoha způsoby v kuchyni (i když v některých jihoevropských zemích lov ve výrazně menší míře pokračuje dodnes). Tak jako v mnoha jiných případech, i skřivany lze podpořit bez nákladných opatření a pro přírodu často méně znamenavě více. Zde to může být například vnechání postřiků na okrajích pole, ponechání zaplevelených strnišť přes zimu nebo omezení přímých zásahů do porostů během hnízdní sezóny. Osvědčené jsou také travní pásy a tzv. skřivančí plošky, což jsou zatravněná místa o rozloze asi 20 m čtverečních vložená do velkých lánů. Doufejme tedy, že se i nadále budeme moci těšit na jaře zpěvem skřivanů.

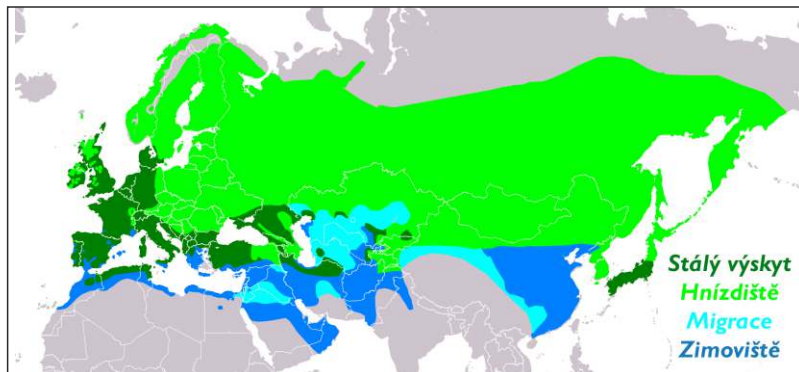
Petra a Aleš Pečinkovi

Hnízdo skřivanů se nachází na zemi a splývá s okolím

četělá. Na temeni hlavy tvoří peříčka tupou chocholku a při pohledu z blízka nás

zaujme ještě dlouhý dráp na zadním prstu a silnější zobák. Sameček a samička se od sebe téměř neliší

Rozšíření skřivana polního v Eurasii

TIP NA VÝLET

Doubravský dvůr

Historie Doubravského dvora sahá do daleké minulosti, od 16. století až do nedávných let patřil rodině Liechtensteinů. Stal se zdrojem a zásobárnou veškerých potravin. Nacházely se zde stáje pro dobytek, ovce a prasata, několik stodol, sýpky a také byty pro šafáře a čeledníky. Okolo dvora byly založeny zahrady pro pěstování zeleniny a ovocné sady.

Ve 20. století byl dvůr rodu Liechtensteinů odebrán. Vystřídala se zde řada majitelů, až nakonec v roce 1992 jej získali nynější majitelé, kteří se snaží místu navrátit jeho původní účel. Zpočátku se začali starat o 20 krav, postupně se

jejich chov rozrostl na velké stádo. V nedávné době zbudovali mlékárnu a vyrábějí mléčné výrobky.

V areálu Doubravského dvora se nachází prodejna zdejších produktů - v letních měsících je velmi oblíbená domácí zmrzlina, dále zde můžete zakoupit např. domácí sýry, tvarohové pomazánky, dezerty, přírodní a ochucené jogurty nebo ochucené jogurtové nápoje. Výrobky z Doubravského dvora je možné také zakoupit v prodejnách v okolních městech či obcích.

Farmu je možné navštívit celoročně každý den v době od 9 do 17 hod, je volně přístupná, informace o provozu, historii

a dalších zajímavostech z farmy si návštěvníci mohou přečíst z informačních tabulí. V areálu probíhá běžný pracovní den, to znamená, že spatříte nahánění krav na dojení, krmení traktory nebo nahánění krmiv do žlabů. Pro děti je zde vybudováno hřiště, mohou si zapůjčit odrážedla, pro dospělé zase příjemné posezení. Farma také nabízí komentované prohlídky určené skupinám s počtem minimálně 10 osob nebo zážitkový program „Na chvíli farmářem“, kdy si můžete na chvíli vyzkoušet nahánění dobytka, dojení krav, výrobu sýrů a ochutnání produktů vyrobených na farmě. Pro dětské kolektivy (např. ma-

teřské nebo základní školy) Doubravský dvůr nabízí zážitkovou prohlídku, během které se děti seznamují se zdejšími zvířaty, nahlédnou do kuchyně, kde se připravuje strava pro krávy, děti tak získají povědomí o tom, jak se získává mléko, proč je pro člověka důležité a co všechno je možné z něj vyrobit. Program pro děti trvá 1-2 hodiny.

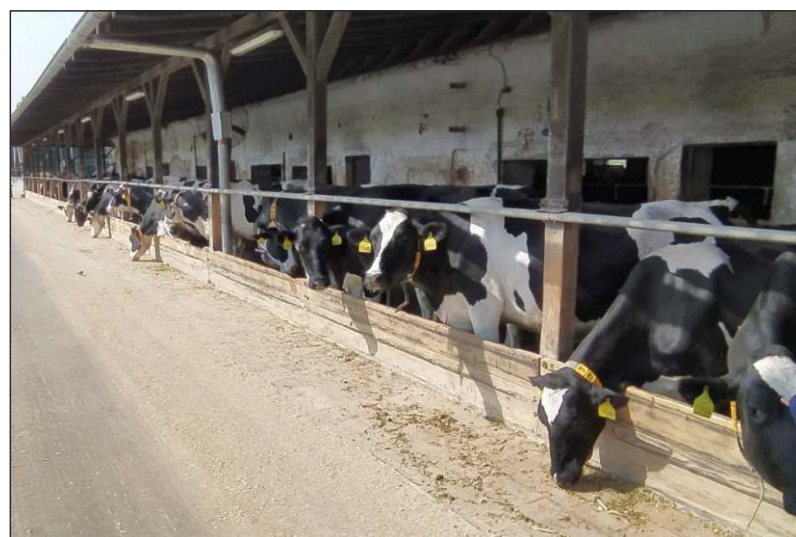
A kudy do Doubravského dvora? Farmu najdete na adrese Nový Dvůr 243 v Července u Litvle.

Eva Pospíšilová

Zdroj: Úvod - Doubravský dvůr (doubravskydvor.cz)

© 5x Eva Pospíšilová

ZE ŽIVOTA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Návštěva místního kostela

Skončil sváteční vánoční čas, dárečky jsou rozbaleny a starý rok předal vládu novému roku. Děti se setkaly ve školce se svými kamarády a byly plné radostných zážitků. Také ve Včelce se děti těšily, jak si budou s kamarády hrát s novými hračkami, které jim přinesl pod stromeček Ježíšek. Potom dětem paní učitelka zahrála loutkovou pohádku „My tři králové jdeme k vám“ a poslechly si stejnojmennou koledu. Krásnou povánoční atmosféru dokreslovalo překvapení, které děti čekalo na procházce. Paní učitelka domluvila zprístupnění místního kostela a děti si mohly v klidu prohlédnout krásný betlém. Těšily se na jednotlivé postavíčky, když tu na jedinou zazněla otázka: „Jestli pak děti víte, co se stalo v Betlémě?“ Děti hned znaly odpověď: „Narodil se Ježíšek“. „Kdo zvěstoval narození Ježíška?“ Odpověď děti opět znaly: „Anděl Gabriel a Betlémská hvězda“. „Kdo se přišel poklonit a přinesl dary Ježíškovi?“ Děti řekly: „Tři králové přijeli na slonech a velbloudech.“ Bylo milé, že si děti zapamatovaly tyto detaily z poslechu dopřední pohádky. Máme šikovné a vnímavé děti, a to je krásný a radostný začátek nového roku 2024.

Přijměte prosím srdečné přání pevného zdraví, štěstí a radostí po celý rok 2024 od našich dětí a kolektivu ze třídy Včelka.

Za třídu Včelka Jarmila Hudečková

DUCHOVNÍ SLOVO

Sv. Bakhita, otrokyně a řeholnice (1869 - 8. 2. 1947)

Bakhita spatřila světlo světa v roce 1869 v Olgosse, nedaleko Dárfúru, v jihozápadní části Súdánu. V této zemi žijí obyvatelé národa Dagi, kam přišli před staletími, usídlili se tam a patřili k významným kmenům. Rodina malé Bakhity byla šťastná a spokojená. Vlastnila pole i dobytek. V roce 1876, kdy Bakhita dosáhla sedmý rok života, unesli ji dva Arabové. Po měsíci zajetí ji prodali obchodníkovi s otroky. S velkou odvahou hledalo toto dítě cestu, aby utečlo, ale znovu ji zajal pastýř, který ji prodal hrůzostrašně vypadajícímu Arabovi. Ten ji zase prodal obchodníkovi s otroky. Jednou ji tak zbilil, že se ocitla v bezvědomí a krvácející ji nechali ležet na podlaze. Pak si Bakhitu koupil turecký generál, jehož žena ji podstoupila bolestivému tetování. Mučitelka uchránila před tetováním jen její tvář, protože byla velmi pěkná. Přesto jí však způsobila na prsou, na břiše i na ramenou 114 řezných ran břitvou na holení. Ubohá oběť si nepřála nic jiného, jen umřít. Mučitelka navíc do jejích ran vysypala sůl, což jen zvěšťovalo jizvy i utrpení. Stále krvácející ji strčili do skladu, kde byla více než jeden měsíc, bez kousku látky, bez minimálního množství vody, aby si mohla očistit rány. V roce 1882 zmíněný turecký generál prodal v Chartúmu Bakhitu italskému konzulovi Callistovi Legnanimu. Brzy se projevil jeho dobrý, který o Bakhitě přineslo, poprvé ve svém otroctví dostala oblečení - tuniku, která jí navrátila postavení ženy. Konzul jí chtěl vrátit do její rodné vesnice, ale protože v době jejího únosu byla velmi malá, nepamatovala si přesně svoji vesnici. Když Legnano dostal v roce 1885 pokyn opustit Afriku a vrátit se do Itálie, vzal Bakhitu s sebou. Po příjezdu do Janova ji daroval svému

příteli Augustovi Michielimu. Manželé Michieliovi byli dobří a spravedliví lidé, ale nebyli praktikující křesťané. Paní Turin zakázala Bakhitě navštěvovat kostel. Přesto správce pana Michielioho, Illuminato Checchini, sehrál v Bakhitiním životě důležitou roli na její cestě víry. Bakhita ho popsal jako „muže zlatého srdce a kultivovaného vznešeného poznání“, který se o ni staral s otcovskou láskou. On byl ten, kdo této mladé Afričanku jako první zvěstoval Krista a vyučoval ji náboženství. Ve svém srdci obětoval vše na úmysl dobra, pro tuto duši. Začal tím, že jí daroval malý kříž, přičemž řekl: „Ježíši, tobě ji svěžuji. Takovou ubohou, jaká je.“ Jelikož Michieli musel znovu odejít do Suakinu v Africe, jeho dcera Alice a Bakhita, jako spolupracovnice správce Illuminati Checchiniho, byly svěřeny canossiantkám z Benátek.

Zde se bez dlouhého přemýšlení zřekla jistoty a finančního zabezpečení, které jí nabízela rodina Michieliova, jakož i naděje, že uvidí svou rodinu. „Ne, nemohu se vrátit do Afriky, protože tam nemůžu svou víru v Boha vyznávat ani uplatňovat! Já opravdu velmi miluji paní s jejím dítětem, ale svého Boha nemůžu ztratit.“ Ve svých pamětech Bakhita píše, že toto se stalo 29. listopadu 1889. V tomto tvrdém boji našla Bakhita podporu jako u církevních představitelů, tak i u představitelů krále, kteří jménem italské vlády, která zakázala otroctví, ji vyhlásili za svobodnou.

Když byla připravena na svůj velký den - 9. leden 1890, aby s rukou benátského biskupa, kard. Agostiniho, přijala křest, biřmování i první svaté přijímání, byla plná smíšených pocitů, emocí. Na jedné straně měla silný pocit vlastní nedůstoj-

nosti, na druhé straně zase nepopsatelnou radost, když se v ten den stala Božím dítětem. Dostala se k Matce Fabretti, své katechetce, která ji uklidnila a ujistila, že to, co před Boží spravedlností a moudrostí něco znamená, je jediné láska: „Ty miluješ Boha, ne?“ Bakhita s úsměvem souhlasí a je šťastná. Její oči prozrazují dojetí. Matka ukončila rozhovor slovy: „Jdi v pokoji a volej s důvěrou: Otče náš, jenž jsi na nebesích.“ Poté, co přijala křest, při kterém dostala jméno Jozefína, Margherita, Fortuna, Bakhita zůstala u canossianek, v institutu pro katechumeny, kam brzy bude patřit, kde bude bezprostředně povolána na další cestu životem. Zdálo se jí, že není možné, aby se jí splnila tato touha. Necítila se toho hodna. Obávala se, že bude kongregaci kompromitovat svou černou pleť. Duchovní otec jí však ujišťoval: „Bůh se nedívá na tvou pleť, ale na tvé srdce.“ Bakhitu přijali a po tříletém noviciátu 8. prosince 1896 složila před benátským biskupem kardinálem Sarti svaté sliby. Přijal ji a řekl jí: „Slož své svaté sliby beze strachu. Ježíš tě chce, Ježíš tě miluje. Miluj ho a služ mu navždy.“ K zajištění spásy své otrokyni řekl: „Boha můžeme poznávat a setkávat v nekonečně mnoho způsobech, ale když On, Stvořitel, si vyvolí svou nevěstu, vždy myslí na svou služebnici.“

Po přijetí za řádovou sestru ve Veroně, sestra Bakhita odešla zpět do Benátek, odkud ji poslali do řeholního domu v Schio, kde strávila 45 let. Po příjezdu okamžitě získala sympatie všech obyvatel města, kteří ji na důkaz své lásky nazvali „černou matkou“. Během I. světové války obětavě pomáhala zmírňovat utrpení, které válka přinesla. S láskou se

starala o raněné vojáky, přivezené do institutu, který fungoval jako vojenská nemocnice. Skutečností, že během II. světové války bylo Schio uchráněno před bombardováním, připisují lidé svatosti sestry Bakhity. Když byl poplach, Bakhita řekla: „Nemějte žádné starosti. Pán ví, co se má stát, zde se nestane nic.“ Jak držela ve svém srdci lásku k Africe, tak vnímala i své povolání řeholní sestry.

Jednoho dne vyšla z jejího srdce tato modlitba: „Ó, Pane, přece jen nemohu letět k mým lidem a čistým hlasem jim zvěstovat Tvoji dobrotu? Ach, kolik duší bych chtěla pro Tebe vybojovat! V první řadě mou matku, mého otce, mé bratry a sestry, ty, kteří jsou ještě otroci, všechny, všechny černochy v Africe. Dej, ó Ježíši, aby i oni tě mohli poznat a milovat!“

Matka Bakhita oslavovala 8. prosince 1943, jako řádová sestra, své výročí. Brzy se však u ní začaly projevovaly důsledky jejího života a staré bolesti. Deformující artritida a astmatická bronchitida s rýmou oslabovaly její organismus. Přesto z jejích úst nevyšla ani jedna stížnost, a tak se jí zeptali: „Matko Bakhito, vy opravdu nic nepocítujete?“ „Samozřejmě, že něco cítím, ještě přece žiji. Pouze mrtví nic necítí,“ odpověděla. „Ale proč si potom nestěžujete?“ „Myslím na Ježíše na kříži a na bolestivou Matku. Takže už nic víc nepocítuji.“ Překvapivě rychle musela vyměnit hůl za vozíček, aby si zápal plic nezadržitelně nepřivedla konec. Při plném vědomí a v povznázející moudrosti pro všechny, přijímá poslední pomazání. A na konci jejího života 8. února 1947 nečekaně přišla Panna Maria. „Jak jsem šťastná... Matko Boží, Matko Boží!“ byla

její poslední slova v okamžiku, kdy vyměnila pozemský život za úplnou svobodu Božích dětí.

Při prvním kontaktu s evangeliem ji bezprostředně zaujala tato pravda: Přes křest se staneš Božím dítětem. „Boží dítě, já, ubohá černoška!“ opakovala si neustále. „Křest mi přinesl tolik radosti, že jsem byla šťastná z tolika milostí, které jsem dostala.“ „Tady jsem se znovu zrodila jako Boží dítě!“ řekla pokaždé, když se při návštěvě kostela dotýkala křtitelnice, kde byla pokřtěna. Setkání s ukřižovaným Kristem bylo určité rozhodující na její cestě životem. Před křížem odkryla nekonečnou Boží lásku. Když uviděla Ježíše na kříži poprvé, byla velmi sklíčená a ptala se: „Co tento člověk udělal, že musel takto skončit?“ „Nic!“ dostala odpověď. „On chtěl za nás zemřít, z lásky k nám i k tobě.“ „I za mě?“ opakovala Bakhita nevěřícně. Stojíc a znovu vidouc Ježíšovu lásku,

kteří pro ni na kříži zemřel, prožívala tuto skutečnost velmi osobně a těšila se, že našla konečně své povolání: totálně sloužit novému nebeskému pánovi. Pod vlivem této víry svou obětavostí dosáhla svobodu a svatost podle Boží vůle, a tak s potěšením – podle starého zvyku – nazývala Pána „El Paron“. Ve sv. Josefině Bakhitě najdeme přednádherně svědkyni otcovské lásky Boží a viditelné znaky svědčící o její trvalé skutečné svatosti. Její poselství je v hrdivé službě jako odraz dobroty nebeského Otce. Zanechala v nás svědectví smíření a odpuštění, což určité poskytuje útěchu křesťanům v Súdánu, kteří jsou tak těžce zkoušeni dlouhotrvající válkou, což si vyžádala množství lidských životů. Vzhledem k její věrnosti a službě v rozdávaní naděje, přičemž poskytuje naději i celé církvi, můžeme být na ni hrdí. V době velikého soužení jde Bakhita po cestě následování Krista,

po cestě prohloubení křesťanské lásky a neotřesitelné věrnosti církve. (Jan Pavel II. – 17. května 1992)

Život Matky Josefiny Bakhity je projevem bezpodmínečné obětavosti podle Boží vůle. Její motto zní: „To, co Bůh chce!“ Důkazem jejího vztahu k bližnímu jsou tři hodnoty: dobrota, laskavost a něžnost. Její černé ruce plné lásky se dotýkaly hlaviček dětí, které každý den navštěvovaly v institutu školu. Její milující hlas, který zněl jako zvonek, a k tomu její africký přízvuk, očaroval maličkých, těšil chudých a ubohých. A tak se chovala ke všem, kteří zaklepalí na dveře institutu. Pro Bakhitu to byly projevy zcela samozřejmé.

„Pokud by přišel obchodník s otroky, který mě unesl, který mě trápil, poklekla bych před ním a líbala bych mu ruce. Kdyby se to nestalo, nebyla bych dnes křesťankou ani řeholnicí.“ Když někomu vyprávěla svůj strastiplný životní pří-

běh, děkovala Pánu, že ji vzal na tuto nečekanou cestu víry a udělal z ní svou nevěstu. Žádný, ani jen nepatrný hněv, nevyšel z jejích rtů: „Ona si všech vkládala do srdce a modlila se za ně.“ Byla přezdívaná „Africký květ“ nebo také „Šťastná sestra“.

Osvobození, jehož se jí dostalo v setkání s Bohem Ježíše Krista, chtěla – a cítila to jako svou povinnost – šířit dále, chtěla, aby bylo předáno co možná nejvíce lidem. Naději, která se v ní zrodila a která jí „vykoupila“, si nemohla ponechat jen pro sebe; tato naděje měla zasáhnout mnohého, měla se dostat ke všem, prohlásil papež Benedikt XVI.

Podle církevních zdrojů připravil
Páter Václav Haltmar,
farář Církve římskokatolické

Zprávy z Arcibiskupství olomouckého

Kněžský seminář pořádá postní duchovní obnovu pro mladé muže

O víkendu 23.–25. února 2024 se jako každý rok uskuteční v Arcibiskupském kněžském semináři v Olomouci postní duchovní obnova s názvem VIR, určená pro svobodné muže od 17 do 35 let. Povede ji P. Roman Kubín.

Ztracená kniha se vrací do Olomouce, na arcibiskupství ji předal velitel italského četnictva

Dlouhých osmdesát let byla kniha z majetku olomoucké metropolitní kapituly ztracena. Oddíl italského četnictva pro ochranu kulturních památek zadržel roku 2022 cenný výtisk z počátku 16. století v jedné aukční síni v Terstu a jeho zástupci ji 16. ledna 2024 vrátili do Olomouce.

a děkujeme jim za jejich úsilí při ochraně kulturního dědictví. Dnešní setkání je tak mimo jiné dokladem úspěšné spolupráce a solidarity mezi evropskými národy při uchování kulturních hodnot,“ zdůraznil biskup Basler a zmínil také přínos italského kněze P. Alessia Gerettiho z Udine, který z pověření olomouckého arcibiskupství návrat knihy při jednání s italskými úřady připravil.

Dotyčná kniha nese název *Postilla super epistolas et evangelia* a obsahuje výklad úryvků z novozákonních epistol a evangelií, které se četly při mších v průběhu liturgického roku. Jejím editorem je blíže neznámý dominikán Vilém z Paříže (zemřel asi roku 1485),

16. století se kniha dostala do Čech, neznámý protestant ji popsal četnými českými poznámkami na okrajích. Někdy poté přešla do vlastnictví olomouckého kanovníka Davida Pippera z Jáchymova, který ji asi koncem první čtvrtiny 17. století daroval zdejším kapitulním knihovně. Z ní zmizela za neznámých okolností krátce po roce 1940 a prostřednictvím jednoho z rakouských antikvářů se dostala do ciziny,“ shrnul Kohout a dodal: „Speciálním oddílem italského četnictva pro ochranu kulturních památek byla zadržena roku 2022 v jedné aukční síni v Terstu a nyní vrácena olomoucké kapitule.“

byti květin byla spojována s křehkostí a zranitelností lidského života...

Panelová výstava představí zejména pestře vyšívaná, drahocenná mešní roucha a liturgické předměty s rostlinnými a květinovými motivy. V rámci vernisáže bude vystaven originál čtvrtého svazku Phytanthoza-Iconographia od německého botanika Johanna Wilhelma Weinmanna. Ambiciózní čtyřsvazkové rostlinopisné kompendium, jež vzniklo v letech 1735–1745, obsahuje 1025 ručně kolorovaných mědirytinových tabulí. V rámci botaniky se jedná o důležitou ilustrovanou encyklopedii, která ovlivnila další přírodovědce, botaniky i botanické ilustrátory.

Představena bude jedna z ilustrací - růže, královna květin, jež patří mezi nejstarší symbolické a nejčastěji vyobrazené rostliny v umění. V křesťanství souvisí s Marií, s její čistotou a panenstvím. Červená růže představuje krev života i krev Ježíše Krista prolitou na kříži. Je spojována s božskou láskou.

Texty pro výstavu vznikly v rámci projektu Historické liturgické textilie v českých zemích: metodologie, inventarizace, péče a prezentace (DG18P020VV 035) financovaného z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II). Výstava formou panelů se koná ve spolupráci s Muzeem umění Olomouc a Cyrilometodějskou teologickou fakultou. Vernisáž proběhla 22. ledna 2024 od 17.00 hod. v Červeném kostele VKOL.

Zdroj: www.vkol.cz

Do Olomouce kvůli slavnostnímu předání přicestoval podplukovník Giuseppe Marsiglia, zástupce velitele příslušného oddílu pro oblast severní Itálie, doprovázel ho i Luigi Portacci z téhož oddělení. Cennou knihu z jejich rukou převzal biskup Antonín Basler, děkan Metropolitní kapituly u sv. Václava v Olomouci, přítomen byl také administrátor olomoucké arcidiecéze biskup Josef Nuzík a další zástupci arcibiskupství a kapituly, za olomouckou pobočku Zemského archivu Opava pak Štěpán Kohout a za Ministerstvo kultury ČR Marek Dráč.

„Mám velkou radost, že výborná práce italských četníků pomohla k návratu tohoto výtisku zpět do majetku kapituly. Jsme vděční za jejich profesionalitu, s níž se podařilo knihu zachytit a identifikovat jako majetek naší kapituly,

kteří do tisku připravil texty svého norimberského řádového spolubratra Jana Herolta (zemřel 1468).

„Kniha byla bestsellerem své doby, poprvé vyšla roku 1473 a do roku 1529 známe nejméně 140 vydání po celé západní Evropě, nejvíce v Německu a Francii. Navracený exemplář vyšel roku 1518 ve švýcarské Basileji, dřevoryty jej bohatě vyzdobil místní umělec Urs Graf starší (zemřel asi 1528). Do hnědé kůže zdobené slepotiskem Ukřižování, drobnými postavami starozákonních hrdinů Davida a Goliáše, římského boha Apollóna a múz Thálie, Kalliopé a Euterpé, byla svázána někdy po roce 1540 v Bavorsku,“ uvedl Štěpán Kohout, archivář olomoucké pobočky Zemského archivu v Opavě. Nastínil také další osudy svazku. „Ještě v

Značka Mercedes-Benz se v roce 2023 opět stala jedničkou v prodeji nákladních automobilů v ČR

Značka Mercedes-Benz, kterou v České republice zastupuje společnost Daimler Truck Česká republika s.r.o., obhájila po dvaadvacáté v řadě celkové prvenství v registracích nákladních automobilů nad 6,5 tuny celkové hmotnosti v České republice. Přesvědčivé první pozice ve své kategorii dosáhla i naše druhá koncernová značka Fuso.

V roce 2023 bylo podle údajů z registru vozidel z 2. 1. 2024 v ČR nově registrováno celkem 9.946 nákladních automobilů nad 6,5t celkové hmotnosti, tedy o přibližně 1.400 vozidel více, než v roce 2022. Z toho bylo 2.044 nákladních vozidel značky Mercedes-Benz, což znamená podíl na trhu 20,6 %. Daimler Truck ČR tím dosáhl opět za značku Mercedes-Benz prvního místa mezi všemi dovozci a výrobci nákladních vozů v počtu registrovaných vozidel. V České republice bylo registrováno 1076 kusů tahačů návěsů značky Mercedes-Benz, což znamená tržní podíl 18,2 %. V podvozcích pro různé druhy speciálních nástaveb značka registrovala 802 ks vozidel, což znamená tržní podíl 26,6% a taktéž tradiční první pozici v této kategorii s velkým odstupem od dalších výrobců.

Prodej malých nákladních vozů Fuso Canter byl letos v ČR rekordní v historii prodeje této značky, která též patří do portfolia koncernu Daimler Truck. I díky realizovaným flotilovým obchodům je značka v kategorii lehkých nákladních podvozků pro nástavby o celkové hmotnosti 3,5 - 8,5t jednoznačným lídrem. Registrací 176 ks dosáhl v kategorii srovnatelných produktů tržního podílu 67,2 %.

Rok 2023 byl především rokem aktivních příprav na elektromobilitu nákladních vozidel. Výroba akumulátorového, čistě elektricky poháněného těžkého rozvážkového vozidla Mercedes-Benz eActros 300 začala v říjnu 2021 a navázala tak sériovou produkcí na několikaleté období vývoje a testování u vybraných zákazníků. Česká flotila předváděcích vozů Mercedes-Benz eActros, která zahrnuje nejen klasická rozvážková vozidla s chladírenskou nástavbou, tahače návěsů, nosič výměnných nástaveb pro logistické operace, ale i speciály, jako je nosič kontejnerů nebo vozidlo s nástavbou pro svoz komunálního odpadu, najezdila v roce 2023 několik desítek tisíc kilometrů v reálném pro-

© 2x Daimler Truck ČR

vozu u zákazníků a zajistila tak mnoho cenných zkušeností s tímto novým odvětvím silniční nákladní dopravy. Ve druhé polovině roku se v ČR poprvé objevil i elektricky poháněný Fuso eCanter, který vzbudil velký ohlas u zákazníků a první objednávky nasvědčují tomu, že eCanter má šanci se stát prvním elektrickým nákladním vozidlem v řadě vozových parků v ČR - především v branžích zásilkových a komunálních služeb. Rychlejšímu šíření elektrických vozidel zatím brání nejen jejich vyšší cena, ale hlavně nedostupnost nabíjecích míst, prostorově i výkonově koncipovaných pro nákladní vozidla. Celý výrobní program elektrických nákladních vozů v naší předváděcí flotile mohli obyvatelé Velkého Týnce pozorovat na silnicích v okolí v září 2023, kdy v naší pobočce probíhala velká školící a předváděcí akce s testovacími jízdami pro personál naší prodejní a servisní sítě a pro zákazníky z České republiky a Slovenska. Mimochoodem - otevření naší pobočky ve Velkém Týnci bylo pro naši společnost jednou z nejvýznamnějších událostí loňského roku. Provoz se úspěš-

ně rozběhl a na nový servis už se spoléhá řada zákazníků z bližšího i vzdálenějšího okolí.

Josef Mařík, ředitel společnosti Daimler Truck ČR, k úspěchu našich značek řekl: „Dá se říci, že v roce 2023 se situace v dodávkách komponentů do výroby do určité míry zlepšila a to se promítlo v postupném zkracování dodacích termínů, i když jsme pořád ještě dost daleko od předcovidových standardů. Zlepšení ale přineslo odpovídající nárůst celého českého trhu nákladních vozů, který se po delší přestávce opět přiblížil k hodnotě 10.000 registrovaných aut. Nám se podařilo dodat přes 2000 vozidel, což mě dvojnásob těší proto, že tím byla opět potvrzena naše vedoucí pozice na trhu nákladních vozů v ČR. Velký dík patří všem zákazníkům, kteří kupují naše vozidla a využívají naše služby, i za to, že vydrželi čekat mnohdy velmi dlouhou dobu na dodání vozidel a zachovali nám svou přízeň. Pevně věřím, že se nám bude i nadále dařit být jim silným a spolehlivým partnerem“.

Jedním z hlavních argumentů pro vozidla značky Mercedes-Benz Trucks jsou jejich nízké provozní náklady a bohatá nabídka doprovodných služeb. Telematické služby pod hlavičkou FleetBoard a MB Uptime patří k těm hojně využívaným. Hardware pro systém Fleet-Board je nyní sériovou výbavou nákladních vozidel Mercedes-Benz. Služby FleetBoardu využívá více než 5.000 vozidel v ČR. To, že je telematika vynikajícím nástrojem pro snižování nákladů na provoz vozidel, dokládají výsledky soutěží řidičů, které naše společnost pravidelně vyhlašuje. Řidiči v soutěžích opakovaně boří hranice ve snižování spotřeb a ukazují tak, jak nízkých provozních nákladů mohou nákladní vozidla Mercedes-Benz při svém běžném provozu dosahovat. A to se týká nejen

dálkové dopravy, ale i dopravy rozvážkové či stavební. Systém FleetBoard je již přes 20 let na českém trhu a je bezesporu neúčinnějším nástrojem pro zlepšování jízdního stylu řidičů, snižování opotřebenosti vozidel, spotřeby paliva a současně i snížení tolik diskutovaných emisí CO₂. FleetBoard slaví své úspěchy dokonce i u komunálních vozidel při svozu odpadu. Práce s řidiči v kombinaci s naším profesionálním školením řidičů jsou stále jedním z neefektivnějších způsobů, jak zmíněných skvělých výsledků lze dosáhnout.

Další naprosto unikátní službou je MB Uptime. Tato služba pracuje s informacemi o technickém stavu vozidla v reálném čase a umožňuje včasné plánování servisu a údržby tak, aby prostoje vozidla byly co nejmenší. Díky MB Uptime jsme schopni našim zákazníkům poskytnout ještě lepší péči ze strany servisů Mercedes-Benz a služby Servis24. MB Uptime v ČR využívají zákazníci již ve více než 2.200 vozidlech. Ke službám FleetBoard a MB Uptime nyní přibývá služba další, a to MB TruckLive. Tato služba bude na první 3 roky zdarma. Hlavním účelem TruckLive je zajištění pokud možno 100% konektivity všech nákladních vozidel MB. Díky tomu budeme moci našim zákazníkům poskytnout ještě více služeb, jako je například lokalizace vozidla v případě nehody a jeho vzdálená diagnostika, vzdálená aktualizace SW jednotek ve vozidle, MB Truck App Portal a mnoho dalších. Na službu FleetBoard a MB Uptime v novém kabátě FleetBoard Kosmos se mohou naši zákazníci těšit zejména u nových elektrických nákladních vozidel. Novou službou, určenou pro elektrická vozidla je i FleetBoard Charge Management. Tato služba komunikuje primárně přímo s nabíjecími stanicemi a slouží k řízení a optimalizaci jejich provozu. Je tedy více než jasné, že budoucnost patří konektivitě.

Připravil David Chleboun
Daimler Truck ČR

Jak a kdy naučit dítě hodiny?

Naučit děti hodiny může být opravdová fuška. Chce to čas, a především hodně trpělivosti. Nevíte, jak a kdy s učením začít? Projděte si naše jednoduché tipy a triky, které vám učení zaručeně usnadní.

Kdy je dobré začít

Najít zcela správnou odpověď na otázku, kdy je dobré začít s učením hodin dětí, není vůbec snadné. Jelikož je každé dítě jiné, je i vhodná doba na učení poznávání hodin velmi individuální. Mějte však na mysli, že pro pochopení hodin je důležitá znalost čísel a v mnoha případech se tak děti naučí poznávat hodiny až ve škole.

Pokud vaše dítě o čas projeví zájem dříve (například si samo všimne, že se ručička na hodinách posouvá), můžete mu princip poznávání hodin a času začít pomalinku vysvětlovat.

Obecně by děti ve věku 5-6 let měly umět číst značky hodin a půl hodiny na analogových hodinách. Ve věku 6-7 let by děti mohly zvládnout kreslit čas po pěti minutách a vědět, kolik minut má hodina. Čtení analogových hodin po hodinách, minutách, ale i sekundách většinou plně ovládají děti ve věku 7-8 let.

Učíme se poznávat hodiny - tipy a triky

Naučit děti poznávání hodin může být opravdová dřina, která vyžaduje nejen hodně času, ale především trpělivosti. Jestliže si nejste jistí, jak učit děti ho-

diny, projděte si naše tipy a triky, které vám zaručeně pomohou celý proces usnadnit.

Naučte se zvládat čísla

Základem pro poznávání hodin není logicky nic jiného než znalost čísel. Než s učením začnete, je dobré se ujistit, že si dítě čísla neplete a zvládne napočítat od 0 do 60. Abyste si počítání procvičili, můžete zkusit hru, kdy má dítě na papír napsat celou řadu číslic, kterou vám posleze nahlas přečte. TIP: Pokud se vaše dítě se všemi čísly ještě nesetkalo, procvičujte ta, která umí, a zbytek nechte na paní učitelce. Je-li dítě starší, zopakovat si můžete i násobky pěti. Stejně tady si je můžete napsat na papír a společně nahlas přečíst.

Zaměřte se na denní doby

Během poznávání hodin mějte na mysli, že koncepce času někdy bývá pro děti těžko pochopitelná.

Usnadněte dětem učení a začněte s nimi mluvit o denních dobách a spojíte je s činnostmi, které v nich běžně děláte (ráno = vstáváme do školy a čistíme si zuby, dopoledne = jsme ve škole a učíme se, poledne = obědváme, odpoledne = jsme v družině a hrajeme si atd.). Pro procvičení těchto denních bloků se můžete děťátka ptát např. na otázky, jako: „Co děláš ráno?“ „Kde jsi byl odpoledne?“ a podobně. Stejně tak můžete rozdělit papír na šest částí (ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer

a noc) a ke každé nakreslit, co jste zrovna dělali.

Vysvětlete rozdíl mezi malou a velkou ručičkou

Jedním z triků, jak se naučit ručičkové hodinky, je kladení důrazu na rozdíl mezi malou a velkou ručičkou. Velká ručička ukazuje minuty, zatímco malá ručička ukazuje hodiny. Nejdříve se zaměřte na poznávání celých hodin a dítěti zdůrazněte, že hodina má 60 minut. Jestliže zvládnete tento krok, můžete pokračovat umístováním velké ručičky na pozici čtvrt, půl, tři čtvrtě a celá. Nezapomeňte u toho mírně posouvat i malou ručičku. Dbejte také na to, aby dítě pochopilo, kolik minut dílčí časy představují (čtvrt = patnáct minut, půl = třicet minut atd.).

Jakmile bude dítěti jasné i toto, začněte velkou ručičku posouvat po pěti minutách.

Pomozte si říkankou

Nejlepším pomocníkem při učení často bývají nejrůznější písničky a říkanky. Jednou z říkanek, která může usnadnit pochopení polohy velké ručičky, je například:

„Čtvrt, půl, tři čtvrtě, celá,
Povězte, hodinky, kolik to dělá?“

K říkance přitom využijte i ručičku, na kterou bude dítě společně s recitací básničky ukazovat polohu velké ručičky (čtvrt, půl, tři čtvrtě, celá) a dále ukazo-

váčkem objede dlaň 4x do rytmu ve směru hodinových ručiček (povězte, hodinky, kolik to dělá?).

Jaké vybrat dětské hodiny na učení?

Chtěli byste celý proces učení dítěti příjemnit? Pak vyberte takové hodiny na učení pro děti, které budou zajímavé a veselé.

Dětské dřevěné hodiny

Ideální volbou jsou dřevěné hodiny pro děti, jež mají pohyblivé ručičky, které lze libovolně nastavit, a tím se učít nastavený čas. Dřevěné kostky s čísly zase umožní dětem čas okamžitě zapsat. Přidanou hodnotou je bez pochyb hravý design, který děti povzbudí k učení. Skvělým ozvláštňením jsou také dřevěné kostičky s čísly, které dítě musí přiřadit k příslušnému místu.

Papírové hodiny

Zapojte do učení také trochu kreativity a vytvořte s dětmi vlastní papírové hodiny! Nejen, že vám usnadní, jak se naučit ručičkové hodiny, jejich výroba děti zaručeně namotivuje. Nebudete potřebovat nic víc, kromě papírových talířů, fixů, pastelek, nůžek, lepidla či šikovnosti!

Připravila: Vladimíra Hacsiková
zdroj: ministerstvohracek.cz

Výroba vlastních papírových hodin

Chcete naučit děti poznávat hodiny? Práce s časem může být hodně zábavná, vážně. Budete k tomu potřebovat kromě papírových talířů, barevných fixů či lepidla po kapce šikovnosti, trpělivosti, hravosti a fantazie. Tak zkuste popostrčit děti do učení a udělejte si společně papírové hodiny!

Co budete na papírové hodiny pro děti potřebovat

- 2 pevné papírové talíře
- nůžky
- barevné fixy
- tužku
- kousek tvrdého kartonu
- lepidlo na papír
- napínáček
- korkovou podložku

Jak při tvoření papírových hodin pro děti postupovat

1. U prvního talíře odstříhnete asi 1 cm široký okraj.

2. krok: Zbýlý okraj talíře nastříhejte směrem do jeho středu na 12 stejných dílků (vždy po čtyřech vroubcích) a mírně je ohněte.

3. krok: Každý dílek pak fixy vybarvíte., každý jinou barvou.

4. krok: Určete si postavení hodin a do dílků napište číslice od 1 do 12.

5. krok: Okraj druhého talíře vybarvíte oranžově. Potom ho nastříhejte na 12 stejně širokých dílků (opět po 4 vroubcích vytlačených na okraji talíře). Potom do každého dílku napište číslice od 13 do 24.

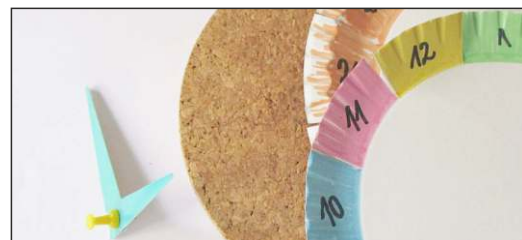
6. krok: Na barevný tvrdší papír nakreslete jeden větší a jeden menší úzký trojúhelník na hodinové ručičky. Délka většího trojúhelníku musí být stejná jako vzdálenost od středu talíře po začátek jeho okraje. Trojúhelníky vystříhnete a v širší části spojte napínáčkem.

7. krok: Na spodní, oranžově vybarvený talíř naneste trochu lepidla a přilepte horní část papírových hodin tak, aby dílek s číslem 12 překrýval číslo 24.

8. krok: Oba číselníky a korkovou podložku uprostřed spojte napínáčkem s hodinovými ručičkami. Otáčejte velkou a malou hodinovou ručičkou a určujte dopolední a odpolední čas odkrýváním dílků. Díky pevné podložce se hodiny dobře drží. Děti si mohou fixem nebo tužkou vyznačit i minutové čárky nebo puntíky a dozdobit ciferník hodin.

Hodiny, které ukazují počasí

Stáhněte si z internetuomalovánku zdarma (<https://mamadodeste.cz/wp-content/uploads/2022/07/HODINY-POCASI.pdf>) a vytvořte si s dětmi hodiny, na kterých mohou každý den ukazovat, jaké je dnes počasí.

Pro koho je tvoření určeno

Vybarvovat mohou už čtyřleté děti. Hotové hodiny využijí čtyřleté děti, ale spíše se budou líbit předškolákům, kteří si na nich mohou procvičit, jaké je venku počasí.

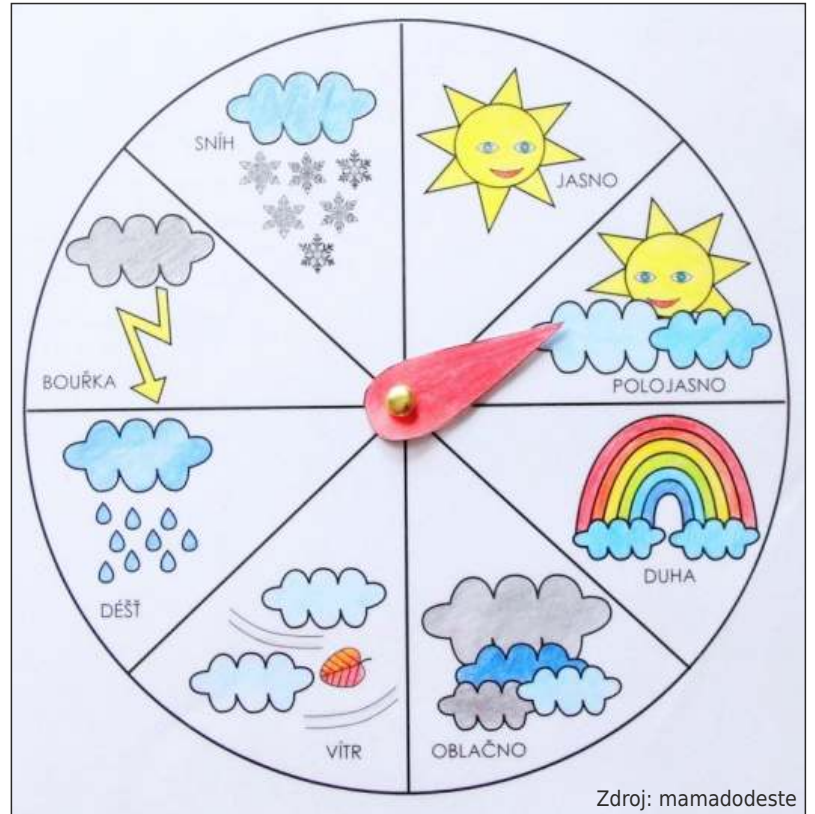
Co budete potřebovat

- Hodiny vytištěné na tvrdý papír (viz odkaz výše)
- Pastelky
- Nůžky
- Laminovačku (nebo silnější čtvrtku na podlepení) a laminovací fólii
- Vzorovou sponu

Jak na to

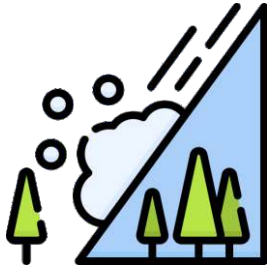

Na tvrdý papír si vytiskněte hodiny. Dejte dětem pastelky, aby je vybarvily podle vlastní fantazie. Hotové obrázky zalaminujte a následně vystřihněte. Do středu nůžkami na nehty udělejte malý otvor a ručičku připevněte vzorovou sponou. Vzorovou sponu koupíte v papírnictví (mají ji i v Kauflandu v oddělení papírnictví). Ručičku můžete připevnit i patentkem, ten ale vypadává a není to nejlepší řešení.

Vladimíra Hacsiková

Zdroj: mamadodeste

SOUTĚŽNÍ KŘÍŽOVKA PRO DĚTI

 3	 1	 5	 1	 8	 5	 4		
	2	3		7		10	11	
				6		9		12
	 12	 10		 9	 11	 6		

NA LYŽAŘSKÉM VÝCVIKU - Kurz lyžování se skládá ze tří částí. Za první - připnout si lyže, za druhé - spustit se po svahu a za třetí - naučit se... (dokončení v tajence).

Podaří-li se vám tajenku vyluštit, zašlete nám její znění do redakce na e-mail sekretariat@velkytync.cz a my ze zaslaných odpovědí vylosujeme vítěze. **Správnou tajenku z minulého čísla (....je v koupelně a něco chystá) zaslal a vítězem se stal Jan Zdráhal z Velkého Týnce. Momentku z luštění nám zaslal jeho tatínek. Gratulujeme!**

Letem školním světem

Časopis ZŠ Milady Petřkové Velký Týnec - únor 2024

Pozdravy z prvního stupně

Novoroční sdělení z první třídy

Po Novém roce opět zdravíme všechny naše čtenáře. Poslední prosincové dny jsme prožili v duchu Vánoc. V rámci projektu Úsměv do schránky jsme poslali seniorům v Tovačově a Kostelci na Hané vánoční pohledy, ale nezapomněli jsme se vzájemně potěšit malým dárkem. Na vánoční besídku jsme si připravili malý program věnovaný tradicím. Kromě zpěvu koled, krájení jablíčka a pouštění lodiček jsme klepali na kurník. Tento starý zvyk měl u dětí velký ohlas. O drobné občerstvení se postarali nejen rodiče žáků, ale také žáci. V pracovních činnostech si vyzkoušeli vykrajovat vánoční cukroví. Hned po Novém roce jsme nelenili a pil-

ně se věnovali školním povinnostem. Připomněli jsme si další významné datum spojené s obchůzkou Tří králů. Hravou formou jsme upevňovali učivo českého jazyka i matematiky. V hodinách prvouky jsme se věnovali zimnímu období. Přestože sněhu moc nebylo, zvládli jsme netradiční koulování a zimní sportování v tělocvičně. Mysleli jsme i na živočichy v zimní přírodě. Pro naše stále ptáčky jsme zhotovili krmítka z dřevěných špachtlí a v hodinách výtvarné výchovy jsme vytvořili sovice sněžné. Někteří děti dobrovolně připravily pro spolužáky zajímavosti o ptácích žijících v naší zimní přírodě a informace před třídou poutavě prezentovaly.

Melodie v písních

17. ledna 2024 přijel k budově staré školy autobus, který odvezl žáky třetích tříd do Olomouce na výchovný koncert „Melodie v písních“. Celým vystoupením posluchače provázela čtveřice zpěváků převlečená v kostýmech. Zábavnou formou uváděla jednotlivé písně, které byly doplněny divadelními představeními. Děti se seznámily s orchestrem a postupně také s jednotlivými nástroji. V průběhu pořadu se střídaly různé žánry písní. Malí posluchači byli do programu zapojeni formou otázek a odpovědí. Děti se postupně seznámily

s některými termíny, které se v hudbě běžně užívají, například a due a capell. Cestu do Olomouce jsme využili k realizaci malého výletu po centru města. Některé děti mohly s úžasem poprvé obdivovat nádherný olomoucký orloj a sousoší Nejsvětější trojice. Děti se zadívaly vzhůru na krásu starobylých budov a obdivovaly jejich architekturu. Celé dopoledne jsme si společně užili a těšili se na další akci v dubnu, kdy jedeme na školu v přírodě.

SPORTOVNÍ OKÉNKO

Futsalová liga pro 8. a 9. ročníky

12. ledna se konalo 2. kolo školní futsalové ligy, krajské finále pro 8. a 9. ročníky. Finále divize F pořádala ZŠ Hrubého. Tým se spolu utkali v hale šternberského gymnázia. Kdo bude vítězem finále divize?

V prvním zápase nás celkem jasně porazil tým právě ZŠ Hrubého, vstřelili jsme jeden gól, v druhém zápase jsme nestačili na ZŠ Za mlýnem Přerov, poslední zápas jsme sehráli s týmem ZŠ Sluneční Šumperk.

Tento turnaj nabídl velice pěkný futsal, bylo vidět, že všichni chlapci se už něco naučili a snad se budou dále rozvíjet.

Školu reprezentovali: Lukáš Židák, Samuel Pavelka, Ondřej Šafránek, Matěj Vepřek, Filip Šustera, Matouš Palínek, Roman Kadlec, Matyáš Fuchs, Daniel Adam Svačina

Komentář k zápasu nám věnoval Romča: „No, zkušeností jsme posbírali hodně, už tam byly hodně dobré týmy. V první polovině prvního zápasu jsme hodně ztratili, dostali jsme pár gólů, druhý poločas jsme na ně tlačili a snažili jsme se vyrovnat, ale nedopadlo to. Podařilo se nám vstřelit jen jednu branku. Prohráli jsme 6:1.

Druhý zápas jsme odehráli proti Přerovu, ZŠ Za mlýnem, ti měli velmi dobrého brankáře, nepodařilo se nám vstřelit gól, brankář vše vychytal.

Třetí zápas jsme se snažili, ale už pomalu o nic nešlo, zápas byl tichý, nikdo nepodporoval nikoho, nikdo neřval, už bylo jasné, že nepostupujeme.

Po zápase jsme si řekli, že příště se budeme ještě víc snažit a je potřeba proměňovat šance. Do třetího kola ligy postoupil Přerov. My s futsalem pro letošní sezonu skončili, ale čekají nás ještě basketbalové zápasy. Těšíme se na ně!“

© 5x archiv ZŠ Hrubého Šternberk

Futsalová liga pro 6. a 7. ročníky

Ve středu 10. ledna jsme si zajeli do Kelče zahrát krajské finále futsalové ligy pro 6. a 7. ročníky. O postup do 3. kola se utkaly týmy z pořadatelské ZŠ Vojtěcha Jasného Kelč, náš tým ze ZŠ Milady Petřkové Velký Týnec, náš tým ze ZŠ Dr. Hrubého Šternberk a ze ZŠ a MŠ Horca nad Moravou.

Hráči z Kelče na palubovce dominovali, přehráli všechny ostatní týmy. Nám se dařilo proti Horce nad Moravou (vyhráli jsme 2:1) i proti šternberské ZŠ Dr. Hrubého (vyhráli jsme 3:2).

Kelč i my jsme postoupili do 3. kola ligy! Příští týden si kluci zahrají s týmy ZŠ

a MŠ Demlova Olomouc a ZŠ a MŠ Nový Malín o postup do ostravského finále divize Morava (tam už čekají fotbalové školy, které si brousí zuby na postup do Prahy), Kluci, ukažte, co ve vás je, držíme vám palce!

Školu reprezentovali: Vojtěch Řehák, Vojtěch Wachtl, Tomáš Sláma, Vilém Žádník, Matyáš Vágner, Mattia Baccini, Lukáš Prečan, Tomáš Dluhý, David Zeman, Jaroslav Khanin

Děkujeme klukům na reprezentaci školy!

SPOLUŽÁCI POD LUPOU

Synchronizované plavání je známé spíše pod pojmem akvabely. Jedná se o kombinaci plavání, gymnastiky a tance. Výsledkem je umělecké dílo v bazénu, které v sobě skrývá nejen ladnost, ale také dřinu a náročné tréninky. Abychom společně pronikli do jeho tajů, popovídala jsem si se skutečným profíkem, který se mu věnuje - „sousedkou z ulice“ **Eliškou Neumanovou**, žákyní třídy 9. C.

Je to tak trochu netradiční sport, proč sis jej zvolila? V jakém věku jsi začala?

Plavání jako takové jsem měla ráda od malička, ale o akvabelách jsem zpočátku nepřemýšlela. Původně jsem začala s gymnastikou tady v Týnci, ale po roce se ke mně dostal leták na nábor nových akvabel a já jsem se rozhodla, že to zkusím. Lákalo mě na tom spojení gymnastiky a plavání. Nábor jsem úspěšně zvládla a od druhé třídy, tedy od mých osmi let, jsem členkou SKUP Olomouc.

Jaké byly tvoje začátky?

Musím říct, že jsem se na tento nový sport hrozně těšila, ale pokud jsem si myslela, že se rovnou budeme učit různé prvky, tak jsem se spletla. První rok jsme se učily pouze plavat a se synchronizovaným plaváním jako takovým jsme začaly až rok poté. Ale i přesto mě to nesmírně bavilo od samého začátku.

Jak takové tréninky akvabel probíhají?

Velmi intenzivně. Od letošního roku jsem již v týmu juniorek a naše tréninky probíhají 5x týdně, a to jak ve vodě, tak i v posilovně. Klasický dvoufázový trénink sestává z hodinového posilování a pak následují dvě hodiny v bazénu. I trénink ve vodě má svá pravidla. Je za-

hájený rozplavbou a pak už trénujeme různé prvky a sestavy.

Určitě musíš umět dobře plavat, že ano?

Troufnu si tvrdit, že ano. Všechny akvabely musí mít zvládnuty všechny plavecké styly, tedy prsa, kraul, znak i motýla. Taky musíme zvládnout na jeden nádech pod vodou uplavat 40 metrů. Zdá se to náročné, ale pravidelným tréninkem se to dá zvládnout.

Kolik je akvabel v jednom týmu?

To záleží na druhu sestavy. V synchronizovaném plavání se plavou sóla, dua, a potom technické, volné, akrobatické a kombinované sestavy, které se nejčastěji plavou v počtu 8-10 závodnic.

Jak probíhají závody, je více disciplín?

Většina závodů probíhá tak, že v první části absolvujeme povinné figury, které jsou bodovány. Tady závodíme každá individuálně. A v další části závodu plaveme některou z týmových sestav, v případě mé kategorie se jedná o volnou a technickou sestavu.

Jak se akvabely hodnotí?

Roli hraje i umělecký dojem, kde se hodnotí nejen choreografie, ale také třeba výrazy závodnic.

Usmíváš se často anebo i mračíš?

Ve figurách se hodnotí přesnost a pevnost provedení, jednotlivé přechody a polohy těla určené popisem figur, pomalost a plynulost provedení figury, celkový dojem z provedené figury (lehkost a elegance), rozsah, výška a stabilita. V závodní sestavě se pak hodnotí celková choreografie, umělecký dojem, synchronizace a taky samozřejmě výraz

© 3x archiv Elišky Neumanové

nás závodnic. Při tréninku trénujeme i to, jak se při hudbě tvářit, někdy se musíme usmívat, ale někdy dokonce i mračit, prostě podle toho, co chceme hudbou a výrazem vyjádřit.

Sestavy se provádí s hudebním doprovodem, slyšíš hudbu i pod vodou? A můžeš si hudbu vybrat?

Hudbu vybírají většinou trenérky, ale například při výběru hudby pro vánoční vystoupení nám někdy nechají volnou ruku. Hudbu slyšíme bez problémů i pod vodou, protože bazén disponuje podvodním reproduktorem. Navíc máme někdy na tréninku k dispozici i speciální sluchátka, se kterými plaveme, a pokud nám trenérky dávají přes vysíláčku.

Co je podle tebe na tomto sportu nejtěžší? Jak dlouho třeba musíš vydržet pod vodou bez dýchání?

Nejtěžší je asi na jeden nádech zvládnout náročnou choreografii. Některé prvky trvají i 20 sekund a během této doby se nesmíme vynořit, pak máme prostor pro krátký nádech a zase jdeme pod vodu. Ale po těch letech už jsem si asi zvykla.

Jak je to s plavkami a celkovou vizáží závodnic, ovlivňují vás i moderní trendy?

Pořízení plavek je celkem drahá záležitost a většinou je závodnice dědí po starších kolegyních. Když je třeba pořídit nové plavky, tak vzhled plavek většinou řeší trenérky. Závodní make-up i účesy si děláme samy a myslím, že jsme v tom už docela zručné a vlastně je to pro nás příjemné zpestření během závodního stresu. Málokdo asi ví, že akvabely pro dosažení potřebného lesklého a pevného účesu používají obyčejnou želatinu. Ovšem sundávání želatiny je pak docela oříšek.

Jakých jsi dosáhla úspěchů?

Za obzvlášť podařený považuji loňský rok. Mezi hlavní úspěchy patřilo vítězství na Mistrovství ČR v kategorii starších žákyň, kam jsem až do konce roku

2023 oficiálně patřila. Další zlato jsme přidaly v červnu na Summer Cupu zde v Olomouci, dokonce dvě zlaté medaile na podzim na závodech v Budapešti, a to jak za volnou, tak i za kombinovanou sestavu. Poslední zlato jsme s děvčaty přidaly v prosinci na Vánoční ceně v Praze, kde jsme obstály v konkurenci 19 týmů z celého světa.

Máš nějaké přání, které by sis chtěla splnit?

Co se akvabel týká, tak doufám, že se nám i letos bude dařit stejně tak, jako ten minulý. Rády bychom obhájily znovu titul mistryň ČR. Trénujeme poctivě a pravidelně, tak snad to všechno vyjde.

Eliško, moc děkuji za krásný, sofistikovaný rozhovor. Přeju ti, ať jsi úspěšná nejen v tomto krásném sportu, ale i u přijímaček, které tě v tomto roce čekají!

Ptala se Taťána Hanušková

Stolní tenis čili Pinec Týnec

Za oddíl stolního tenisu PINEC TÝNEC dlužíme informace a výsledky k poslednímu z turnajů Zlaté ligy stolního tenisu Velký Týnec 2023, který se konal v tradičním termínu po vánočních svátcích dne 27. prosince, a to tak jako obvykle pod patronací a s podporou Obce Velký Týnec.

V souvislosti s letošním vánočním turnajem musíme s potěšením konstatovat, že po letech omezení z důvodů covidové pandemie se situace navrací k době před ní. Vliv na to má asi i celospolečensky vykořeněná vykloubená doba,

kdy se současně děje velice mnoho změn v našich životech, a tak hledáme něco, co nám činí radost, a tím může být i toto sportovní klání, kdy se lidé sejdou, fyzicky se pohnou, odreagují se od každodenních problémů, které přináší dnešní doba. Soudíme tak z důvodu abnormální počtu účastníků turnaje, ostatně posuďte sami. Turnaje se zúčastnilo v jednotlivých kategoriích 40 hráčů z řad amatérů, 32 registrovaných hráčů, 7 žen a 9 dorostenců. Celkem tedy 88 účastníků! To je tedy počet sportovců jako pro dva standardní turnaje! Nutno

podotknout, že tento turnaj jsme se nemohli opřít o služby našich tradičních IT partnerů Arana Denka ani Petra Mičocha a byť to není příjemné konstatování, musím přiznat, že to bylo citelně znát. A to až do té míry, že se nám na mysl vkradla „kacířská“ myšlenka, jestli někdy méně není víc. Jestli se pokorně nevrátit od PC programů k nástěnkám s papírovými tabulkami a pavoukem vřazovací části. Otázka, zda nám technika ještě slouží, nebo už naopak my jí. Ale to je otázka až pro příští turnaj...

A teď konečně k výsledkům 3. kola a závěrečného turnaje Zlaté ligy stolního tenisu Velký Týnec 2023.

V jednotlivých kategoriích stanuli na stupních vítězů a v tomto pořadí tito hráči:

Dorost: 1. Marek Štábl, 2. Natálie Housková, 3. Šimon Heider

Ženy: 1. Lucie Kuchaříková, 2. Ivana Kubíková, 3. Dagmar Slezáková

Amatéri: 1. Luboš Opletal, 2. Vojtěch Thun, 3. Jakub Podivínský

Registrovaní: 1. Radovan Šolle, 2. Jiří Holubec, 3. Tomáš Kabelík.

Celkovými vítězi ročníku Zlaté ligy stolního tenisu Velký Týnec 2023 se stali

Ženy: Lucie Kuchaříková

Amatéri: Luboš Opletal

Registrovaní: Tomáš Kabelík

První turnaj ročníku 2024 je předběžně naplánován na polovinu dubna. Plakát s přesným termínem konání turnaje bude v předstihu zveřejněn na webových stránkách obce a v některém z následujících vydání Týneckých listů. Budeme se těšit na vaši účast
Děkuji.

*Za Pinec Týnec s úctou
Josef Vrána, jednatel a hráč*

Ženy

Registrovaní

Dorost

Amatéri

ZA PLOTEM

CO SE DĚJE ZA HRANICEMI NAŠÍ OBCE

Jan Svoboda
z cesty bez putování

výstava obrazů

galeriezet velká bystrice
zámecké náměstí 775

výstava potrvá do 21.3.2024
galeriezet je otevřena od pondělí do pátku 8.30–17.00 hodin,
v sobotu a v neděli zavřeno | www.galeriezet.cz

galeriezet Město Velká Bystrice

František Jakub Denk (šest Osvědčené beauty Velká Bystrice) Martin Holouš (šest Město Bystrice)

dvě dětské pohádky a písně s písmenky
PROČ VODNÍCI NEŘEŠOU MĚLBA

Hudba a písně: IVAN KOLKAŘA
(šest Osvědčené beauty Velká Bystrice)

VELKOBYSTŘICKÁ PŘEMĚRA
10. 3. 2024 / 19:00 hodin / 100 Kč
KD Nadační ve Velké Bystrici

hra v děrové divadelního spolku Město Bystrice: PAVLA ZIEGLEROVÁ,
Petr Wagner, Petr Božák, Jakub Zieglarová, Bronislav Končný

Režie: Martin Holouš / Inscenace, kostýmy, scénář: Radka Kocáriková

PEPA MALINA LUBOŠ MALINA PAVEL PEROUTKA PAVEL MALINA

MALINA BROTHERS

22. března 2024 od 19:00
Velká Bystrice KD Nadační

Vstupenky v předprodeji v KD Velká Bystrice a na SMŠÚKČK
Ceny vstupenek v předprodeji 300 – 400 Kč

www.malinabrothers.cz

T.J. SOKOL VELKÁ BYSTRICE
srdečně zve na
DĚTSKÝ KARNEVAL

24. 2. 2024 OD 15:00
TENTOKRÁT
V KD NADAČNÍ

zábava hry tančení
tombola rybolov
občerstvení

VSTUPNÉ 30 Kč, DĚTI A MASKY ZDARMA

Olomoucký kraj MĚKROREGION KRALOVSTVÍ

Sdružení obcí mikroregionu Království pořádá
fotografickou soutěž pro všechny své občany

**KRALOVSTVÍ OBJEKTIVEM
OBČANŮ KRALOVSTVÍ**

Vyhlašeny jsou dvě kategorie:
1. POLE A ZAHRÁDKA
2. JAK SE ŽIJE V KRALOVSTVÍ
- 17. ročník -

- autorem je občan mikroregionu Království
- fotografie velikosti A4 musí být vytištěny na fotografickém papíru
- fotografie musí být pořízeny na území mikroregionu Království
- jeden občan může do soutěže přihlásit až 4 snímky v každé kategorii
- na zadní straně musí být každá fotka označena jménem autora, adresou, mailovou adresou a místem pořízení snímku

Fotografie můžete odevzdat na kterémkoli OÚ mikroregionu Království do 31. října 2024

**Vernisáž a vyhlášení výsledků se uskuteční
v neděli 17. listopadu 2024 ve 14:00
v Kulturním domě v Císařově**

Vítěze vybere komise Sdružení obcí mikroregionu Království. Vítězové převzou na vernisáži hodnotné ceny! Akce se koná za finanční spoluúčasti Olomouckého kraje.

2024 Město Velká Bystrice

Tradice, folklor a řemesla regionu

10.2. | Bystřický masopust se zabijačkou |

10–12 h | Zámecké náměstí | 12–15 h | obchůzka v ulicích města | Pořádá soubor Haná | www.souborhana.com

„Zhosta chaso, zhosta, konec masopusta, ostatke se krátíj, jož se nenavrátíj“ bude znít Bystřicí.
Náměstí provoní zabijačkové dobroty i masopustní koblíhy.
Vystoupí domácí soubor Haná a odpoledne vyrazí maškary i s medvědem do ulic.

Hanácký rok v Bystřici®

Starobylé tradice lidové kultury Hané zahrnují písně, lidovou hudbu, tanec, zvyky a obyčeje, krojové bohatství, řemesla i gastronomii.
Rok života na hanáckém venkově.

Město Velká Bystrice
Kulturní lázně regionu

Kulturní a informační centrum Velká Bystrice
Zámecké náměstí 775, 783 53 Velká Bystrice, tel.: (+420) 734 236 502, e-mail: kic@muvb.cz, www.velkabystrice.cz

SUDOKU

6					1	5		
		4	2					
7	1		5		6			2
9	7							
	3		7		5		4	
							5	3
5			4		8		3	7
					2	9		
		1	6					5

Autorem výroku v tajence únorové křížovky je Jerzy Andrzejewski (1909-1983), polský spisovatel, dramatik, scénarista a kritik.

Tajenka z lednového čísla zní: Snad musí člověk dřív pocítit lásku, aby porozuměl přátelství. Správnou odpověď zaslala a výherkyní se stává paní Jaroslava Navrátilová z Velkého Týnce. Gratulujeme.

Správné znění tajenky zašlete poštou, e-mailem nebo ho zatelefonujte na Obecní úřad Velký Týnec, Zámecká 35, 783 72, Velký Týnec, telefon.: 585 151 111, e-mail: sekretariat@velkytynec.cz a to do konce aktuálního měsíce.

VELKÝ TÝNEC	Filtrační nálevka	Australský pštros	Tajenka 2	Domácky Otakar	VELKÝ TÝNEC	Ruský souhlas	Osobní zájmeno	Tajenka 3	Slovensky oběd	Jm. moderátorky Brzobohatě	
	Či					Anglicky dárce					
	Mytím to odstranit					Či Bezpeč. orgán sovětské moci					
	Pracovní služební pes					Biblická postava Náš novinář					
VELKÝ TÝNEC	Francouz. návrhář oděvů	Spojka podřadící Na onom místě					Domácky Eduard Slovensky tělo				
	Rozkaz k podojení				Haškův feldkurát				Unie	Anglický hrabě	
	Odlišní (slovensky)				Zabránění vstupu mikrobů Lepidlo						
	Ústní voda					Srážka Podlahová krytina					
	Nespokojenec					Okouzlení Anglicky dítě					
VELKÝ TÝNEC	Chemická značka galia	Vbodnutí Bojový pokřik						Kód Nového Zélandu Němec zastarale			
VELKÝ TÝNEC	VELKÝ TÝNEC	Zlost	Tajenka 1	Značka Helia	VELKÝ TÝNEC	Dojnice	Péče o zvířata Jm. moderát. Brzobohatě	Potřeby k šití		Popravčí	Turecké rodné jméno
VELKÝ TÝNEC	Daň z přidané hodnoty Černá silná káva				Jméno Supermana			Užitková rostlina Číslov. odkašlání			
Rozsáhlé množství slané vody					Už Uniknutí		Dětské ale Evropská řeka		Mužské jméno (9. dubna) Popruh		
Opičí				Překvapení Brodiví pták			Pravý zastarale Něm. urč. člen		Seknouti knižně Menší dobytek		
Zámek u Kutné Hory						Obchodní dům Jednoduchý i složený cukr		Rodový znak Z toho důvodu		Africký veletok Předřikávací v měsících	
Důkaz nevinny					Jednoduchý odpichnutý skok			Část opery		Pryč	Pokřik při koridě
VELKÝ TÝNEC	Předloha	Žádný člověk (sloven.) Druh květenství			Černá tečka na kůži Ozn. čes. letadel			Kam zastarale Český zpěvák			
Ozdobný pruh na stavbě				Pytlácké nástrahy Obyvatel starověké Recie			Inic. sochaře Gutfreunda Úřad zastarale		Náš spisovatel Zkr. býv. míst. nár. výboru		
Český herec (Roman)				Region. kontaktní organiz. Popěvek			Nejmenší část molekuly Značka astatu		Čištěná vodou Dvě stejné dlouhé samohlásky		
Oběžní					Tajenka 4					Baže	Pomůcka Abel, Asepse, Cuda, Earl, Flip, Fukosa, Imám, Rola, Teut
Srážka					Americká telefonní společnost			Tvoje		Iniciály zpěváka Montanda	

PŘESAHY

2
24

do světa historie a kultury

Nýdrlovi
Dostál
Fiker
Přidal
Jirků
Jareš
Hanuška
Vojtěch
Ševčíková
Vránová
Coufalová

55 minut s Pavlou a Michalem Nýdrlovými

Občas musíme sladit rychlost

Prodali velmi úspěšnou reklamní agenturu a vydali se na plachetnici kolem světa. V Karibiku ztroskotali, bojovali o život. A sotva vystoupili na pevninu, zavolali do Prahy, naskočili na rychlých prezidentských volbách a kampaň Petra Pavla dovedli do vítězného konce. Co dělají dnes Pavla a Michal Nýdrlovi?

Každý podnikatel prodej firmy prožívá jinak. Vystoupit z rozjetého a úspěšného podnikání není zrovna lehké, že?

Pavla: A není to také okamžité. Po podpisu kupní smlouvy nás čekaly ještě tři roky tvrdé práce. Šlo o to, aby převzetí firmy proběhlo pokud možno v klidu a bez ztrát, aby to zvládl management a lidé neztratili práci a ano také, abychom dostali peníze, na kterých jsme se dohodli. Takže jsme dál makali, ale věděli jsme, že se nejpodějí na konci roku 2021 sebereme a jedeme okolo světa. Po letech práce jsme chtěli být s dětmi, chtěli jsme jim vrátit tu spoustu času, kdy jsme kvůli byznysu nemohli být spolu. Firma je prostě závazek.

Michal: Objekt zeměkouli na plachetnici byl sen, na který jsme se připravovali od roku 2013. Velmi systematicky, prostě jsme to chtěli. A když se pak v roce 2018 objevila možnost prodeje firmy, přišlo to jako na zavanou. Rozhodli jsme se to rozetnout, ale nebudu nic zastírat, bylo to těžké. Ta firma bylo moje baby, budoval jsem ji od roku 2002.

Takže jste podnikal od dvaceti? To byl poměrně brzký start.

Michal: Jsem totálně samorost. Nikdy jsem nefungoval pod žádným manažerem, nikdy jsem neměl šéfa. A pak - jen si to představte - po dvaceti letech jsme se při prodeji firmy dohodli na nové strukturu řízení. Jako původní šéf jsem šel stranou, vedle nového generálního ředitele, jemuž reportovali Pavla a Lukáš, šéf naší druhé divize. Byl jsem tam tedy i nebyl, chodil jsem na boardy a mohl se vyjadřovat, mít chytré nápady, ale vlastně mě nikdo neposlouchal. To mi vydrželo asi tři čtvrtě roku a pak jsem si řekl, že už jen mrhám tím, co umím, a naopak se nutím do aktivit, které mi nejsou úplně blízké. Jako lev v kleci. Jo, tak jsem si přesně připadal. Odešel jsem po roce a Pavla s Lukášem to tam ještě rok a půl dotahovali.

A dotáhli jste to tam, kam jste chtěli?

Michal: Deal byl postavený tak, že kupující vypočetli na základě čísel z roku 2017 určitou trajektorii a dohodli jsme se, že když v přechodových třech letech firma poroste, dosáhneme také maxima dohodnuté prodejní ceny. Svázali nás tím vlastně do svého korporátního finančního řízení, přičemž ale neutlumili energii a apetit pro inovace, které naši firmu celé roky posunovaly kupředu. Ve výsledku to znamenalo, že Pavla stanovená kritéria přeplnila, zisky se navýšily. To byl obrovský efekt, a proto také spousta lidí ve firmě zůstala. To se v tak zvaném intelektuálním byznysu nestává moc často. Pro mě je to až k nevíře. Myslel jsem si, že lidi odejdou, protože nebudou chtít být v korporátu, protože mají radši osobnější přístup, protože plat je sice pro ně důležitý, ale důležitější je prostředí, vztahy a osobní rozvoj.

Kolik lidí ve vaší agentuře před prodejem pracovalo?

Pavla: U nás to bylo 150 lidí, v kupující

Tomáš Nosil

Pavla Nýdrle Byla už ve firmě partnerem a spolujitelkou, pracovala i pro nadnárodní korporace. Jak říká, každá zkušenost se počítá. Jejím krédem je staré surfašské přísloví: „If you do not go, you do not know“. Vystudovala Vysokou školu ekonomickou, pokračovala ve studiu v Anglii a Belgii, aby se pak doma vrhla do marketingových vod. Z pozice account direktora v nadnárodní síťové agentuře Young&Rubicam přeskočila do agentury Nýdrle, kterou založil Michal Nýdrle. A jak to občas bývá, z obchodních partnerů se stali partneři životní. Komunikační firmy, které vybuodovali ještě s několika dalšími partnery, prodali nakonec manželé Nýdrlovi nadnárodní skupině Publicis Groupe a posléze vyrazili s dvěma dětmi na cestu okolo světa na plachetnici. Po 9 měsících se jim ale na moři zlomil stěžen, našťástí se zachránili. Tato zkušenost a začátek války na Ukrajině je příměly vrátit se do České republiky a nabídnout podporu prezidentskému kandidátovi Petru Pavlovi. Pavla se stala volební manažerkou a jak to dopadlo, víme všichni. Dnes se věnuje správě rodinného portfolia a marketingovým konzultacím.

Michal Nýdrle „Jsou tři druhy hodnot, které potřebujete v jakékoli práci na světě: kapitál, vědomosti a svoboda.“ Tenhle citát Tomáše Bati provázel Michala od dětství. Vyrostl totiž v rodině podnikatelů, kteří jej brali jako své krédo, a to zůstalo i jejich synovi. První podnik založil těsně před dvacátými narozeninami a jeho společností Nýdrle a Red Media, které tvořily jádro budoucí skupiny Kindred, se brzy etablovaly jako digitální a reklamní lídři střední a východní Evropy. V roce 2019 spolu se svými partnery provedli skupinu Kindred Group úspěšným exitem.

Po celou dobu aktivně investoval jak na akciových trzích, tak do rizikového kapitálu, ale i do nemovitostí, které mu pomáhají vyvažovat jeho mediální aktivity. Společně se svou ženou se účastnil prezidentské kampaně Petra Pavla a podílil se také na dalších aktivitách, které mají za cíl zachovat lokální bohatství.

firmě 250 lidí. A když jsme se spojili, bylo fér, že stanovili podmínky pro všechny stejné. Tedy v praxi se manažerem týmu mohl stát kdokoliv - od nás i od nich. Nebáli se pustit naše lidi do klíčových pozic. Doteď je ve firmě spousta lidí, kteří ještě pracovali s námi. I když jim asi víc vyhovovala majitelská firma, korporát jim dal zase globální jméno a globální zakázky. A to je také velmi důležité.

Jenom se mi to zdá, anebo ještě přece jen máte za agenturu smutek?

Michal: Chvillemi se mnou cloumaly pocity, které drtí otce, když předává dceru do rukou ženicha. Nicméně s odstupem doby musím říct, že ten ženich byl princ. Ale v tu dobu jsem to tak neviděl. V den, kdy jsme to podepsali, jsem chtěl seznat všechny lidi, kteří s námi během dvaceti let pracovali, a uspořádat obrovský mejdan. Jenže v momentě, kdy jsem podepsal smlouvu, se mi udělalo špatně. Jel jsem domů a tři měsíce doktoři nevěděli, co mi je, rvali do mě zleva, zprava antibiotika. Stres se vyplavil ven.

Pavla: Michal měl těžkou úlohu v tom, že se firma skládala z více agentur a tedy bylo víc partnerů, které musel přesvědčit, že je dobré všechny ve stejný moment prodat. Většina agentur byla přítom na vrcholu, nikdo nechápal, proč chceme prodávat. Jenže Michal prostě ovládá umění odejít v pravý čas. To málokdo umí.

Jak vás tak poslouchám, jste velmi propojeni, doplňujete se. To není zrovna častý rodinný model.

Michal: Já jsem v rodině neviděl nikdy jiný model. Třeba děda jezdil celý život po ambasádách, babička byla stále s ním, vlastně mě dělala sekretářku. Sekretářku... To zní hrozně, že?

Pavla: Děkuju, konečně vím, jak to mám!

Michal: Děda byl obchodní atašé v Římě, Libanonu, Vietnamu, v Alžíru, různé po světě, babička mu pomáhala s agendou. To zní líp, ne? Vždyť víte, co chci říct. Prostě celý život spolupracovali. Máma se svým mužem, mým otčímem, také podnikala - věnovali se rodinnému rezidenčnímu developementu. Kupovali staré domy, opravovali je, prodávali. Viděl jsem tedy tuhle „komplementaritu“ ve všech pádech. A když jsem potkal Pavlu a přesvědčil ji, aby pracovala v mé firmě, bylo jasné, že bude dělat spolu.

A jak to tedy děláte?

Pavla: Když Michal určí směr, já si začnu představovat, co všechno musím udělat, abych se tam dostala. Jsem víc v exekuci.

Michal: Občas mi Pavla říká: „Ty vidíš, co je za kopcem, ale já jsem ještě pod kopcem. Nech mě tam dojít.“ A to mě rozčiluje, zdržuje. Musíme tedy sladit rychlost. Každopádně Pavla je chytrá žen-

ská, nechává mě si myslet, že to řídím.

A nedělá právě tohle problémy při řízení ostatních lidí?

Pavla: No... když jsem po Michalovi přebírala vedení první agentury, protože už chtěl rozvíjet další projekty, nebylo to zrovna lehké. Už jen se tam postavil místo chlapíka, co dělal vždycky dobrou náladu, byl pozitivní, zvyklý elegantně a otevřeně pojmenovávat i negativní témata, bylo náročné. A pak jsme ještě museli přiznat, že spolu randíme. Bylo jasné, jak se na mne budou dívat. Že to všechno mám jen tak, zadarmo. Něco podobného jsem si pak ještě prožila ve volebním týmu Petra Pavla. Michal mě doporučil Tomášovi Richtrovi a ten to prezentoval asi takhle: „Lidi, mám výborného volebního lídra, je to manželka jednoho donora.“ A teď všichni: „No ty jo, to bude strašný, paní přijde s kabelkou a bude se chtít jenom fotit.“ Prostě manželka to občas nemá jednoduché. Musí nejdříve obhájit, že si to všechno zaslouží.

Jak jste se obhajovala?

Pavla: V týmu se brzy ukáže, kdo to myslí dobře a jestli chce pracovat jako ostatní, nebo ne. Vždycky jsem si to odmakala. Nechat to na někom, to nefunguje. A mě pracovat a podnikat vždycky bavilo.

Je evidentní, že radost z práce sdílíte. Co vám podnikání vzalo?

Pavla: Vzalo mi čas s dětmi. Do smrti si budu klást tu otázku: neměla jsem zůstat na mateřské dovolené? Když jsme čekali první dítě, neuměla jsme práci prostě opustit. Hrozně mě bavila.

Michal: Neodpustím si jednu historku. Zrovna jsme s Českým rozhlasem, naším výborným klientem, měli rozjet novou kampaň. Prezentace byla v pátek, Pavla tam dorazila s obrovským břichem, odprezentovala a večer jsme jeli do porodnice. Příští pátek se prezentovalo druhé kolo a Pavla přišla do Rozhlasu bez břicha. Tady je něco jinak, ne, ptali se lidí. A zírali. Tak to je prosím Pavla.

Pavla: Dnes si myslím, že to možná byla spíš nevyzrálost. Po druhém porodu jsem to už zvládla lépe, předala jsem včas řízení firmy, ale něco se tam finančně začalo kazit, takže jsem to nevydržela a šla jsem zase docela rychle na plac. Reklamka jsou lidi. A když řídíte tendr, musíte tam s nimi prostě být. Naši Adinku od narození hlídala moje šestasedmdesátiletá babička. Každé ráno jsme miminko odvezli, odpoledne si jej vyzvedli. Když se narodil Hugo, šla Adinka v roce a půl do školky a najali jsme výbornou chůvu, rodinnou známou. Měla jsem luxus, že jsem věděla, že děti jsou v dobrých rukou, vůbec nestrádají. Dnes ale nevím, jestli to stačilo. Až budou v pubertě, možná si budou stokrát říkat, že kdybych s nimi byla doma, nebyly by takové. Nevím.

Michal: Na druhou stranu jsou od malička zvyklé s námi všechno dělat. Hugovi byl měsíc a už se s námi tři týdny plavil na lodi. Všude jsme je brali s sebou. Kdysi jsi řekla, Pavlo, důležité

větu: „Ty děti se musí přizpůsobit nám, a ne my jim.“ A ony to udělaly. Takže je taky nenapadne protestovat, že chtějí zůstat doma. Jezdí prostě všude s námi.

Když říkáte, Pavlo, že jste měla možná brzdit, slevit na tempu... Dalo by se věnovat firmě třeba jen na půl plynu?

Pavla: No, nedovedu si představit, jak člověk něco vybuduje na půl úvazku, na půl plynu. Když vás to baví, tak u toho přece chcete, musíte jet naplno!

Znám spoustu lidí, kteří jsou na volné noze, aby se svým časem mohli svobodněji nakládat. Anebo pracují na půl úvazku, či projektově.

Pavla: Možná nemají potřebu něco budovat.

Michal: My ji máme, oba. Budovali jsme firmu a věděli jsme, že lidi nebudou motivováni, když si šéf koupí nové auto, barák nebo jede někde na dovolenou. A tak když se řešilo těžké výběrové řízení, nebo odevzdával projekt, byli jsme na place vždycky s nimi. Třeba do rána. Funguje to jako ve válce. Když král stojí na kopci, motivace vojáků je jiná, než když útočí s nimi. Měli jsme ovšem také jednu výhodu: do firmy hned na začátku nastoupilo pět vrcholových atletů. Byla to náhoda a obrovský přínos. Ti kluci byli hodně analytičtí, a ještě si uměli počítat vteřiny. Prostě to byli lidi, kteří vědí, že něčeho dosáhnout bolí. S tímhle základem vznikl energeticky nabitý kmen, který přitahoval další podobně naladěné lidi. A tak jsme najednou z pěti vrcholových atletů měli 150 lidí, kteří společně chodili běhat, trávili spolu hodně času i mimo práci. A to najednou máte supervelkou rodinu, výkonnostně zalo-

ženou. Ano, byli jsme výkonnostní firma.

Protože oba trpíte syndromem budování, nemůžu se zeptat. Co teď budete?

Michal: Máme realitní portfolio a to spravujeme. Většinou jsou to rezidenční domy. Začalo to tím, že jsme si koupili polozapadlý domek v Jinonicích a přestavěli jej, pak přišli sousedi, jestli nechceme koupit ještě ten vedlejší a ještě jeden. Taký jsme s mým bratrem začali hledat staré samoty, hájovny a mlýny a opravovali je. Po vzoru mámy. A pak je tu ještě velký developerský projekt v Dubči – bydlení asi pro tři tisíce lidí. Tisíc bytů a také nějaké kanceláře, celá občanská vybavenost.

Takže právě budete novou městskou čtvrť? To nejste zrovna troška-ři.

Michal: S kamarádem – společníkem to bereme tak, že budujeme místo, kde bychom sami rádi žili, a vychází nám to tak, že bychom mohli financovat výstavbu v určitých etapách a čtvrtinu těch bytů nechat na pronájem. A dokonce uvažujeme o tom, že tohle nájemní bydlení jednou přenecháme dětem. Chceme je vést k tomu, aby se uměly o majetek starat, aby jej dokázaly spravovat. Majetek zavazuje.

Musím říct, že vám tyhle starosti vlastně ani nezavidím. Co s těmi všemi miliony podniknout, aby...

Michal: ... neshnily na účtu? Ano, to přesně řešíme. A s nejkřepším partnerem z firmy Lukášem Kružberským a také kolegou Filipem Kejlou – obchodníkem s akciemi – jsme vytvořili wealth management společnost Next Wealth, kde využíváme to nejlepší ze švýcarského bankovního trhu, naše know-how a zároveň naše digitální reportovací nástroje, zároveň jsme získali licenci OCP (Obchodníka s cennými papíry). Spravujeme peníze vybraného okruhu lidí, kteří disponují více než 50 miliony korun. Neříkáme to investiční fond v pravém slova smyslu, v Česku je to vlastně ojedinělý způsob, protože peníze zůstávají na kontech majitelů. Jsou to přitom lidé podobného ražení, kteří se sdružují do investičního klubu, jsou ochotni sdílet své know-how v rámci investic, případně i byznys dělat mezi sebou.

Kde a jak takové lidi hledáte, vybíráte?

Jsme poměrně kritičtí na výběr klientů, stejně jako jsme byli při prezidentské kampani ostražití při výběru dárců. Dávají jsme si pozor, aby neměli pofiderní zdroje peněz. Co se týká Next Wealth, z našeho pohledu se jedná o podobný princip budování firmy, jako to bylo v případě agentur. Řídíte kvalitu služby a sledujete spokojenost klienta. Zároveň stavíte na totální transparentnosti, kdy my i klient vidíme veškeré poplatky a vyplacené zisky. Neinvestujeme do žádných produktů třetích stran, eliminujeme takzvané black boxy, služby, kde poplatky požerou většinu zisků. Cílíme alespoň na 15 procent vyplacených zisků za rok, kde klient vidí na svém účtu své prostředky a může kdykoliv od nás odejít, pokud mu služba nebude vyhovovat.

Jdete do tohoto podnikání zase vy dva spolu?

Michal: Když něco budujeme, postupně se generují nové a nové úlohy, takže si je rozdělujeme podle toho, komu co sedí. Je to jako na té lodi. A jeden okamžik, který jsme prožili v Karibiku, přesně demonstruje, jak my dva fungujeme. Představte si to: jsem na palubě, loď bez stěžně se zmítá na vlnách, odřezávají

ruční pilkou ocelové lano a fakt jsem už totálně vysílený. Prostě toho mám na jednu až nad hlavu. A tak mi ta lvice, která musí zachránit děti, vezme pilku a vrhne se na lano. Díval jsem se na svou ženu, jak se s tím pere, až jsem se prostě vzpamatoval a dokončil jsem to. Takhle mi to máme. Doplňujeme se, spolupracujeme.

Když jste se po strašlivých 30 hodinách dostali na pevninu, prý jste si řekli, že musíte udělat nějaké dobro.

Michal: Po takovém zážitku se vám zpřehází veškeré hodnoty, máte radost, že žijete, že jste všichni zdraví. A tak se radujete, objímáte a Pavla říká: „Pojďme udělat nějaké dobro, něco, co dává smysl.“ Vteřina, jedna, dvě, tři... A pak jsem z Dominikánské republiky zavolal Tomášovi Richtrovi, se kterým jsem před časem připravoval tým pro prezidentskou kampaň Petra Pavla. „Už máš toho volebního manažera?“ zeptal jsem se. „Ne, ještě ne.“ „Tak já ho mám, je to Pavla,“ povídám. „Jedeme do Čech.“

Dnes se vás asi dost lidí ptá, proč jste na Hradě po vítězství nezůstali?

Michal: Je důležité si uvědomit, z jakého těsta jsme a co ten úřad potřebuje. My jsme prostě byznysáci a to nejde s Hradem dohromady. Kdybychom tam zůstali, záhy by se novináři na nás dívali jako na Nejedlého. Takovou ambici nemáme. Naší motivací, fakt naprosto bezprostřední, byla touha pomoci. To se povedlo a jdeme dál. Naše osobní PR je pozitivní, kdybychom se okolo prezidenta motali dál, i kdyby to byla jenom Pavla, dříve či později bychom byli v titulcích a to pozitivní PR by se narušilo. Byl prostě ten nejlepší čas odejít a přenechat role profesionálům v úřadu.

Co jste vy dva vlastně spolu prožili nejkrásnějšího?

Michal: Nejkrásnější a zároveň nejhorší bylo to ztroskotání. Víte, vždycky jsem věřil, že štěstí je důležité, ale ještě důležitější je ta urputnost, s jakou si za ním jdeme. A když hodně chceme, tak prostě uspějeme. Na té lodi jsem si hrozně přál je zachránit, a když jsme dopluhi do mariny, chodili jsme po břehu, smáli se, objímali se, brečeli. A na druhý den jsme se vzbudili, Pavla otevřela okno a povídá: „Ono se nám to nezdálo.“ A já byl tak pyšný, že jsme to dokázali.

A co vy Pavlo, jaký je váš nejsilnější zážitek?

Mně naskočil jiný moment. Spíš rodinný. Byli jsme na jednom karibském ostrůvku, zastavili jsme se u zatopené soustěsky. Je v ní šíleně ledová voda, tmavá, není vidět na dno, ale když v té tmě prolujete, dostanete se k nádhernému vodopádu. Michal se zaradoval a skočil do vody, já s dětmi zabrzdila. To už bylo moc. Viděli jsme tu černou díru, do které musíme jít, plavat, a tam na konci duní voda. Michal říká: „Hele, tak já tam poplavu sám, natočím to a vy se pak podíváte.“ A zmizel. Jenže devítiletá Aninka to nevydržela: „Já tam tátu nemůžu nechat, mami!“ a taky skočila do vody. Takže jsme s Hugem museli za ní. Abych to zkrátila: rodina mě donutila vystoupit z komfortní zóny a společně jsme z toho pak měli velmi silný zážitek. Od té doby si říkám, že je důležité i do takových vypjatých momentů chodit, překonávat strach. A být přitom spolu, zažívat to společně. Pravda, nemusí se zrovna zlomit stěžeň.

Irena Jirků

Autorka je novinářka a publicistka.
Rozhovor vyšel ve FINMAGU

© Tomáš Nosil

KNIHA, O KTERÉ SE MLUVÍ

Soukromá trestní obžaloba

(Ukázka z knihy)

Dokud zvonek nedoklinkal, Jakub do obchodu nevkroutil.

„Tak šel, šel sem! Copak nevím, že mají už chvíli nos ve škvíře!“ řekl děda Benedikt, ale neotočil se, hleděl do náměstí přes zašlá skla. To on každému říká: „Šel sem!“ nebo „poslouchej, pane!“, protože každému oniká. Jenom babičce ne. Tě říkají Johanko.

Nakladatelství Akropolis

„Já už jsem přišel dávno, dědo,“ pověděl Jakub a ještě jednou mrkl vedle pokladny na lesklé klapy, jako kdyby mohl řezník ten stroj před chvílí odnést.

„Jaja. Tak šel ke mně!“ děda si sedl a vztáhl ruce. Má je vždycky teplé a hebké. Voněl tabákem. „Všecko vím od mamy.“

Kroky se divně rozléhají v prázdném obchodě. Ale šuplata ještě pořád voní, jak kdyby byla plná. MOUKA, KRUPKY, PROSO, RÝŽE, ČOČKA, HRÁCH, Jakub by mohl se zavřenými očima jmenovat všecky ty nápisy na plechových štítcích, tak jak jdou v řadách za sebou.

„My, židi, teď nechodíme ven ani na procházku, a on by chtěl tancovat tralalá! Kdepák!“ děda Benedikt měl plné čelo vrásek, jako kdyby si na kůži přilepil tabulku čokolády z té plechovky Julius MEINL, takové se mu tam dělaly čtverečky. Z té pikle dostával Jakub od dědy táfličku nebo dvě, ale nesměla to vidět máma Charlota, protože po čokoládě prý červíví zuby. Ale Jakub v nich žádnou díрку nemá.

Děda měl modré či, pokyvoval hlavou. „... my, židi, teď nechodíme na procházku...“ ozývalo se Jakubovi do ucha ještě z kteréhosí šuplíku.

„My musíme mít teď svůj svět doma,“ děda máchl rukama po prázdném obchodě, „tady, za vratama. Vždycky jsme ho zde měli. To se jenom mladým občas zdálo, že svůj svět mít nemusíme, že jsme na tom jako ostatní, že bude líp. Tvá máma si to za Masaryka taky myslela, a podívej!“ roztáhl zase náruč od prázdných plechovek k regálům, hleděl na Jakuba, kýval stále hlavou. Jakubovi se najednou zazdalo, že teda za všecko vlastně může maminka, když to děda říká:

„A co si myslela?“

„Že nás Češi budou bránit. A že se Hitler na Čechy neodváží. Na republiku.“

Hitler. Jak se vysloví Hitler, vždycky Jakub uvidí jedno tmavé místo na půdě za komínem, černou díru pod trámy, které se vždycky bál, ale kam by se dneska už klidně schoval, a pak si na blíž představí Hitlerův obrázek na zdi u nich ve třídě, který hledí oknem na Svobodovu zahradu pod kostelem:

„A proč se odvážíl, dědo?“

„Protože je silný, má vojáky, a všichni se ho lekli. Věděj?“ hýbal koleno, jako kdyby chtěl Jakuba na svém klíně uspat, „kdyby byli všichni drneli pohromadě a nebyli se polekali hned na začátku, bylo na světě všecko jinak. Jaja.“ Kudr-

naté vlasy mu svítily proti výloze, protože nad Klíčovou hospodou prosvěcelo slunko pruhem mraků.

„Lekli se a on jednoho po druhém schlamstl, protože každý myslel jenom na sebe. Anglie, Francouzi, Poláci, všeci. Žádná pospolitost v těch národech není! Žádná, ani když je zle! A nás, Čechy a židy, nechali naposled.“

„A co s náma Hitler udělá?“

„Ja, to nikdo neví. To ví jenom pánbůh, jméno jeho budíž pochváleno,“ řekl děda Benedikt, jako kdyby se na toho pánaboha zlobil, vzdychl a přestal koleno houpat, takže se Jakub zastavil.

Od té doby, co ho táta Mojmir nechal pokřtít v kostele, aby ho na úřadech vedli jako křesťana, musí Jakub chodit do katolického náboženství. Má náboženské knížky z fary, v nich vousatého pánaboha na oblaku,

nad kterým visí pravouhlý trojúhelník a v něm oko, pod oblakem sedí Kristus, ten má vousy kratší a černé, nad nimi oběma lítá holubice. Jakub těm třem bohům, teda těm dvěma člověčím a tomu jednomu holubímu nerozuměl nikdy, i když jim to kreslil pan kaplan Pitrun na tabuli nejmíň pětkrát. Vždycky si jenom představil bláznivého Pospíšila, co chodí prodávat metly a má zrovna takové bílé, dlouhé vousy až po řemen od gatí. Děda říká, že je pánbůh stejně jenom jeden, že je to ten, který dal světu Zákon, a že vidět není, a táta Mojmir, ten se směje: Kdepak to nebe asi je? Mezi Venuší a Marsem? Nebo ještě kousek dál? V Mléčné dráze?

„Když nesmíme mezi ostatní jako lidi, tak jaképak procházení? Sobotní cesta, ta naše šábessová, po které jsme se procházeli, stejně už nevede mezi našimi poli!“ děda Benedikt odhlédl do slunka, jako kdyby tam hledal tu strážku k Radiošovci, kudy chodíval úvozovou cestou vzhůru mezi šípky každý pátek navečer, v tu hodinu, kdy židům začíná sobota. Chodil ve svátečních šatech a zpíval a říkal, že míří rovnou k východu, kde za pár chvílek vyjde na nebi první hvězda, a že jí jde uvítat, ale že by ta cesta vedla zrovna k východu, se Jakubovi vůbec nezdálo, schválně si jednou prohlédl strohy a měly na té straně lišejníky, které rostou vždycky k severu.

„Jaja,“ řekl děda, kolem načervenalých koutků měl v očích mokrovo, to jak stále do toho světla hleděl. „Procházení.“ A potom se najednou otočil, vysmrkal se, na chvíli kolena zase roztřásl, že Jakuba pohoupá, otevřel šuple pod pokladnou, v dlani mu zašustělo. Vedle hlavy se mu leskly páčky toho velikého psacího stroje, na který by se Jakub vydržel dívat celý den. Děda Benedikt dokáže vždycky odněkud vytáhnout bonbon.

„To si člověk vždycky jenom myslí, že musí dělat všecko tak, jak dělával, když ještě nebylo tak zle.“

Barevných cukrát bývaly plné ty baňaté sklenice s mosaznými poklicemi. Když přišla do obchodu nějaká holka nebo kluk, třeba s maminkou na nákup, vždycky do nich děda sáhl a dal jim z nich od cesty. Jakub se ho jednou zepřel, proč jim dává zadarmo, a děda řekl, že aby přišli zas.

Jenomže když přijdou znovu, dostanou zase zadarmo, pořád dokola, a budou chodit další a další a prodělá se na nich, protože na všem se prodělá, co se pro-

dává lacino, nebo dává zadarmo, říkávala bába Johana. Ale děda Benedikt se vždycky jenom smál, aby se nestarali, že nevěděj, co je reklama, on že svému obchodu rozumí.

To on by měl stejně jednou tak prázdnou v obchodě, i kdyby Hitler nepřišel, zrovna jako teď, když tak celý čas rozdával z těch baňatých sklínek!

Co na to Jakub myslel, hleděl na hašlerku v jeho dlani. Děda měl kůži na konečcích prstů ohlazenou, jako kdyby pořád jenom mnul písek.

„Jé, děkuju,“ chtěl ještě něco povědět o těch pánechbozích, ale jak si cukrle bral, zaleskly se znova páčky na smítce a znova mu napadlo, co mu teď často napadá; až ten stroj bude jeho, kam ho postaví. Musí na to teď myslet pořád, jen co klapky uvidí.

Vtom se za výlohou mihla hranatá postava, zvonek zaklinkal, děda se podíval udiveně ke dveřím, Jakuba z kolen sundal:

„Pěkně vítám,“ opřel se o kraje pultu. S proutěnou nůši na zádech se babka Zlámalka sotva vsoukala do krámu, stojí s otevřenou pusou.

„Mydlo s jeleněm mně zabalte. Budu prát gatě, pantáto. Vojansky gatě. Vrátil se mně syn ze Srbska, z války. Ten mladší, víte?!“

„Mydlo, paní Zlámalová, nemám. Nic nemám, jak ráčej vidět. Já bych jim rád posloužil, jak zastara. Váš k nám chodila pro mýdlo s jelenem, co skončila první válka. Co se jim ten syn z ní vrátil.“

„Ale on se vrátil z té Bosny až včera.“

„Jaja. Já vím, panímámo. Ale je zavřeno. Nadobro, vědí. Musejí jít, přes rynek k Menšíkovi, anebo k Hudcům. A tak se na mě nezloběj, já se jim poručím.“

Jenomže ona stojí, v dásních jeden zub, v nůši na zádech plno papíru a kus dřeva. Protože sbírá, co uvidí. Jakub pamtuje panímámu Zlámalovou tady v obchodě nejmíň tisíckrát. Pro mýdlo s jelenem na vojenské kalhoty. Váš už je dávno druhá světová válka, a ona si myslí, že teprve včera skončila ta první. A vůbec se jí nikdo nevrátil. Ani z tamté.

„Dědo, já bych skočil zadem k Menšíkům, aby nám půjčili. Jako tenkrát ten margarín.“

Ale děda Benedikt zavrtěl hlavou, chytil Jakuba za rameno, naklonil se nad pult, co to šlo.

„Firma Benedikt už není žádný obchod, vědí, leda bych půjčil ze svého.“

„Mydlo s jeleněm teda nemáte!“ těkavě se znova rozhlídla kolem, jako kdyby neslyšela, nadhodila krosnu, „tož já přijdu jindy. Až objednáte. Spánembohem.“

Nade dveřmi za ní zase cinklo. Děda se podíval na Jakuba očima s okoralými víčky, znova mu položil ruce na ramena.

„Když je jednou na světě zavřeno, tak je zavřeno. Když je konec, tak je konec, věděj? Kdepak jít půjčit k Menšíkovi! Kdepák! Sebrali by potom chudáka Menšíka, že nám pomohl. Nám přece nikdo pomáhat nesmí! Určitě by se naši hned zítra lidi, co by řekli: Podívejte na toho žida, to udělal schválně, že staré konkurence, aby Menšíka potopil!“ Sáhl za regál, začal si oblékat kabátek s chlupatým límcem, dýchl si na špičky prstů.

„Proč, dědo, nezamkneš?“

„A co by kdo tady mohl už sebrat? To, co si musíme zachovat, to nám zde v domě nikdo ukrást ani nemůže: víru a holou existenci!“ otevřel do chodby, „a to si pamatujou, že je v životě to hlavní: víra a holá existenci! Na všechny časy si to pamatujou!“

V průjezdu zavoněl z prázdných demižonů terpentýn. Děda se podíval na zavřená vrata do náměstí, pak vzal Jakuba za ruku a otočil se od nich, vykročil směrem k těm houpacím do dvora:

„Na co taková procházka po ulici? Kam vede taková cesta?“

Slunko zapadlo.

V králíkárně bylo černo, Ložák možná už spal.

„Já jsem se bez tebe, dědo, stejně nerad procházel. Nikdy. Ani s klukama. Ledáže jsem pro něco musel skočit. Třeba pro pivo.“

„No viděj! Váš jim to říkám. My, židi, má-me odedávna svůj svět doma. Kolem stolu a knížky. A kolem obživy,“ děda se ohlédl k oknu ke kuchyni. Byly v něm červánky. A pak Jakobovu ruku pustil a vykročil ke chlévům, ale po třech krocích se zastavil, protože si vzpomněl, že jsou krávy a telata dávno pryč, že není na co se jít dívat, tak ještě chvíli trčel uprostřed dvora, než se dal k zadní brance k zahradám.

„Dědo, Lizu nedáme, že?“

„Lizu ne. Co budu živ, vědí?“

Na zámecké střeše jiskřil sníh, dělal zrcadlo. Děda Benedikt odhál branku. Sad se běhá daleka, až k samé kostelní zdi, mezi stromy vyšlapané cestičky, klikať se sem a tam, aby byla procházka co nejdelší. Do města děda už vůbec nejde, protože ve vozovce by ho mohli přejet koně, když nesmí po chodníku, a tak se prochází tady, třeba i hodinu. Sám, nebo s Jakubem. Babička Johana už dávno nemůže na nohy, má cukrovku a ztloustla a musí si ovazovat černou skvrnu nad nártem.

Za zdí maštale se ozvala Líza. Zaržála a hrabe, ucítila nabližku pána. Dědovi se udělalo mezi vousy úsměv:

„Dokud je ve stáji kůň, ještě není tak zle. I když není co orat,“ slizly mu od zimy oči, utíral je hřbetem ruky.

Zeno Dostál

Zeno Dostál (1934-1996) byl český spisovatel a režisér. Vystudoval klasické gymnázium v Prostějově, po neúspěšné přijímací zkoušce na Akademii výtvarných umění v Praze začal studovat matematiku a výtvarnou výchovu na Pedagogické fakultě KU v Praze. Z kádrových důvodů byl ze studia vyloučen. V l. 1954-56 absolvoval základní vojenskou službu ve východoslovenském Trebišově a poté vystřídal řadu dělnických profesí. Byl skladníkem, obchodním zástupcem, truhlářem a od r. 1959 topičem a poté strojvůdcem parní lokomotivy v kladenských hutích. V l. 1960-91 byl zaměstnán ve Filmovém studiu Barrandov, kde se vypracoval od pomocného rekvizitáře, asistenta režie a pomocného režiséra k II. režisérovi. Spolupracoval s Otakarem Vávrou, Ladislavem Helgem, Jiřím Krejčíkem, Josefem Machem, Jaromilem Jirešem, Jurajem Herzem, Karlem Kachyňou. V r. 1969 se chystal debutovat jako režisér (scénář podle Času ozimů J. Křenka), z politických důvodů k tomu však nedošlo, k samostatné práci se dostal až v r. 1990 (celovečerní film Král kolonád podle vlastní prózy Lev). Od r. 1961 publikoval příspěvky ve filmovém časopise Záběr (pod šifrou ZEDO), fejetony a povídky v Rudém právu, v Československém rozhlasu, scenáristicky se prosadil v ostravské televizi (Modche a Rézi podle V. Rakouse). Do literatury vstoupil v r. 1981 triptychem *Býk, Beran a Váhy*, kterým zahájil cyklus inspirovaný znamením zvěrokruhu. V 90. l. se věnoval psaní, filmové režii a působil jako předseda Židovské obce v Praze. Během šesti let realizoval řadu filmových projektů. Zemřel v důsledku maligního onemocnění při přípravě scénáře k filmové adaptaci Olbrachtovy povídky O smutných očích Hany Karadžicové, kterou později natočil pod názvem Hanele Kachyňa. Jeho dcerou je violoncellistka a spisovatelka Zuzana Dostálová.

příslušník velkoměstského podsvětí boxerem. Gioglio Krňoch tehdy přítom utrpěl nalomení žebra.

Krňochovým představeným býval pan rada Ftáček, jemuž Krňochovy fantastické teorie šly silně na nervy a jenž se o Krňochovo penzionování zasadil. Pak prohlásil, že Gioglia Krňocha se za třicet let nausměrňoval a navychoval až až, a že si nyní od něho znamenitě oddechne.

Gioglio Krňoch byl skromný mužik, ochotně se dával odstrkovat, a tudíž o něm říkali, že je to hodný člověk. Jediný pan rada Ftáček byl uchvácen proti němu značnou averzí, takměř idiosynkrasí. To však mělo své příčiny. Pana radu Ftáčka dráždil Gioglio Krňoch osobitými úvahami a cílevědomými návrhy, jichž pan rada nikdy neuposlechl, jelikož měl být úředně mnohem moudřejší. Pan rada Ftáček opravoval a předělával Gioglia Krňocha ve všem, podobně jako filmaři předělávají filmované autory. Výsledek pak ho začasté proti Giogliu Krňochovi popuzoval, poněvadž to nebýval výsledek šťastný.

Gioglio Krňoch nikdy ani slůvkem nekritizoval. Býval jen trochu smutný, a možná, že neuměl docela skrýt jemnou výčitku v očích. Ani na své penzionování neřekl víc než to, že teda dosloužil. A tak s vrásčivým úsměvem obešel na ředitelství všechny známé, jichž bylo nemálo. Litovali ho. Říkali o něm, že by byl svedl ještě řádný kus práce. Ale toto vyznamenání bylo také vším, čeho se mu dostalo. Jak si je ocenil, nevíme. Potom, sám a sám na světě, bez přátel a bez příbuzných, chodíval do brněnského parku. Krmil ptáčky, aniž v sobě živil hořkost proti panu radovi Ftáčkovi, posedával na lavičkách a pozoroval okolí.

Časně ráno doprovázel pan rada Ftáček svou dceru a jejího ženicha na tenisové hřiště, zřízené v pozadí parku, a když se odtamtud napřič sadem vracel, aby šel do úřadu, pozdravoval ho s obvyklou zdvořilostí Gioglio Krňoch. A tak se jednou přihodil zážrak. Pan rada pokynul, aby se Gioglio Krňoch opět posadil na lavičku, a opravšiv sedátko kapesníkem, usedl k němu.

„To je dnes krásné, Krňochu,“ pravil a sejmul slamáček. „Ani se člověku do kanceláře nechce. Vy jste jako penzista proti mně ve veliké výhodě.“

Kdybyste vzali starý, scvrklý brambor a nožem do něho vyřízli úzký oblouček, dostali byste úsměv Giogliu Krňocha.

„Zdaliapak jste slyšel o té mumii v Žabovřeskách, Krňochu?“ pravil pan rada Ftáček dále.

Gioglio Krňoch řekl, že ano.

„Víte, Krňochu,“ pravil pan rada a pohodlně natáhl nohy, „nás kriminalisty ten případ celkem nemůže zajímat. Bylo to jenom porušení veřejného pořádku, ale asi v tom smyslu, jako by byl někdo zlomyslně svržen do kanálu a pak, spěchaje za čistotou, pořádně na veřejnosti zapáchal. Pokutujte takového nešťastníka, můžete-li! Nebo ho donuďte k tomu, aby zlomyslníka udal, je-li to na příklad jeho vlastní bratr nebo podobně.“

„To je pravda,“ souhlasil Gioglio Krňoch laskavě.

„Nicméně je to krajně zajímavý případ. Škoda, že na něj nemám více času.“

„Račte být hodně zaneprázdněn, pane rado?“

„Vělice, Krňochu. Před očima se mi to hromadí. Zdokonalování organizace – všecko bylo špatné, víte – noví lidé, nové zločinecké metody – těch je nejmíc – nové zákony, ještě nevydané, stará šmelna, již si lidé ne a ne odvyknout... a tak dále a tak dále. Blaže vám, povídám, že jste v penzi. Čím se po celý den zabýváte?“

„Myšlenkami, pane rado,“ odvětil Gioglio Krňoch, „ale ne svými. Rád hádám, co si lidé myslí. Uhodnu-li, mám z toho pěkné potěšení.“

an řídící zapraskal izolací.

„Na témže místě, proboha! Viz Gebauer a jini!“

„Díte na horící skálo!“ zavrhl se Vilém Rozmajzl. „A co ta národní píseň Nic nežádámě, jenom to samé? Vysílajou to i v gradiu.“

Bélovlasý pan řídící postoupil k hrazdě, a kdyby mu v tom byl pletenec izolační pásky nepřekážel, byl by snad učinil veletoč.

„Hej!“ pravil strážník a povytáhl si opasek, „pane Rozmajzli! V kolik hodin to belo?“

„Co?“

„V kolik hodin ste se probral?“

„Ale já nevem. No ráno. Mosel sem bét omámené.“

„Hrom do vaši hospodské hanáčiny!“ pravil pan řídící bez naděje a usedl na koženou kozu. „Říká se *byl jsem asi omámen, a ne muse!*.“

„To se vám zdá,“ odpověděl Vilém Rozmajzl hněvivě. „Abech se to kvůli vám bal říct správně! Mosel sem, ináč to néde vložít, a take sem se *mosel* probodit, pač sem bel dost vespalé. Ale belo mi krapánek nepohodlno.“

„Proč vám belo nepohodlno?“ zeptal se strážník.

„To je od vás nechápavost, pane Probeš, co máte v mozkoce? Poněvadž sem ož vězel v tom momraji z esolace, belo mi nepohodlno.“

„Tož teda ne krapánek, ale hodně. A pořád ste dřepěl o šoplete?“

„Ož ne. Ležel sem na čtyrech sesliskách.“

„Co nám to naoškávate,“ zamračil se strážník. „Neróhéte se pravdymlyvnymu člověku. Myslel sem nejdřív, že mě ranila shora dolo mrkvečka, ale pak sem viděl, že su spótané e na hobě. V koleno sem muh nohe malečko ohébat. Ale otevřít hobo sem nemohl. Jedna židlička pode mnó spadla, dostal sem se na nohe a včíl sem skákal. Kóčno do zrkadla...“

„Nikdo nebel ve vašem podniko kromě vás?“

„Dnes je čtvrtek.“

„Tož to máme v kalendáři všeci. Co s tím?“

„Dnes je čtvrtek a ve sám přece víte, že ve čtvrtek mám zavřino.“

Pan řídící na koze se jíživě zachechtal. „A jak jste se dostal ven, pane Rozmajzli?“

„Skrz dveře.“

„To jde. Skrže dveře nebo také dveřmi.“

„Vobec to néde!“ utrl se strážník Probeš, „véchod bel od polnoci zamčité. – Vzal ste snad klíč do zobó, pane Rozmajzli?“

„Ve ste praščené, pane Probeš. Ráno belo otevřino.“

„A je teda asi otevřino do teďka.“

„Tož to asi je,“ zbrunátněl Vilém Rozmajzl a sebral svůj jediný pantofel. „Nehněvéte se, pane Probeš, já tam mám na ráno čerstvé klobáske a pár lahví šilhovice.“

„Včíl pro to chvelko nepojdíte hlady.“

„Už vám to jde taky na mozek,“ poznamenal pan řídící zlomyslně. „Rozumím-li tomu správně, tedy se dnes poskytuje U hroznové kapky pohostinství zdarma.“

Vilém Rozmajzl spěchal pryč bos, s pantoflem v ruce, avšak pan řídící se dlouho neradoval. Strážník Probeš mu zabavil kužel s navinutou izolací, podotknuv něco arogantního o daktyloskopii a o tovární značce výrobku.

* * *

Tehlete nářeči z roznech koto repobleke só zatrachtlíl vec. Leteratora na ně moc hřeši.

Necháme-li stranou úvahu, zdali je to které nářečí pokladem národní svěbytnosti či

pouze lidové pokaženou mluvou (což je poněkud strovnatelné se štajeráckou němčinou), můžeme si alespoň přiležitostně všimnout okolností, zajisté podezřelých, které činivají z románu velehodnotné dílo. Jsou to: 1. dialogy vedené v příslušném nářečí, 2. prostředí příslušnému nářečí a 3. zvyky a obyčejy lidu v příslušném prostředí s příslušným nářečím.

Čtoucí laik se pravdělně domnívá, že tyto tři okolnosti jsou výsledkem hloubkového studia spisovatelova, avšak romanopisec na to někdy zacházívá jinak. Dejme tomu, že se v tom kterém prostředí narodil. Tato skutečnost sama o sobě mu ovšem nestačí k tomu, aby mohl opisovat. Může-li odejít za vzděláním jinam, učíni to a je rád, že to mohl učíni: Rodnému nářečí si znamenitě odvykne, ale při potomních návratech si je oživí potud, pokud je pro své dílo potřebuje.

Jinak není jeho láska k rodnému kraji při vši účtě nic podivného; je to tak zvaný lokální patriotismus, vlastnost vrozená každému, málokým však hrdinně potlačena a přemožena. Jiný druh prostředního spisovatele (odvozeno od slova *prostředí*) bývá svou existenci zavát bez vlastní vůle tam či onam, a má-li k tomu dosti času, plje a zájmu (o nadání se nemluví), začne psát romány podle souseďských vyprávěnek a podle odporozorovaných obyčejů a charakterů – nebo – v méně šťastném případě – si děj sám vymyslí. Nářečně dialogy mu nekladou obtíží, každý domorodec mu je na požádání rád ústně zkoriguje. O místní zvyky a obyčejy zakopává na každém kroku sám, těm se prostě nevyhne. V krajním případě může být takovým typickým obyčejem i ranní řvaní kohouta, pro něž nelze dospat. Koukne-li přitom spisovatel na budíka a zjistí-li, že jsou 3 hodiny, má pro svou knihu přesný údaj, značně imponující člověku jinoprostřednému. Konečně máme poslední druh spisovatele, který si opatřuje hodnotu díla ve smyslu, svrchu uvedeném, nejohravněji. (To se týká i spisovatele této knihy.) Před časem zavítal do toho či onoho prostředí na výlet nebo na letní byt. Libilo se mu tam, poněvaď každý má rád změnu, a získal tím tak říkajíc k věci poměr. Nářečí, zvyky a obyčejy tamního lidu se mu zdály roztomilé, takže se přizpůsobil, ale nic víc. Na hloubkové studium vůbec nepamýšlel. Později si zkonstruoval nějaký příběh, který se tam jakž takž hodil. Dialogy v něm napsal, jak mu zobák narost. Pak, měl-li štěstí, objevil, že domovník v souseďním činžáku právě nedávno z onoho prostředí přišel. Opět to nebyla žádná namáhavá pátračka po takovém odborníku, nýbrž ho slyšel například náhodou hulákat z okna: „Zatrackané kloci, dite od teho vozéka, lebo vás praštěm přes šňopáki!“ Šlo tu tedy spíše o uchopení ščesčí za pačese. Tím, jak je vidět, dodá se snadno a rychle slušná dávka umělecké hodnoty každé beletrii, a tudíž i této. Ti z pánů literátů, jichž se svrchu uvedená indiskrétnost týká, poznají se mezi ostatními podle toho, že se začnou zlobit. K lidu blíž znamená být k lidu upřímnější. Koneckonců lid rád pozná, jak se ta která věc dělá.

* * *

Pokud běží v této knize o odporozorované zvyky a obyčejy, nutno loajálně doznat, že jsou to v neposlední řadě moravské klobásy, vínko a slivovice, tedy věci po výtce optimistické.

Optimismus se obecně žádá.

Morava ovšem rodí také státné komoňstvo, miliony bot, dokonce prý i pneumatiky a nádhernou pšenici. To však je záležitost národohospodářů, nikoli beletristů, pokud mají odvahy se za ně vydávat.

Moravské klobásy a moravská slanina jsou optimismem ryzím. Moravské víno a moravská slivovice již ne tak ryzím, ale co se dá dělat. Leda přidržet se hesla „Všeho s mírou“, což se bohužel v této knize, i když podle pravdy, všude nestává. Střízlivost

se ovšem doporučuje nejen při konzumaci alkoholu, ale při konzumaci vůbec všeho na světě, pohňchu však opravdu a ve všem střízlivý je málokdo z nás.

* * *

Uvedme na scénu detektiva Krňocha, již dříve ohlášeného.

To je brněnsky penzista. Do penze se dostal pro přílišné teoretizování, nikoli však předčasně, neboť je starý už dost. Snad býval jakýmsi geniem, avšak neuznávaným, prý po zkušuje. Detektiv Krňoch překročil abrahámoviny před deseti lety. Chodí v zimě v létě v tēmže odřeném svrchníku, zahalujícím jeho útlou postavu jako neofremný pytel. Kmotrem při křtu mu byl bůhvíproč italský stavitel, po němž dostal jméno Gioglio.

Gioglio Krňoch si jako svobodný mládenec sestavil teorii, že bude mít v životě věčnou starost o knoflíky. Proto je osobně přišival páleným drátem. Skutečně za třicet let ztratil se svého svrchníku pouze jeden jediný, a to proto, že mu jej přerazil jistý

BÁSEŇ MĚSÍCE

Mari Hu Ana & Marihuana

Tomáš Přidal

Měla tři biologické matky,
které ji zahrnovaly láskou;
měla tři jména,
každé od jedné z matek,
tvořící společně
symfonii slova:
Mari Hu Ana.

Jméno Mari
dostala od své první matky;
bylo po babičce,
a pramáti Mari
byla vskutku
ženou nesmírné krásy.

Ženou s velkým Srdcem
a ještě většími
ženskými fyzickými přednostmi.

Jméno Hu,
v pořadí druhé,
to její druhá matka,
(trochu šílená, přiznejme)
ve chvílce, kdy si dopřávala
opojný nápoj Bohů,
vykřikla nebojácně do nebe,
přičemž vzápětí
matku polil teplý déšť
semene otce praboha;
Mariina jediného biologického otce
a manžela třech Mariiných biologických matek.

A Ana?

Třetí jméno vyplulo
z úst její poslední matky
jako lodička z rákosu,
provázející Mari Hu Anu
klidnými i bouřlivými
vlnami života;
etapami, jež její osobnost
nadržely na duchu,
ale i potápěly do nezměrných hlubin,
z kterých nebylo návratu...

Ovšem, co šílené bylo,
to jest láska mladičké Mari Hu Any
k drogám a jejich halucinacím,
způsobujících radost a blaho,
rezonující myslí mladé dívky.

Hrála si s ohněm,
a aniž si byla vědoma
nebezpečí a rizika,
které si sama mohla způsobit,
nikdy to Mari nepálilo tak,
jako spolužákům
z prváku;
i když chytrost se Hu
upřít nedala...

Ana byla pohledné děvče,
znala své slabé i silné stránky;
drogy pro ni byly životní láskou,
nahrazovaly ji tělesnou rozkoš.

Drogy a halucinace
této mladé dívky,
dcery třech biologických matek
a jediného otce praboha,
stály u zrodu
Marihuany,
spojené ze tří
povzbudivých látek,
které dodnes otevírají úžas
v očích blouznivých poutníků,
putujících Ráji
vlastních opojných cest...

...fantazií sobě vlastní.

SLOUPEK

Když osvědčené příběhy (ne)fungují

„Kdyby aspoň bylo ve hře víc ženských! Mamí, to by bylo zajímavější, ne?“

„Hm, zajímavější. A kterou dámu bys sis v český vrcholný politice ještě představovala? Nestačí, co máme? Pekarová Adamová, Richterová, Černochová, Němcová, Jourová...“

Nasadím zářivým úsměv a některá jména, hlavně ta z poslancecké sněmovny, prostě polykám, abychom si hned u snídaně nezkazily náladu, že.

„No, já myslím spíš na tu německou kancléřku. Jak se jen kručí jmenovala? Jo! Merkelová. A pak byla taky Mayová v Británii a ještě před ní ta Železná lady, že jo?“ přebíjí dcerka podstatně vyššími kartami. „A samozřejmě paní Čaputová!“

„Američani si ale prezidentku ještě ne zvolili a asi ještě nevolí!“ snažím se přibrzdit vzedmutou feministickou vlnu, ale je z toho jen další nahrávka na směr. „Ale jednou zvolí! Třeba taková Oprah by mohla klidně být prezidentkou USA!“

Ach, jo. Už je to zase tady: Oprah for President! Že to svého času skandovaly hollywoodské hvězdy, které vyhlásily lovnou sezonu na sexuální predátory, chápu. Že to bylo a zase může být heslo zneuznaných, zvláště pak těch s nadvahou a zálibou ve slazených pekanech, beru. Ale proč to musím poslouchat doma!

„Oprah by to všem nandala, Trumpa by si namazala na krajíc,“ přitvrzuje naše aktivistka a mává mobilem: „Jen se na ni podívej! Je tak lidská, empatická, bezprostřední a zábavná! A ten její příběh!“ Kdo by jej neznal. Říkejme si spolu: Oprah se narodila nezletilé matce, která se o ni nedokázala postarat, takže číst a psát ji učila strašně chudá babička. V devíti letech Oprah znásilnil bratranec, pak strýc, ve čtrnácti porodila a své dítě hned pohřbila, v osmnácti se stala Miss Tennessee, v pětadvaceti měla už svůj pořad a v padesáti vlastní televizní stanici, v sedmdesáti (narozineniny slavi-

la právě teď na konci ledna!) produkuje filmy, čile investuje a podporuje Afričany. Když pochválí knihu, je z ní bestseller, když přizve před mikrofon amatéra, je z něj záhy profesionální hvězda, stejně jako celebrita z podvodníka, kterého měla za hrdinu. Když vyzpovídá britského prince s manželkou, je z toho mezinárodní pozdvižení, a když dotlačí na vozíku 30 kg tuku před kamery, začne držet dietu celá Amerika, snad i planeta..

Fuj. Těch třicet kilo, které slavná americká moderátorka kdysi sama shodila (a pak zase teda nabrala), mě vrací roky zpět. Oprah Winfrey tehdy byla na vrcholu, excelovala ve své proslulé talk show a její časopis pochopitelně odebíral i majitel pražského vydavatelství, v němž jsem působila.

„Takhle to budeme teď dělat!“ zahájil jednou redakční poradou a na stůl hodil balík s objemnými výtisky. A tak jsme celý rok fotili titulní stránky podle ma-

gazínu O, který vždy zdobila vždy božská Oprah: v růžovém sáčku voníce k rozkvetlé jabloni, v brčálové plesové róbě, v rozkošném župánku obklopena mazlíčky. Jména těch pěti retrivérů si pamatuju dodnes.

Bylo to prostě šílené martyrium, když jsme české bledoučké modelky cpali do řvavých outfitů a v Průhonickém parku je aranžovali po vzoru korpulentní světoznámé Afroameričanky. „Ať jsme dělali, co jsme dělali, nefungovalo to. Nestoupil věhlas časopisu, neprodalo se víc výtisků, milá dcero. Některé příběhy jsou prostě nepřenositelné.“

Naštěstí. To už si říkám tiše pro sebe. Ne, nechtěla bych Oprah za premiérku či prezidentku, ale kdyby měla být lékem proti nemoci zvané Trump? Možná to nakonec není tak úplně ujetý nápad, co myslíte, milí Američané?

Irena Jirků

KULTURNÍ KURÝR

NOVINKY ZE SVĚTA KNIH, AUDIOKNIH A HUDBY

KNIHY

Co nás čeká a jak tomu předcházet

Glubb, John: *Osudy říší - Jak zajistit naše přežití*. Praha, Dokořán 2024, 144 stran

Obsah knihy tvoří dva eseje, které Glubb Paša v letech 1976 a 1977 publikoval v Black wood's Magazine. Vychází z vlastních zkušeností s arabským světem, vyvozuje z nich nicméně obecnější teze o fungování říší, společenských normách a směrování moderní civilizace. Glubb předkládá tezi, že říše či impéria různých dob i kultur trvala velmi podobnou dobu a procházela stejnými vývojovými stupni od věku výbojů přes rozmach obchodu a intelektu až po dekadenci a rozpad. Poukazuje na příčiny jednotlivých stadií a argumentuje tím, že pokud budeme na naši minulost pohlížet pouze zúženou optikou národních dějin posledních pár století, přehlédneme opakující se vzorce vedoucí ke konci kultur a civilizací.

Šoa klukovskými očima viděná

Dostál, Zeno: *Soukromá trestní obžaloba*. Praha, Akropolis 2023, 460 stran

Optikou někdejších norimberských zákonů je ústřední hrdina, desetiletý Jakub, dítětem z tzv. smíšeného manželství. A ačkoliv žije s rodiči a prarodiči v malebném moravském městečku Konice, události 2. světové války nemohou osudově nedopadnout i do jeho světa. Od zákazu vystupování na dětském karnevalu, přes nucené uzavření koloniálu jeho židovských prarodičů, až po povolání do transportu, které obdrží nejdříve Jakobovi prarodiče a později i jeho maminka Charlota. Román Jakobova nezvyklého zranění zachycuje osobní katastrofu miliónů rodin v intimním portrétu, povětšinou laskavě a dětsky naivně. Tikot nástěnných hodin v „neznámém domě“ u tety, kde se Jakobovi podaří dočkat konce války, je neméně hlučnou obžalobou skutečnosti jako halasné scény z příjezdových ramp koncentračních táborů.

Z rozsáhlé Dostálovy tvorby jde o nejsobněji laděnou výpověď určenou zde jednoznačně autorovou biografii. Dvoudílný román vznikl na rozhraní epoch, rukopis prvního dílu je datován r. 1987, druhý díl byl dokončen v r. 1991 a přesto, nebo právě v turbulenci 90. let, nakonec k připravovanému vydání nedošlo. Vydáváme-li román dnes s novými ilustracemi Borise Jirka, jsme přesvědčení, že Jakobovo vyprávění neztratilo nic ze své poetičnosti i svědecké naléhavosti a směle se řadí po bok velkých jmen literatury s námětem šoa.

O ptactvu i lidském hrdinství

Revolver Revue a Česká společnost ornitologická vydávají mimořádnou knihu s názvem *Pražské ptactvo 1800-2020*

(Ptáci - město - příběh hrdiny). Obsáhlý svazek přináší slovem i obrazem pozoruhodné ornitologické dílo Velelava Wahla a zároveň přibližuje osud tohoto odbojáře proti dvěma totalitám, který za své přesvědčení zaplatil životem. Publikace je určena odborné i široké veřejnosti a propojuje zdánlivě odlehle oblasti: svědčí o mimořádné osobnosti i boji proti dvěma totalitám a představuje pozoruhodné ornitologické dílo.

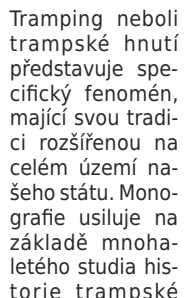

Wahl, Velelav: *Pražské ptactvo 1800-2020 (Ptáci - město - příběh hrdiny)*. Praha, ČSO 2024, 544 stran

V jednom svazku je zahrnuto v jistém smyslu několik knih najednou: Těžištěm je ceněná a v mnoha směrech průkopnická práce Pražské ptactvo, v níž ornitolog Velelav Wahl (1922-1950) v polovině 40. let 20. století knižně dokumentoval a komentoval stav a prostředí ptáků v hlavním městě. Na svou dobu mimořádně prozíravý a dnes zvláště aktuální je mimo jiné Wahluv přístup k ochraně ptactva apelující na cílenou péči o životní prostředí. Kapitoly původního Pražského ptactva byly pro současné vydání významně doplněny a aktualizovány novými texty, které reflektují změny v avifauně Prahy od dob Velelava Wahla. Tehdy bylo v Praze zjištěno 182 ptáčích druhů, dnes se tento počet zvýšil na 248. Ačkoliv počet druhů v Praze vzrostl, některé tu již nehnízdí. Patří mezi ně například strnad zahradiční či sýček obecný, naopak nově v hlavním městě hnízdí labuť velká, hrdlička zahradiční nebo sokol stěhovavý. Významně přibyl i druh typický pro vodní a mokřadní prostředí, Vltava v Praze se také stala důležitým zimovištěm vodních ptáků.

Další podstatná část knihy je zaměřena na nešedný život Velelava Wahla a jeho hrdinské občanské postoje, jimž dodnes nebyla věnována patřičná pozornost. Wahl byl nejen významným ornitologem, ale také aktivním členem domácího protinacistického a posléze protikomunistického odboje; za údajnou velezradu a vyzvědačství byl v roce 1950 totalitní komunistickou justicí odsouzen k smrti. „Tragický osud a silný životní příběh autora Pražského ptactva a dílo samotné nám nedaly spát - kvůli vědomí, že vůči Wahlovi máme my, ornitologové, dluh, který je třeba splatit,“ píše jeden z autorů knihy, ornitolog Petr Voříšek.

Tramping žije!

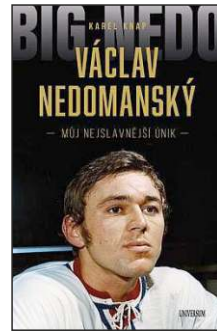

Altman, Karel: *Dědictví českého trampu*. Praha, Academia 2024, 580 stran

Tramping neboli tramské hnutí představuje specifický fenomén, mající svou tradici rozšířenou na celém území našeho státu. Monografie usiluje na základě mnohaletého studia historie tramské subkultury o zachycení hlavních rysů trampingu v současnosti, tj. v posledních zhruba třiceti letech. Právě v podmínkách restaurovaného tržišního hospodářství se

tramping specifickým způsobem transformuje, přičemž vychází nejen z osvědčeného bohatého dědictví celé éry své stoleté existence, ale přizpůsobuje se i novým podmínkám dalšího rozvoje, pozitivním i negativním. Hlavním rysem je odliv velké části potenciálních nositelů této subkultury, z rozličných příčin i důvodů, přesto však tramping přežívá a dále se rozvíjí.

Osudy fenomenální hokejové čtrnáctky

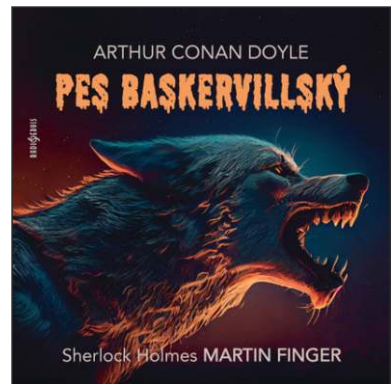
Knap, Karel: *Nedomanský, Václav: Václav Nedomanský - můj nejslavnější únik*. Praha, Universum 2023, 280 stran

Svůj naprosto výjimečný příběh vypráví Václav Nedomanský, československý sportovní idol a šampion, který jako první hokejista na světě překonal železnou oponu a poté nastoupil v nejslavnější lize NHL. V překvapivě otevřené zповědi odhaluje zákulisí velkolepých repre-zenzačních triumfů nad nenáviděnými Sověty či svého napínavého úniku z totalitní vlasti. Autor téměř 800 soutěžních gólů lící právní spor s kanadským zlosynem Alanem Eaglesonem i bitvu s vážnou chorobou. Muž, který díky své vůli a pomoci přátel doputoval z válkou poničeného Hodonína až do Síně slávy v Torontu, nejméně třicet let odmítal zveřejnění svých pamětí. Až teď změnilंबर.

AUDIOKNIHY

Hružiplná detektivní klasika

Martin Finger jako Sherlock Holmes a Petr Lněnička jako doktor Watson ve slavném detektivním příběhu o děsivém psu, který pronásleduje rod Baskervillů. Kdo po záhadné smrti sira Charlese usiluje o život jeho mladého dědice? Je to opravdu démonický pes potulující se po vřesovištích? Nejznámější anglická detektivka s prvky gotického románu. Dále hrají Jan Meduna, Jan Vondráček, Hynek Chmelař, Marek Němec, Jitka Smutná, Tereza Dočkalová, Otmar Brancuzský, Helena Dvořáková a další.

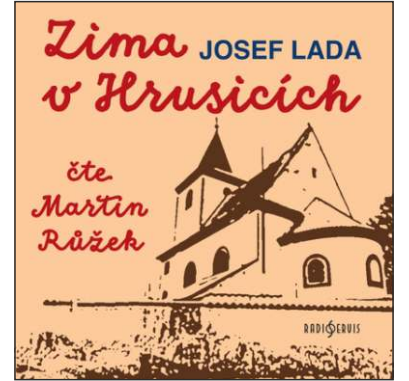

Doyle, Arthur Conan: *Pes baskervillský*. Praha, Radioservis 2023. Celkový čas: 01:38:35 hodin

Kde se rodila ladovská idyla

V Kronice mého života se Josef Lada vrátil do svého dětství v rodných Hrusicích a s pokorou a lehkým úsměvem na tváři

nás vede krok za krokem po cestách svého plodného života. O létech dětství čte Martin Růžek.

Lada, Josef: *Zima v Hrusicích*. Praha, Radioservis 2024. Nahrávka mp3. Celkový čas: 29:12 minut

HUDBA

Ebenově po devíti letech

Bratři Ebenově: *Co mi víme*. Praha, 100PROmotion 2023. Celkový čas: 43:50 minut

V případě Bratří Ebenů jasně platí přísloví, že méně je někdy více. O co méně nahrávek vydávají, o to lepší kvalitu mají. Od Času holin uplynulo devět let a známí bratři představili novou triánctku písní, které plynou pomalu, zdánlivě nevzrušivě a pokojně. Marek Eben ale své skladby umí naočkovat určitou dávkou satiry, kritiky i potměšilého humoru, tak aby to nebylo ihned patrné. Nejšumavý posluchač by tak mohl album *Co mi víte* označit za nudné, přestože jde o textařsky vytříbenou a hudebně sice staromilskou, ale pestrou folkovou mozaiku.

Cestou k tvrdšímu rocku

Balonová, Tereza: *Lampiony*. Virgin Music Label And Artist Services (S&D) 2023. Celkový čas: 36:08 minut

Tereza Balonová příliší neváhala a po předloňském debutu *Půlnoc* svým fanouškům naservírovala jeho následovníka *Lampiony*. Za názvem evokující letní noci ukryla jedenáct songů a společně s producentem Markem Ledvinou výrazně změnila i celkový koncept. Z holky s kytarou a looperem se stala písničkářka, za níž stojí celá kapela. Tato změna přinesla znatelně bohatší zvuk a především výrazný příklon k rocku, který teď hlavně v rychlejších skladbách vedle folku dominuje nad ostatními vlivy. Díky tomu výsledek působí o něco přímočaěji a podstatně dynamičtěji. Ačkoli žádný kousek z této desky nezaznamenal takový ohlas jako *Neposloucháš*, je zřejmé, že Tereza Balonová zraje, vyvíjí se a zároveň se stává neoddílnou součástí naší hudební scény.

Sestavil Petr Hanuška

RECENZE

Aristokratka v solidním varu

Není pravidlem, že dvojka je horší než jednička, stejně jako není pravidlem, že dvojka je lepší než jednička. Pro Aristokratku ve varu platí pravidlo číslo dva. Když před pěti lety nabídl režisér Jiří Vejdělek zfilmování úspěšného humoristického bestselleru Evžena Bočka Poslední aristokratka, vyvolal u jeho vyznavačů spíše rozpaky, či dokonce rozladění. Většina z nich totiž čekala, že bžunda, kterou kniha provází téměř na každé stránce, se lehce přenesla na filmové plátno. Ukázalo se, že nic lehkého to opravdu není. Vznikla spíše komedie na motivy knižní předlohy, která se celkem přijatelně zařadila mezi před- a vánoční snímky. Upoutala hlavně kamera Vladimíra Smutného, která nabízela úžasné krajinařské zážitky ze zimní přírody. Samotný děj plynul příliš volně, scházela mu třeskutost komických situací. Diváci si navíc zvykali na „zhmotnění“ hlavních postav, které si každý čtenář samozřejmě vymodeloval po svém.

Druhého dílu vládne vpád extravagantní Denisky, kterou si s chutí, a navíc vyzdařeně zahrála Simona Lewandowska. Filmová postava je poněkud poupravená a zlidštěná. Není to jen vyložené ulit-

lé třeštidlo, ale rebelka nemilující zaprášenou nudu všednosti a mající schopnost vnímat i druhého. K vyzdařeným

Aristokratka ve varu. ČR/SR 2024, 99 minut.
Režie a scénář: Jiří Vejdělek.

Kamera: Vladimír Smutný. Hudba: Ondřej Hokr.
Hrají: Hynek Čermák, Tatiána Dyková,
Yvona Stolařová, Eliška Balzerová, Martin Pechlát,
Pavel Liška, Zdeněk Piškula, Simona Lewandowska,
Petra Nesvačilová, Tomáš Jeřábek, Marek Tačlík,
Oldřich Bělka

pasážím patří prohlídka třinácté komnaty paní Tiché, která dovolí několika muflonům nahlédnout na „artefakty“ spojené s pobytem a svatbou Heleny Vondráčkové na Kostce. Již od aktu otevření dveří, vstupu do sluncem zalitého mauzolea, uchopení ubrusku či jiných věcí, které držela ve svých ctených rukou naše téměř světová zpěvačka až po pohled paní Tiché ze zámeckého okna putující napříč časem – celé je to vtipně gradováno a vygradováno do téměř dokonalé tečky. Na tuto scénou – přeskočíme-li v ději téměř na konec – vyzdařeně navazuje i svatební obřad hygienika Švába a jeho partnerky, který doprovází – světe div se! – zpěv samotné Heleny Vondráčkové, která snad pochopila, že lepší bezplatnou reklamu si na svou osobu nemohla přát.

Pokud jsem tedy prvním dílu vyčítal absenci dynamičnosti dějového spádu, ten druhý poněkud ku prospěchu věci samé zrychlil. Hromadí se více úsměvných situací, a to i díky tomu, jako by se i ostatní herci se svými postavami konečně sžili. Hrabě Kostka Hynka Čermáka už není jen pasivní uplakánek zehrající na nedostatek financí, ale muž modré krve a činu. Hraběnka Vivien Tatiána

Vilhelmové, z níž číší stále americká mimóznost, se zaplete do osudů Kostky natolik, že nakonec zjistí, že už se na ní cítí jako doma v New Yorku. (Mimoходом vyčítat režisérovi, že ji naučil dokonale česky, je trochu mimo mísu. Než nějaké pítvoření, raději zapomeňme, že nemá umět manželovu mateřštinu.) Paní Tichá v podání Elišky Balzerové je čím dál tím více paní Tichou Evžena Bočka. Stačí jí k tomu dokonale subtilní mimika a několik gest. I pánové Pechlát a Liška coby kastelán Josef, resp. zahradník Krása dostali více prostoru pro budování svých ujetostí. V prvním případě variování nenávisli vůči expanzi muflonů čili návštěvníků na Kostku, ve druhém případě prohlubující se chatrnost zdravotní kondice. U Lišky nezapomeňme na vtipné pěvecké vstupy, které podmalovávají tristnost existence jeho postavy. Ne, Vejdělek nenatočil filmový trhák, který by uspokojil kritiky či intelektuální část filmového publika. I podruhé zklamal ty, kteří čekali doslovný převod knihy do filmové řeči. Natočil solidní podívanou, která neuráží a jež jako celek i pobaví.

Petr Hanuška

Muška... a ani ne zlatá...

Útlá novelka Martina Fahrnera (*1964) s nepříliš originálním, ale přece jen zapamatovatelným názvem Štěstí, se odehrává v padesátých letech někde v Polabí. Vypravěčka a hlavní hrdinka Zora Mlynářová je dcera sedláka, který je událostmi po únoru 1948 donucen předat rodový majetek nově vznikajícímu družstvu, přičemž do situace se zamotává nejen vzájemná tídní nenávisť, ale i dlouhodobé animozity vztahové, dále pak Lidové milice a prvoplánová ideologie přebíraná podle sovětského vzoru. Dobře, tady to je všechno ještě srozumitelné a v pořádku: to, co se dělo s takzvanými kulaky na venkově v padesátých letech je námět nejen na romány, ale na dlouhodobé a stále připomínání. Ovšem Fahrner do situace vstupuje jinak, a to skrz dospívání hlavní hrdinky.

Martin Fahrner: Štěstí
Druhé město, 2023

Nebývá moc zvykem, aby se v románech, které se odehrávají v těžkých a složitých podmínkách naší historie

20. století, objevovala takhle bezprostředně láska a sexualita dospívajících hrdinů. Ano, máme tu *Šakalí léta*, ale tam je to přetavené do rokenrolu a cudných náznaků. Celkově je nám podáváná dobová morálka této dekády cudnější, byť samozřejmě ji máme nejružnější způsoby přetavenou zejména do vizuality od *Všech dobrých rodáků* (velmi sošná a morální) přes třeba *Vracenky* (pohled z dětství) až po třeba *Smuteční slavnost* (kolektivizace coby obraz hrůzy a pekla). Většinou jsme v literatuře zvyklí na případné Hrabalovské antihrdiny, kteří berou situaci po svém tak, aby z ní nezešíleli. Anebo na hrdiny knih Josefa Škvoreckého, kteří řeší – podobně jako Fahrnerova hrdinka – svou situaci pubertální a postpubertální, ale buď z pozice odhalení idiocie protivníků, která je přenosná a trvalá, anebo z hlediska určitého pobaveného a lehounce dojímavého nadhledu pozdějšího pohledu vypravěče.

Martin Fahrner se ve svých dřívějších knihách rád vracel do minulosti a rád se dojímal: jeho knihy jako *Steiner aneb Co jsme dělali* (2001) nebo *Pošetilost doktora vinnetuologie* (2004) jsou plné nostalgie, návratů do dětství a schopností přenosu určitých kolektivních vzpomínek lidí, vyrůstajících v sedmdesátých a osmdesátých letech. V nové knize najednou to, co Fahrner uměl, vprchává a jeho hrdinové se stávají nějakou papírovou, teatrální náplní předem daného a vytyčeného programu. Jen se na to podívejme: Zora Mlynářová (dcera kulaka) se zamiluje do elektrotechnika Standy Dvořáka (hodného milionáře) během jedné zábavy s dechovkou. Ten plamen mezi nimi hoří hlavně díky sexualitě, protože jinak je každý z jiné planety. Standa pochází z té „druhé strany“ a vztah dvojice naráží na ideologie dvou zcela rozdílných světů. Ano, trochu v tom můžeme vidět vztah mezi Romeem a Julií uprostřed temnoty a dogmatismu padesátých let. To vše by bylo v pořádku a mohlo by to fungovat, kdyby – kdyby to celé nebylo navíc napsané schematicky jako budovatelský

román naruby.

Vzpomeňte si na všechna možná klíše a najdete je tady: těhotenství, nesouhlas rodičů, milionáři, alkoholismus, lůza na vsi, která se stala náhle ze spody ruský důstojník, ideologie ve škole, kde je jedinec proti ostatním, ale zároveň tu je „moudrý“ ředitel, který řadu věcí urovná. Zrada přátel, narážení na lidskou blbost, ale zároveň sedlácká pýcha a neschopnost sebereflexe. Rány osudu, které je třeba přežít, aby vše končilo poněkud bizarním happyendem. Vlastně to chvílemi působí jako nějaká podivuhodná parodie, karikatura světa, který se z pohledu doby mohl v leččems karikovat sám. Zdyť už jenom Bondyho a Vodsedařkova „trapná poezie“ je důkazem, že idiocie je nekonečná a nemá hranice ani ideologii. Zároveň to byl svět, který se v některých dogmatech může podobat dnešku. Když si vezmeme, že doba byla pruděmi celosvětově (pozlátka amerického snu padesátých let s potlačovanou sexualitou vyvrcho-

lilo v provokacích beatníků a posléze v podobě hippiesovské revolty) a hleděla si zejména ideologie a morálky a patosu, jako bychom mluvili o přítomnosti. To ovšem Fahrnerovi nejde a nedochází – jeho hrdinka se navíc chová, přemýšlí a mluví jako dívka veskrze velmi moderní, která nevyrostala za války a po únoru 1948. Když už se přece jen stane, že Zora potratí, tak se Standa nejen málem zabije, ale je posléze ještě poslán k vojsku, aby ho zde téměř přizabíli psi. Oba dva hrdinové se navzdory osudu nakonec přece jen znovu obejmou a šepotají si slova lásky, a hlavně prožívají ono štěstí, které dalo titul celé knize.

Já věřím, že to Martin Fahrner myslel dobře. Že si vymyslel tu přeintelektualizovanou a trochu natěšenou vypravěčku tak, aby splňovala jeho vize. Jenže ono to tak skřípe, že i nad kuráží hlavních hrdinů spíš krouтите bezradně hlavami. Víc štěstí než rozumu, chtělo by se k celkové náladě knihy podotknout.

Michal Jareš

MIXZÓNA

Prázdnota... a dýmant nakonec

„Musíme myslet jinak“, parafrázuje na úvod moderátorka tezi svého hosta – napjatě čekáme, co to vlastně znamená. Po téměř třiceti sedmi minutách bohapustého klábosení se nedozvíme nic o tom, co znamená myslet, natož co znamená myslet jinak, krom toho, že se nedá přemýšlet jako v osmdesátých letech (proč zrovna v osmdesátých?, proč ne v sedmdesátých či v devadesátých?). Prof. Miroslav Petříček, dříve Miroslav Petříček, jr., byl novoročním hostem Barbory Tachecí v pořadu Osobnost Plus na stanici Český rozhlas Plus. Nešlo o nedopatření – dochází do tohoto pořadu celkem často. Co ho k tomu vede, čort znájet. Jeho přítomnost je však symptomatická – jako by nemohl odolat, přestože povaha a dosah takového počínání je, eufemisticky řečeno, efemérní.

Hned na začátku nás moderátorka obšťastní vskutku nečekanými otázkami na téma novoročních předsevzetí. Odpovědi jsou podobně neotřelé – proč kalendářové datum nic zvláštního neznamená, proč na Nový rok filozof nepřemýšlí hlouběji než obvykle, proč je lepší nemít přehnaná očekávání a nebyt pak zklamán, než naopak atd. Rozhovor šel, nepochybují, že pro většinu posluchačů je to příjemný zážitek, jak ten profesor, a dokonce filozof moudře, a přitom „lidsky“ hovoří. Menšina si může ne-věřičně ukroutit hlavu, jaká banalita

z rádia ještě vypadne, když po půl hodině konečně dojde na téma, kvůli němuž se celý rozhovor uskutečnil, totiž na dopad střelby 21. prosince na filozofickou fakultu.

Již na začátku filozof s hlubokomyšlností adekvátní otázkám B. Tachecí podotýká, že žijeme „v reálném světě“, který není „na míru“ našich nadějí. Pokračuje nabádáním, abychom se zbavili ustrašenosti, považovali se za Evropany (neboť nám „nic jiného nezbyvá“) atd. Podobně rozšafně se vyjadřuje k migraci, možnosti důvěřovat vládě... Neříká nic, co bychom nedokázali odhadnout z rámce návodných otázek. Po téměř dvaceti minutách se dostává ke slovu avizované jiné myšlení. Jiné má být v tom, že se zbaví představ předem dohodnutých záruk a stabilního rámce čili „objektivní reality“, v níž se uskutečňuje rozhodování, neboť „svět se mění“ a „předem garantované předpoklady“ neexistují: „Musím být schopen předvídat nepředvídatelný a s tím pracovat...“ (tzn. počítat s tím, že rozhodování zahrnuje i rozměr neurčitosti, resp. nutnost reflektovat a korigovat vlastní chyby). Vskutku jiné myšlení. Truismus získává v pořadu Osobnost Plus vpravdě filozofický rozměr.

Ale pořad kvapí k trpytivému závěru: Prof. Petříček v souvislosti se střelbou vyjadřuje – a mluví tím bezesporu fakultu – svou „hrůzu z toho, jak si nechceme

připustit, že žijeme v nějakém skanzenu a teď najednou do něj vpadá reálný svět“, což podle něj „u mnoha lidí zruší takovou tu jejich klidnou existenci v klidném světě, protože ta prostě eliminovala reálný svět“.

Mluví tím, že univerzitní pedagog či student neví o světě, v němž je umožněn liberální obchod se zbraněmi určenými výhradně ke střelbě na lidi? Že si nevšiml násilí a agresivního chování, atentáty počínaje, přes každodenní zdánlivě iracionální incidenty v dopravě či velkoměstském provozu jako takovém a reakcí na hluk a stres konče, až k buldozerové mentalitě zachvacující veřejnou diskusi, o komunikaci a politice nemluvě? Že se zkrátka minul s předmětem a úkolem svého studia? Že žije v sladkém omámení a probudil se až tváří v tvář namířené hlavni? To už nejsou jen pky, ale bohapusté moralizování, které si mohl prof. Petříček odpustit a nesahat druhým do svědomí, neboť co o nich ví? Pokud řičí něco dostatného ztroskotat, ale proč?

Jak může obstát filozof, zapojí-li se do mediálního mechanismu „cirkulární cirkulace“, debat, v nichž vidíme stále stejné tváře, audiovizuálního infotainmentového sdílení témat, tváří, obsahů, komodit? Může fungovat jako fast-thinker, tj. nabízet kulturní fast food, před-žvýkanou, před-myšlenou kulturní stravu, jako filozofický žurnalista, tzv. te-

levizní filozof (srov. P. Bourdieu: O televizi, 2002, s. 21 a 25).

V konfrontaci se singularitou však nelze bezprostředně vyvodit obecný závěr. Účast univerzitního profesora (moderátorka posedlost titulováním představuje v pořadu prvek nechtěné komiky) se z povahy média a jeho internetové extenze zřejmě nebude lišit od účinkování herců, sportovců, bavičů, dnešním jazykem „těch, co mají vliv“ neboli ovlivňovačů (příšerný anglický novotvar influencer). Internet jako takový ostatně nezměnil na povaze žurnalistiky a jejich tzv. kritických žánrů, které „slouží zejména k ukojení narcisistní samolibnosti části žurnalistického světa, majícího sklon mít o sobě falešné kritický názor“ (tamt., s. 6).

Chce být filozof ovlivňovačem? Nebo chce být stále ještě kritikem, jehož jazyk objektivuje souvislost, kterou ostatní nevidí, neboť toho nejsou z hlediska svých denních funkcí a starostí schopni? Před třiceti lety Petr Rezek prohlásil, že česká filozofie nastává v nových poměrech doba diamantová. To ovšem netušil, že přijde éra, kdy se česká filozofie zahalí do internetového hvězdného prachu. Bohužel v čase, kdy z hvězd zbyly pouze laciné flitry a histriónské projevy mediálního aparátu.

Daniel Vojtěch, i-kanon

POZVÁNKA NA VÝSTAVU

Bond In Motion Prague čili Bond v pohybu

Křižíkův pavilón - Praha-Holešovice - od 7. prosince 2023 do 31. března 2024

Film s Jamesem Bondem mám rád. Již jsem o tom na stránkách Týneckých listů psal. Čím starší kousky to jsou, tím je mám raději. Cítím v nich nostalgii šedesátých let, typický anglický humor, nadšádku, dramatickost, kterou moje psyča ještě snadno unese. Zpracování v novém tisíciletí jsou samozřejmě dynamičtější, plná úžasně natočených akčních scén, technických i trikových fines, ale drsnější, což má psyča absorbuje už poněkud obtížněji. Říkám, že my máme Cimrmana, Angličani Bonda. Vnímám v tom něco typického z obou národních naturelů. Na výstavě jsme s mou paní potkali dva neznámé manželské páry, shodou okolností také z Moravy, resp. Brna. Když jsme si dávali suché martini s vodkou s pokynem barmanovi Shaken, not stirred!, řekla jedna z Brňanek: Jsme jak děcka! Měla pravdu. Alespoň my chlapi jsme se tetelili štěstím, že jsme si mohli osahat vozy, ve kterých tento hrdinný rek čelil zákeřným nepřátelům a miloval svá bondgirls...

„Výstava se konala poprvé v Londýně, poté zamířila do Petersen Automotive Museum v Los Angeles a do Saratoga Automobile Museum, pak zpět do Velké Británie v National Motor Museum jako „Bond In Motion - No Time To Die“ a následně do Bruselu. Odtud přijela až do srdce Evropy – Prahy.

„Bond in Motion“ umožňuje filmovým nadšencům vstoupit do zákulisí natáčení. Mezi vozidla patří Goldfinger Aston Martin DB5, No Time To Die Superleggera DB5, Q Boat z The World Is Not Enough a Little Nellie z You Only Live Twice. Auta, vrtulníky, motorky, letadla a ponorky budou obklopeny rekvizitami, modely, fotografiemi kulís a vychytávkami agenta Q.

Příběh agenta britské tajné služby byl vytvořen v roce 1953 Ianem Flemingem a uveden na plátna v roce 1962 ve filmu James Bond a Dr. No. Díky výstavě je James Bond živější než kdy předtím. Bond uspěl v mnoha svých misích, alespoň částečně, díky vozidlům navrženým geniálním „Q“.

„Bond in Motion“ je příležitostí odhalit

nejen vozidla, ale také tajemství jejich výroby. Realizace kultovních scén a mimořádných kaskadérských kousků bude konečně odhalena. Vystaveno bude i mnoho dalších „neautomobilových“ předmětů. Za 60 let své existence kreativita týmů stojících za dobrodružstvími Jamese Bonda nikdy nezklamala. Díky EON Production, Ian Fleming Foun-

datum a Metro Goldwyn Mayer (MGM) nabízí „Bond in Motion“ jedinečné ponoreni do světa Jamese Bonda. Všechna vozidla byla použita ve filmech.“

Petr Hanuška

Zdroj: <https://bondinmotion.cz/bond-in-motion/>

HISTORIE

Únorová výročí středomoravského regionu

Před 150 lety - dne 1. února 1874 se v Holici u Olomouce narodil MUDr. Ignác František KLUKA, vojenský lékař.

Studoval v Olomouci na Slovanském gymnáziu, kde maturoval v r. 1893. Poté odešel na studia do Prahy, kde absolvoval lékařskou fakultu se specializací chirurg. Za práci na Balkáně byl vyznamenán pamětní medailí. Byl členem podpůrného spolku pro vdovy a sirotky vojenských lékařů. Po vypuknutí 1. sv. války byl poslán do válečného pole, kde padl 3. 12. 1914 v Polsku u obce Niegowonice.

Před 100 lety - dne 2. února 1924 se ve Šternově narodil Josef SADÍLEK, básník, nakladatelský redaktor a kulturní pracovník.

Studoval reálku ve Šternberku a o dva roky později přešel na Slovanské gymnázium do Olomouce. V l. 1942-44 studoval Vyšší hospodářskou školu a poté až do konce války pracoval jako zemědělský dělník. V r. 1945 maturoval na gymnáziu v Zábřehu. Pak působil jako kulturní referent na Okresním národním výboru ve Šternberku. Od r. 1946 studoval na Masarykově univerzitě v Brně, obor sociologie, estetika a filozofie. V r. 1948 přešel na univerzitu do Olomouce, kde v r. 1949 i promoval. Po prezenční vojenské službě působil v Litovli jako knihovnický inspektor a od r. 1953 pracoval na ministerstvu školství a kultury

v Praze. Poté vl. 1956-59 byl odpovědným redaktorem v nakladatelství Orbis. Koncem r. 1959 se stal vedoucím tiskového oddělení Čs. akademie zemědělských věd, kde byl až do r. 1972. Poté se stal vedoucím odboru knihovnictví a vědeckotechnických informací na ministerstvu kultury, kde působil až do odchodu na odpočinek v r. 1984. Hojně publikoval odborné články s kulturní a zemědělskou tematikou. Jeho texty najdeme v denním tisku i v časopisech: Květy, Literární noviny, Tvar aj. Napsal studie o Petru Bezručovi - Haná v díle Petra Bezruče (1958) a Antická filozofie v díle P. Bezruče (1991). Dvou vydání se dočkala i jeho kniha Kosmovy staré pověsti ve světle dobových pramenů (1997, 2001). Posledním jeho prozaickým dílem byla kniha Nezapomenutelná setkání (2005), kde vzpomíná na významné české osobnosti jako J. Ladu, K. Svolinského, J. Seiferta, F. Halase, M. Švabinského, J. Zrzavého, G. Frištenského a P. Bezruče. Knižně debutoval v r. 1946, kdy vyšla jeho první básnická sbírka Zátiší s jablky. Na svém kontě má 18 básnických knih, z nichž ve třech jsou převážně básně věnované rodnému kraji. Jde o sbírky Ranní koncert (1978), Hrozen světla (1980) a Život v jablku (1989). Výběr veršů z l. 1946-49 vyšel pod názvem Zelené housle (1991), k období l. 1949-52 se váže sbírka Čisté víno (1991). Nejvíce básnických sbírek vyšlo po r. 1990, některé v opakovaném vydání, např. Březinovské apostrofy (1949, 1991). V r. 1990 mu Okresní knihovna v Olomouci vydala básnickou sbírku Hvězda v jablku, kterou graficky upravil Vojtěch Smešný. V r. 1994 vyšlo 9 sbírek: Balada z Ostende, Ikarova křídla, Kaleidoskop pohlednic, Kvetoucí snítky šeříku, Kytice vlčích máků, Na lyru Bedřicha Smetany, Pražské nokturmo, Sedm bílých holubů a Štědrovečerní jablko. Byl členem sekce Věda a výzkum u nevládní organizace IFLA (Unesco), díky níž procesoval řadu evropských zemí. Po r. 1990 byl členem Obce spisovatelů. Celkem mu vyšlo 38 titulů knih. Zemřel 11. 12. 2006 v Praze.

Před 90 lety - dne 2. února 1934 se v Olomouci narodila Mgr. Milada MAŠATOVÁ, rozená Ulrichová, učitelka, režisérka a dramatická, nositelka Ceny města Olomouce v oblasti dramatické umění in memoriam.

Po maturitě na Pedagogickém gymnáziu v Olomouci učila na ZDŠ v Horce nad Moravou. Koncem 60. l. přešla učit do Lidové školy umění, kde v r. 1972 založila loutkářské oddělení. Krátce předtím dokončila dvouleté studium na Akademii muzických umění v Praze, obor loutkářství. Její soubor získával uznání a ocenění na evropské přehlídce v Chrudimi, vavříny úspěchů sbírala i později na krajských matiné a festivalech Loutka. Její vedení loutkářského souboru mělo několik specifických přístupů: upřednostňovala hravost dítěte, rozvíjela dětskou fantazii, vedla děti k vytváření symbolů a znaků i k vnímavosti uměleckého projevu. Záhy se dostavil úspěch na přehlídkách a soutěžích v Kaplicí, Šrámkově Písku, v Rakousku i jinde. V průběhu 90. l. dokončila vysokoškolské studium na AMU a zkušenosti z práce v Lidově dramatickému odboru publikovala v odborném tisku. Zemřela uprostřed své tvůrčí práce 23. 6. 2000 v Olomouci.

Před 75 lety - dne 2. února 1949 zemřel v Olomouci František VÁLEK, učitel a vydavatel.

Pocházel z Předmostí u Přerova, kde se narodil 18. 7. 1859. Reálku studoval v Přerově, pak pracoval u soukromé firmy svého otce, vojenskou službu absolvoval v Kroměříži a ve dvaceti čtyřech letech začal studovat učitelský ústav v Příboze, kde maturoval r. 1887. První pedagogické místo zastával v Rovensku na Zábřežsku a r. 1890 byl podučitelem v Dubicku. V l. 1891-1907 byl správcem školy ve Vyšehoří. Ze zdravotních důvodů musel odejít v r. 1907 do výslužby. Po okupaci byl nucen odejít do Olomouce, kde osamocen zemřel. V r. 1900 začal vydávat Moravský sever v Zábřehu. Postavil též tiskárnu a tisklo se tam mnoho pedagogického tisku i časopis Komenský.

Před 60 lety - dne 3. února 1964 se v Zábřehu narodil Ing. Milan BAJÁK, kulturní a rozhlasový pracovník, básník a fotograf.

Od útlého dětství žil v Mohelnici a od r. 1973 v Olomouci, kde studoval hejčínské gymnázium. Po maturitě odešel do Brna studovat VUT, obor automatizace řízení výroby. Po vysokoškolských studiích začal působit v olomoucké n. p. Prefa, pak byl rok na vojně a od r. 1988 do konce r. 1992 působil ve Státní vědecké knihovně v Olomouci na oddělení automatizace. Zde učil knihovnice pracovat s počítačem a měl ten dar i trpělivost jim vše vysvětlit. V r. 1993 přešel do Hradce Králové, kde trvale zakotvil. V Českém rozhlasu pracuje jako produkční a webmaster. Je znám i jako fotograf. Podílel se jako spoluautor na knize Prostory smrti (1996), kde vytvořil zajímavé fotografie hřbitovních zákoutí. Před deseti lety mu vyšla básnická sbírka Líné královehradecké ryky (2014).

Před 70 lety - dne 4. února 1954 zemřel v Olomouci JUDr. Richard FISCHER, advokát, žurnalista, publicista a politik.

Jedna z nejvýraznějších osobností Olomouce, kde byl v l. 1923-39 starostou města. Narodil se v Lošticích dne 27. 3. 1872. Maturoval na Slovanském gymnáziu v Olomouci r. 1891. Ve studiu pokračoval Univerzitě Karlově v Praze, kde i r. 1896 promoval. Poté zahájil u dr. Geislera advokátní praxi v Olomouci. V r. 1903 si na Horním náměstí otevřel vlastní advokátní kancelář, kterou v r. 1910 přestěhoval do domu, kde je dnes kavárna Drápal. Pracoval v českých vlasteneckých spolcích, např. v Maticí školské. Byl výborný řečník a autor novinových článků. Mj. též napsal přes 40 samostatných publikací. Funkce starosty byl zbaven nacisty v r. 1939 a do politiky se už nevrátil. Pohřben byl v rodných Lošticích. V r. 2023 vyšla nová publikace o této výrazné olomoucké osobnosti, kterou připravila olomoucká vědecká knihovna.

Před 10 lety - dne 6. února 2014 zemřel v Olomouci doc. PhDr. Jiří STÝSKAL, CSc., literární historik, teatrolog a pedagog.

Narodil se v Olomouci 30. 8. 1934. Maturoval na Slovanském gymnáziu r. 1952 a poté absolvoval studia na FF Univerzity Palackého, obor čeština, dějepis. V l. 1957-60 působil jako učitel na středních školách v Jeseníku a Zábřehu. Pak pracoval v Univerzitní knihovně v Olomouci a v r. 1961 přešel na FF, kde se stal odborným asistentem Katedry českého jazyka a literatury. Titul PhDr. získal v oboru Teorie a dějiny české literatury v r. 1969. Specializoval se především na divadlo. V době normalizace nesměl učit ani publikovat a teprve po r. 1990 se plně mohl věnovat svému oboru. V r. 1990 se stal kandidátem věd o umění a v r. 1991 se habilitoval jako docent dějin divadla a literatury. Zasloužil se o ustavení nové Katedry věd o umění a v r. 1992 se jako její vedoucí postaral o její rozdělení na tři uměnovědná pracoviště. R. 1994 byl oceněn Zlatou medailí Univerzity Palackého a na katedře působil do r. 2000. Zabýval se dějinami evropského a českého divadla 20. století. Přednostně se zabýval divadelní scénou v Olomouci, kritikou a literaturou o divadle. Stál u zrodu festivalu vědeckých filmů Academia film Olomouc. Před r. 1969 hojně publikoval v periodikách jako Časopis Slezského muzea, Česká literatura, Červený květ, Film a divadlo, Kulturní měsíčník, Kdy-kde-co v Olomouci, Nová svoboda, Stráž lidu, a Scéna.

Před 65 lety - dne 7. února 1959 se v Prostějově narodil Mgr. Karel MOKRÝ, šachový velmistr.

Po maturitě na gymnáziu v rodišti absolvoval PříF Univerzity Palackého v Olomouci. Již v době studií se projevil jeho velký šachový talent - stal se dorosteneckým mistrem Československa, v l. 1977-78 nás reprezentoval na ME juniorů v Groningenu, kde obsadil krásné 5. místo. Na mistrovství ČSSR mužů poprvé startoval r. 1982 ve Frenštátě pod Radhoštěm, kde získal 2. místo. Stříbrnou medaili získal ještě v r. 1989 a r. 1995 se dokonce stal mistrem České republiky. Po vítězstvích na turnajích v italském Reggio Emilia a ve slovenské Trnavě získal v r. 1984 titul mezinárodního velmistra. V l. 1984-96 nás reprezentoval na 6 šachových olympiádách, kde vždy patřil k oporám týmu. Památná je zejména olympiáda r. 1990 v Novém Sadu, kde Československo skončilo na fantastickém 4. místě. Dnes se již závodnímu šachu nevěnuje, jeho povoláním (i životním koníčkem) je šachová prodejna, kterou provozuje od r. 1991 v Prostějově.

*Jubilantovi srdečně gratulujeme
a přejeeme zdraví a hodně šťastných tahů!*

Před 115 lety - dne 10. února 1909 se v Litovli narodil PhDr. Milan RUSINSKÝ, spisovatel a rozhlasový pracovník.

Pocházel z rodiny středoškolského profesora Františka Rusinského (1881-1923), který učil na litovelském gymnáziu v l. 1907-20 a zabýval se lingvistikou. Milan studoval nejprve na gymnáziu v Litovli a v r. 1920 přesídlil s rodiči do Ostravy, kde v r. 1926 maturoval na reálce. Do r. 1931 studoval v Praze na FF češtinu a němčinu. V r. 1932 pobýval studijně v Německu a ve Francii. Od r. 1933 až do pol. 50. l. pracoval v ostravském rozhlasu. Zprvu jako hlasatel, později jako literární tajemník, dramaturg, šéf literárního oddělení a programový vedoucí. Patřil k průkopníkům rozhlasové

práce. V l. 1954-61 působil jako placený tajemník ostravské pobočky Svazu spisovatelů. Poté do r. 1962 pracoval ve Vítkovických železárnách jako redaktor závodních letáků a kronikář. Následně až do důchodu v r. 1969 byl zaměstnán v Krajské knihovně v Ostravě jako metodik a bibliograf. Spolupracoval s redakcí Ostravského kulturního zpravodaje. Vracel se často do rodiště a několikrát zavítal i do olomoucké okresní knihovny, zejména v 70. a 80. l. Prozaicky debutoval knihou tři povídek v r. 1932, které vyšly pod názvem Návrat a jiné prózy. Pohraničí Jesenicka věnoval fejetony Země vítá člověka (1948). Po celý čas hojně publikoval a přispíval do denního tisku i časopisů, např. Černá země, Čtenář, Literární noviny, Listy PPB, Nová svoboda aj. Užíval mj. i pseudonymy: Pavel Jansa, Mirus, Rský, M.R. Zemřel 8. 11. 1987 v Ostravě.

Před 35 lety - 10. února 1989 zemřela v Praze Olga KOŠUTOVÁ - Klapálková, učitelka a spisovatelka, rodačka z Velkého Týnce.

Narodila se 8. 3. 1901 v rodině týneckého řídicího učitele Františka Košuta. Studovala na učitelském ústavu v Olomouci, odkud byla v r. 1915 vyloučena pro rozšiřování protirakouských letáků. Studium dokončila až po válce na České reálce v Olomouci, kde maturovala v r. 1921. Hned poté zahájila pedagogickou dráhu jako učitelka na obecní škole v rodišti, kde učila ve školním roce 1921-22. Provdala se za legionáře a důstojníka čs. armády Karla Klapálka (1893-1984). S ním pak odešla do

Hranic, kde její manžel vyučoval na vojenské akademii, a poté na Podkarpatskou Rus, kde žila v l. 1924-32. Poté se vrátila do Čech a žila s rodinou v Českých Budějovicích, kde působila jako odborná učitelka. V l. 1942-45 byla se starší dcerou internována v táborech ve Svatobořicích u Kyjova, od dubna 1945 do osvobození v Plané nad Lužnicí. Přímo z fronty jí marně hledal ve Velkém Týnci její manžel dne 9. 5. 1945. Rodina se setkala až ve 2. pol. května v Praze, kde pak manželé Klapálkovi žili až do smrti.

Literárně přispívala zprvu do časopisů Národní osvobození (1935-38), Českého dělníka (1941) a Literárních novin (1940-41). Knižně debutovala románem Slunce nad údolím (1942). O dva roky později vyšel její román Láska zůstává (1944). V r. 1946 vyšel soubor jejích povídek a baladických příběhů z karpatských polonin v povodí Černé Tisy nazvaný Černá paraska. Válečné vzpomínky, zápisky a zkušenosti z prostředí internačního tábora vyšly v souboru próz U Svatobořic (1946), válečné vzpomínky svého manžela a jeho portrét zpracovala v knize Voják vypravuje (1948).

Před 110 lety - dne 11. února 1914 se narodil v Pouchově u Hradce Králové Ing. arch. Václav CAPOUŠEK, významná osobnost poválečné památkové obnovy míst na Moravě.

Do Olomouce přišel v r. 1948 a zprvu působil u architekta Lubomíra Šlapety (1908-83) a o rok později začal pracovat ve Stavoprojektu. Začátkem 50. l. založil spolu s kolegy Zdeňkem Hynkem (1922-2006) a Antonínem Škamradem (1928-2023) asanační skupinu a stal se jejím vedoucím. Později pracoval v Pozemních stavbách Olomouc, pak v Chemoprojektu Přerov a v Druposu Olomouc. Realizoval např. rekonstrukci domu rozhlasového studia a kavárny Opery (1947), rekonstrukci obytných domů na Žerotínově náměstí (1950-53), oprava muzea v Olomouci (1953-58). V r. 1950 se podílel se na výstavbě divadla v přírodě, v l. 1951-52 na přestavbě zimního stadionu (obě společně se Zdeňkem Hynkem). V roce 1969 řídil rekonstrukci budovy někdejší Okresní knihovny v Olomouci, zámecké arkády ve Velkých Losinách a v r. 1982 svatební sítě v Domašově nad Bystřicí. Zemřel 1. 2. 1997 v Olomouci.

Před 55 lety - dne 17. února 1969 zemřel v Olomouci akademický sochař Julius PELIKÁN.

Narodil se 23. 2. 1887 v Novém Veselí u Žďáru nad Sázavou v rodině obuvníka. Jeho výtvarného talentu si všimnul už na obecní škole třídní učitel a z jeho podnětu odešel po vypození měšťanské školy v r. 1901 na Odbornou školu kamenickou do Hořic v Podkrkonoší. Po jejím absolvování jej lákala studia na Akademii výtvarného umění, ale ta si nemohl z finančních důvodů dovolit. Odešel pracovat do Německa, kde působil až do r. 1908. Po návratu do Čech získal práci na Domě sv. Petra v Brně. V r. 1909 přišel pracovat k firmě J. Urbana do Olomouce. V témže roce odešel studovat do Prahy AVU k prof. J. Myslbekovi, kde promoval v r. 1913. Za dílo Podobizna mladého muže byl odměněn cenou školy. O 2 roky později získal za dílo Božetěch (postavu v životní velikosti) stipendium na cestu do Itálie. Tato cesta byla pro mladého umělce nejen zdrojem poučení, ale i inspirace a hlubokého uměleckého zážitku. Po návratu do Čech se vrátil v r. 1915 do Olomouce, kde se trvale usadil. Stal se svobodným umělcem a vstoupil do Svazu výtvarných umělců moravských se sídlem v Hodoníně (SVUM). Stal se výraznou postavou zdejšího kulturního života. V 1. sv. válce sloužil u 54. pěšího pluku v Olomouci. Jako sochař pracoval na výzdobě válečných hrobů. Ve válečných letech 1917-18 se spolu s malíři Adolfem Kašparem a Oldřichem Lasákem podílel na obnově výzdoby vojenského chrámu Panny Marie Sněžné v Olomouci. V r. 1917 mu byla udělena Cena města Prahy za plastiku Letec. Tzv. sochařskou galerii z 20. let vytvořil v Příkázích u Olomouce. Začal se věnovat též tvorbě medailí. Jeho nejlepší medaile jsou medaile portrétové, např. plaketa L. Janáčka, medaile arcibiskupů A. C. Stojana, L. Prečana). Vytvořil řadu pomníků pro moravská města, mj. Jana Husa v Hranicích, J. A. Komenského ve Fulneku, Františka Palackého v Holici u Olomouce, T. G. Masaryka v Bohumíně. V l. 1940-42 byl předsedou SVUM. Doba 2. sv. války pro něj znamenala přerušování jeho tvorby. V r. 1942 byl internován se svou chotí Boženou v koncentračním táboře ve Svatobořicích, v r. 1943 v Kaunicových kolejích v Brně. Jeho paní zemřela na úplavici v Osvětimi v r. 1943 a synové Vladimír (1916-80) a Jiří (1923-99) byli zatčeni v r. 1940. Po osvobození v r. 1945 pokračoval opět v předsednické činnosti Svazu VUM, kterou vykonával až do r. 1959, kdy byla činnost svazu pozastavena. Jeho výtvarná tvorba byla v 50. l. orientována především na portréty slavných osobností (např. busta Adolfa Kašpara

po rodný dům v Lošticích, 1954), podobizny v mramoru, drobné práce a reliéfy. Věnoval se též alegoricky motivované dekorativní plastice a restaurování kamenných plastik. Byl významnou sochařskou osobností, která velkou měrou omlivnila výtvarnou tvář Moravy a Vysočiny. Řada jeho děl je ve městě Olomouci a jeho okolí. V rodišti umělce je na obecním úřadě stálá expozice jeho výtvarných děl.

Před 15 lety - dne 17. února 2009 zemřel v Olomouci emeritní univ. prof. Stanislav KOMENDA, vědecký pracovník a spisovatel.

Narodil se 7. 5. 1936 v Louce u Jemnice. Gymnázium absolvoval v Moravských Budějovicích a v r. 1959 promoval na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v Praze, a to v oboru teorie pravděpodobnosti a matematické statistika. Poté nastoupil na Lékařskou fakultu Univerzity Palackého Olomouci, kde působil 50 let. Pilně publikoval, jeho odborná publikační činnost zahrnuje na 700 článků, 8 monografií a 15 učebních textů a skript. Literárně činný byl též v oblasti menších žánrů, k nimž patří aforismy, básně, eseje a fejetony. Kromě knih vlastních, kterých je více než 30, byly jeho aforismy publikovány v antologiích Myšlenky 1-12, Slovník myšlenek, Nezabolí jazyk od dobrého slova, resp. také v časopisech. Úzce spolupracoval též s rozhlasem. Po r. 2001 spolupracoval s internetovým almanachem Zonty 2001 a od konce r. 2003 vydával jedinečný internetový měsíčník Liber catenatus s podtitulem Úvahy o životě a přilehlém okolí. Přednášel asi na 30 místech Evropy a Ameriky. Překládal z angličtiny, němčiny a ruštiny. Získal řadu prestižních ocenění, vč. Ceny města Olomouce.

Před 35 lety - dne 20. února 1989 zemřel v Července u Litovle František FLASAR, výtvarník, ilustrátor a ochotnický herec.

Narodil se v Července dne 23. 3. 1903. Po vychození školy jej vzal do učení litovelský malíř a natěrač Alois Mach. U něj maloval dekorace, pokoje, kuchyně. V r. 1929 se oženil, založil si rodinu a osamostatnil se. Byl znám nejen jako dobrý výtvarník, ale i jako divadelní ochotník. Pomáhal s výpravou scén, maloval kulisy, hrál i režíroval divadelní hry. V r. 1942 absolvoval v Brně odborný kurz uměleckých řemesel. V době 2. sv. války byla jeho největší zakázkou výmalba obřadní síně litovelské radnice, kde vytvořil cyklus 7 lunet zachycující výjevy z historie města. Po válce byl na základě výnosu Zemského národního výboru v Brně zaregistrován pod číslem 303 v seznamu výtvarných umělců. Nadále se věnoval výtvarné práci, sgrafity vyzdobil řadu fasád rodinných domků nejen na Litovelsku, ale též v Luhačovicích a na Šumpersku. Vytvořil velké sgrafito ve vestibulu Záložny, na průčelí domu u muzea v Litovli aj. Od 50. l. působil jako výtvarník okresního domu osvěty a poté závodního klubu. V 60. l. minulého století začal úzce spolupracovat s akademickým malířem Františkem Peňázem. Společně opravovali kostely na Moravě, kde vytvořili řadu stropních a oltářních obrazů. V r. 1968 ilustroval Báje a pověsti z Vizovických hor od Františka Millera, které vyšly v Bojkovicích. Namaloval také řadu akvarelů a olejí. Vytvořil i několik krásných zákoutí historického jádra města Olomouce. V r. 2009 byla v litovelském muzeu pořádána výstava František Flasar a jeho dílo, která dala nahlédnout do vývojových etap umělce a přiblížila nejen inspirační motivy, ale i průřez celým dílem.

Před 60 lety - dne 24. února 1984 zemřel v Olomouci Otto František BABLER, básník, knihovník a překladatel.

Pocházel z bosenské Zenici, kde se narodil 26. 1. 1901. Jeho tatínek, který byl v tamních hnědouhelných dolech účetním, brzy zemřel, a tak se maminka s dvěma dětmi vrátila začátkem války v r. 1915 na Moravu. V Sarajevu, kam chodil do školy, se naučil několika řečmi, vedle češtiny i němčině a srbochorvatštině. V Olomouci studoval na německé reálce, a přitom se naučil ještě francouzsky, anglicky, polsky a italsky. Po maturitě se rozhodl pro svobodné povolání literárního překladatele. V r. 1923 vydal svou první knižku Písníčky polské básničky Marje Konopnické. O 3 roky později se stal vydavatelem vlastní knihomilské edice Hlasy. Do jednotlivých svazků zařazoval své překlady. Do r. 1948 vydal ve jmenované edici celkem 48 svazků. Denní postřehy a názory na svět kolem nás psal do velké rukopisné knihy zvané Oblásky. Nádherné aforismy, citáty, sentence a myšlenky jsou dodnes ozdobou mnoha knih s citátovou tematikou. Jeho zásluhou se stalo jméno Samotišky známé v literárním světě. Ze svatokopecké pošty mu byla doručována rozsáhlá korespondence z evropských i zámořských zemí, od tvůrčích literátů, vědců i nakladatelů. V docházejících zahraničních časopisech nacházel ukázky tvorby básníků jiných národů. Jeho drobné překlady jdou do několika tisíců. Úplný soupis Bablerovy tvůrčí práce se dosud nepodařilo pořídit. Do němčiny překládal a v cizině publikoval poezii našich básníků, především ve švýcarském periodiku Dit Tat a v několika antologiích vydaných v Německu. Za tuto práci mu vzdali dík mnozí naši básníci. V r. 1949 získal Václavkovu literární cenu města Olomouce, v r. 1967 literární cenu Svazu čs. spisovatelů a rok poté literární a kulturní cenu olomoucké ONV. Patřil k velkým milovníkům přírody. Denně chodil na procházky do okolí, o víkendech na Bouzovsko, Zábřežsko i do Beskyd. V r. 1999 obdržel Cenu města Olomouce in memoriam, kterou vyzvedl jeho syn Ing. arch. Otto Babler (1930-2022).

Před 190 lety - dne 29. února 1834 se v Tršicích narodil Hynek FLORYK, zakladatel moravského chmelařství, starosta rodné obce a odborný publicista.

Od mládí se zajímal o přírodu, hodně četl knihy a časopisy, v nichž hledal poučení. Samostudiem si doplňoval vzdělání, které mu nemohli dopřát rodiče. Založil štěpařskou školkou a také se zaměřil na pěstování průmyslových rostlin. Prostřednictvím svého přítele prof. Karla Milana Lambla (1823-94), ředitele německé rolnické školy v Libverdě, si v r. 1861 opatřil první sazenice chmele a zasadil je na své zahrádce. Časem rozšířil pěstování chmele dál a v l. 1863-87 byly už založeny chmelnice v Buku, Čekyni, Doloplazech, Krčmani, Kokorech, Malých Laznicích ve Lhotě, Suchonicích, Vinarech, Veselíčku, Zákřově, Pěňčicích aj. Stal se váženým a ctěným občanem a byl zvolen do různých spolků. V l. 1864-67 působil jako starosta obce Tršice. V r. 1883 založil Chmelařský spolek pro Tršice a okolí, ve kterém vedl rolníky k četbě odborných časopisů i k výměně zkušeností s jinými pěstiteli. Pořádal exkurze a návštěvy výstav, dokonce i v zahraničí. Byl dopisovatelem a spolupracovníkem mnoha časopisů. Zajímal se hlavně o štěpařství, chmelařství, včelařství a chov drůbeže. Jeho články najdeme také v Našinci, Selských listech a Záhorské kronice. Zemřel 27. 7. 1921.

Rubriku sestavila Hana Ševčíková

ARCHEOLOGICKÁ AKTUALITA

Středověká opasková spona objevená na Moravě může pocházet z neznámého pohanského kultu

Archeologům z Masarykovy univerzity v Brně se dostal do rukou unikátní středověký artefakt. Bronzové kování opasku nebo součást opaskové spony našel detektorář u zámečku Lány na Břeclavsku. Spona byla vyrobena v průběhu 8. století a je na ní vyobrazen had či drak požírající tvora podobného žábě. Tento motiv je považován za pohanský náboženský symbol a je v evropském raném středověku velmi vzácný.

Téměř identické artefakty byly nalezeny pouze na třech dalších lokalitách: poblíž Iffeldorfu v jižním Německu, u Zsámbeku v Maďarsku a u Nového Bydžova v Čechách. Vzhledem k rozptýlu nálezu, ale zároveň jejich velké podobnosti se archeologové domnívají, že mají v rukou doklad dřívě neznámého pohanského kultu, který se před příchodem křesťanství objevoval v různých oblastech střední Evropy.

Motiv hada nebo draka požírajícího svou oběť se objevuje v germánské, avarské i slovanské mytologii. Bohužel dnes se o jeho přesném významu můžeme jen

dohadovat, ale v raném středověku spojoval na duchovní úrovni různorodé národy žijící ve střední Evropě. Byl to všeobecně pochopitelný a důležitý ideogram.

Předchozí výzkumy naznačují, že takové opasky se vyráběly ve střední Evropě v 7. a 8. století a obvykle je nosili Avaři. Ti byli kočovníci, o nichž se předpokládá, že pocházeli z euroasijských stepí a že se usadili v Karpaté kotlině na území dnešního Maďarska v 6. století. Avaři založili ve velké části střední Evropy „kaganát“ neboli kočovný stát a některé prvky z jejich kultury převzali další lidé v regionu, mnozí z nich Slované.

Analýzy rentgenovou fluorescencí, rastrovací elektronovou mikroskopií a dalšími technikami ukázaly, že zkoumané předměty byly původně silně zlacené a všechny čtyři byly vyrobeny z mědi těžené ve Slovenském rudohoří.

Analýza jejich tvarů založená na virtuálních 3D modelech naznačila, že přezky pocházejí ze stejné dílny nebo byly

MU Brno

vyrobena ze společného modelu pomocí metody odlévání bronzu „ztraceným voskem“. Všechny tyto indicie svědčí o tom, že v 8. století existoval nám dnes neznámý pohanský kult, který do určité míry vyznávaly různé populace napříč střední Evropou.

Není známo, co had – nebo drak – a stvo-

ření podobné žábě ve skutečnosti znamenaly. Nicméně boje s hadem nebo drakem jsou běžné v pohanských mýtech o stvoření, „interakce“ mezi hadem a žábou může být také spojována s kitem plodnosti.

Vendula Vránová

Týden a jeho historie

Slovo týden v sobě ukrývá kus kulturní historie. Od pradávna jde o uměle vytvořenou jednotku času. Již na první pohled je ve slově týden přítomné slovo den. Ale už není tak jasné, jakou roli tam plní. Slovo týden vzniklo z označení *tyž den*, které označovalo stejný den před nebo za sedm dní. Ve slovenštině se do dnes zachovala starší podoba „*tyžden*“.

Pojem týden měl v minulosti i další význam, označoval dobu šesti po sobě následujících dnů zakončených nedělí, symbolizující šest dní stvoření světa a následující Boží odpočinek.

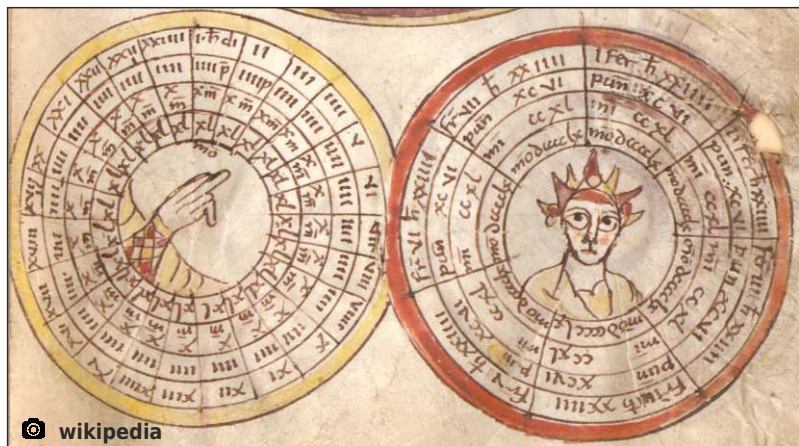
Výraz týden přišel ke Slovanům až společně s křesťanským náboženstvím a povinností svěcení sedmého dne. Na našem území se poprvé objevil zřejmě na Velké Moravě po příchodu Konstantina a Metoděje. Předtím naši slovanští předkové žádné sedmidenní cykly neznali. Jejich rok se členil do větších celků podle pohanských svátků a přírodních zákonitostí.

Střídání dnů po sedmi nám dnes, po tisíciletích fungování, připadá samozřejmé. Ale jak k tomuto časovému úseku lidstvo dospělo? Nejznámější historický záznam o sedmidenním týdnu přináší Starý zákon. Právě v sedmi dnech Bůh stvořil svět, přírodu, člověka a sedmý den odpočíval. Ale Bible nelíčí sedmidenní stvoření světa jako první. Stvoři-

tele konajícího po sedm dnů znala už mnohem starší sumerská tradice. A z této civilizace zrozené mezi řekami Euphrat a Tigris pochází i prvotní zmínka o existenci sedmidenního týdne. Zvedl jej panovník a sjednotitel Akkadské říše Sargon I. poté, co v roce 2350 př. n. l. dobyl sumerské město Ur. Zatímco rok, měsíc i den představují přirozené dělení času spojené s astronomickými cykly, u týdne to tak docela neplatí. Ne vždy členili lidé čas na dnes běžné sedmidenní části. Například staří Egypťané a Číňané po staletí počítali týdny po deseti dnech – přirozené k tomu sloužily prsty na ruce. Sedmidenní cyklus Sumerů však nakonec ve světě převládl. Postupně jej převzali Babylóňané, Řekové, Římané, Evropané i Američané.

A z čeho vycházeli dávní obyvatelé tzv. úrodného půlměsíce při vytváření sedmidenního týdne? Sumerové vnímali číslo sedm jako vysoce posvátné. V jejich tradici existoval sedmidenní květ života i sedmero nebes, což odrážely například sedmistupňové zikuraty i stejně členěné visuté zahrady, a nakonec i sedmidenní týden, kdy jednotlivé dny byly pojmenovány podle sedmi hlavních sumerských bohů.

Vendula Vránová

wikipedia

Středověké znázornění rozdělení týdne a dne z opatství svatého Emmerama, Bavorsko, 8. století. Týden je v kruhovém diagramu rozdělen do sedmi dnů, každý den do 24 hodin, 96 čtvrt hodin, 240 minut (desetiny hodiny) a 960 momentů.

dějiny a současnost

V zimním dvojčísle *ĎaSu* (1-2/2024, vyjde na konci února) se soustředíme jednak na to, proč a jak učit ve školách (základních i středních) o *starších dějinách*, a pak se díky tematickému bloku, který se svými spolupracovníky připravila prof. Kateřina Králová z FSV UK, zaměříme na řecké uprchlíky. Ti opustili svou zemi na konci čtyřicátých let 20. století a mnoho z nich přišli i do Československa: „*Za rok v Řecku!*“ říkali si na přelomu let 1949/50 *řečtí uprchlíci*

všech generací, kteří byli kvůli zuřící občanské válce ve své vlasti jen o pár měsíců dříve nuceni odejít do země takzvaného východního bloku. A už v Československu, Polsku, Maďarsku nebo jinde, všichni se těšili na brzký návrat domů. Návrat do země, jejíž politika i společnost by se rozvíjela na základě komunistické ideologie. Nikdy se tak nestalo a jejich repatriace byla rok co rok odkládána ad acta. V hostitelských zemích si našli práci, studovali, zakládali rodiny, ale také dál pěstovali svou kulturu a obohacovali jí místní – po roce 1945/46 značně homogenizovanou – společnost. V aktuálním tematickém bloku a následném seriálu se osmdesát let po vypuknutí občanského ozbrojeného konfliktu soustředíme na historický pohled i vzpomínky uprchlíků řecké občanské války a také na léta strávená mimo domovinu, pro-

ces adaptace i akulturace – a případný návrat do Řecka.

V prvním letošním vydání *ĎaSu* pokračujeme v pravidelných rubrikách i seriálech: *Umění a paměť*, *Auditorium*, *Z knihovnických pokladů*, *Skryté dějiny žen v koloniální Americe*, *Mincovní regal*, *recenze*, *strip Anachronismy ACh* atd.

Iveta Coufalová
www.dejinyasoucasnost.cz

archiv Kateřiny Králové

Ačkoli se osudu řeckých dětí již věnovala řada autorů, jen výjimečně (např. v knize K. Králové a K. Tšivose, eds., *Vyschly nám slzy*, Praha 2012) se děti dostávaly přímo do centra pozornosti. A především na dětské uprchlíky z Řecka se zaměří i články v aktuálně chystaném *ĎaSu*.

KAPSÁŘ

Začněme pozitivními zprávami. Tenistka Petra Kvitová zřejmě pověsí raketu na hřebík, protože čeká potomka.

Petra Kvitová je těhotná!
Radostnou novinku oznámila na Nový rok

Čeští hokejisté do 20 let nejprve v prvním zápase mistrovství světa hraném ve Švédsku prohráli se Slováký 2:6, aby ve čtvrtfinále porazili Kanadu 3:2 brankou 11 vteřin před koncem.

Na konci prosince hodně přišlo a velká obleva na horách, takže řeky naplnily svá koryta až po okraj, resp. přes olomouckou Náplavku. Nejhůře s velkou vodou bojoval Český Krumlov.

Olomoucká Náplavka Moravou zaplavená

Ivan Hašek se stal novým trenérem české fotbalové reprezentace. Pavel Nedvěd post manažera odmítnul.

Tak ještě jednou hokej. V semifinále junioři neměli na Švédy nárok a prohráli 2:5. Stejně tak prohrávali s Finy v boji o bronz. Dvě minuty před koncem to bylo 4:5. Během předposlední minuty naši obrátili skóre ve svůj prospěch na 8:4! Čtyři branky za 50 vteřin. Tak to tu ještě nebylo!!!

Mladí hokejisté vydřeli
ve Švédsku bronz

Fotbalový svět pláče, zemřel německý legendární hráč i trenér Franz Beckenbauer. Bylo mu 78 let. „Císař Franz“ patřil do výjimečné společnosti mužů, kteří vyhráli mistrovství světa jako hráči a poté i jako trenéři.

Císař Franz coby mistr světa 1974

Ve věku 85 let zemřela divadelní a filmová herečka Jana Hlaváčová. Pražská rodačka ztvárnila desítky rolí v Národním divadle nebo v Divadle na Vinohradech.

Jana Hlaváčová v proměnách času

České hokejistky do 18 let porazily v semifinále mistrovství světa Kanadu 4:2. Další ledový zázrak je na světě!

Novým dánským králem je Frederik X. (55). Na trůn nastoupil poté, co v neděli abdikaci podepsala jeho matka Margrethe II. (83), která byla hlavou Dánska od roku 1972. Spolu s Frederikem nastoupila na trůn a stala se královnou charismatická Mary (51), kterou Dánové přirovnávají k britské princezně Dianě.

Nový dánský královský pár

V Davosu proběhlo Světové ekonomické fórum (WEF), které také navštívil slovenský premiér Robert Fico (Směr). Server Politico v této souvislosti zařadil Fica do seznamu nazvaném „Tucet špinavců“ (podle amerického válečného filmu Dirty Dozen), jenž obsahuje dvanáctku tzv. „nevítaných hostů“. Do skupiny Tucet špinavců, jak se americký film Dirty Dozen z roku 1967 překládá do češtiny, zařadilo Politico mj. také argentinského prezidenta Javiera Mileia, saúdskoarabského korunního prince Muhammada bin Salmána, zetě Donalda Trumpa a zakladatele investiční společnosti Affinity Partners Jareda Kushnera, čínského premiéra Li Čchianga, ad.

Robert Fico

Zemřel herec Norbert Lichý. Ostravskému rodákovi a dlouholetému členovi Divadla Petra Bezruče bylo 59 let. Lichý se často objevoval na plátně i v televizi. Diváci si jej mohou pamatovat ze seriálů Já, Mattoni, Doktor Martin nebo Volha. Loni si zahrál také v pohádce Krakonošovo tajemství. Byl držitelem Ceny Thálie.

Norbert Lichý

Česká ženská tenisová škola je neuvěřitelná! Linda Nosková vyřídila na grand slamu v Melbourne ve 3. kole světovou jedničku Idu Šwiatekovou 2:1 na sety a v boji o čtvrtfinále ji vzdala pro zranění ze stavu 3:0 pro Českou Ukrajinu Elina Svitolinová. Bára Krejčíková tam tak neube sama!

jinskou rétoriku. Denník N označil Fica „za dalšího exemplárního vlastizrádce v čele státu“ a přirovnal ho k prezidentovi fašistického Slovenského štátu Jozefu Tisovi.

V Dolní Lutyni na Karvinsku se ve středu kolem 5:40 srazil vlak InterCity 546 Ostravan s kamionem. Ten i s nápravou uvázl na přejezdu, na němž se poté spustily závory, a vlak jej rozmetl. Zemřel strojvedoucí, 18 osob z rychlíku a řidič kamionu byli zraněni. Policisté uvedli, že srážku vyšetřovali pro podezření z obecného ohrožení z nedbalosti. Škoda je zatím vyčíslena na 37 milionů korun, z toho 30 milionů na vlaku.

Na satelitních záběrech Severní Koreje už není vidět monumentální oblouk sjednocení, klenoucí se nad dálnicí vedoucí z Pchjongjangu na jih, uvedl server NK News, specializovaný na dění v KLDŘ. Podle něj stržení oblouku nařídil severokorejský vůdce Kim Čong-un poté, co odstoupil od politiky mírového sjednocení obou Korejí.

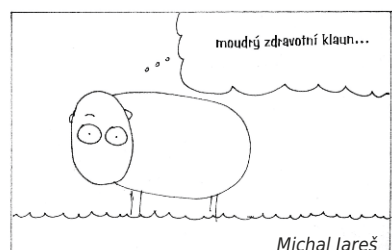
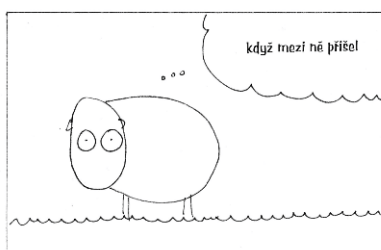
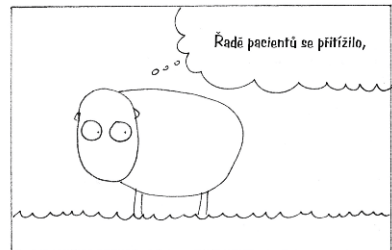
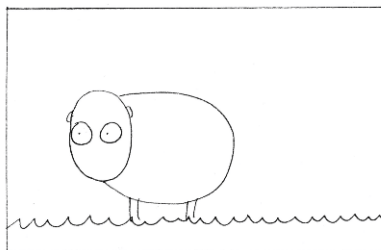

Turecký parlament schválil přijetí švédské žádosti o vstup do Severoatlantické aliance (NATO) a poslal dokument zpět prezidentovi Recepovi Tayyipovi Erdoganovi ke konečnému podpisu.

Připravil Petr Hanuška

Slovenský tisk ostře kritizuje premiéra Roberta Fica (Směr) za jeho protiukra-

KOMIKS Zlá ovce

Michal Jareš

V nejbližší době nabízíme tyto akce a pořady

Milé divačky, milí diváci,

s počátkem nového roku jsme doplnili seznam akcí, které pro vás plánujeme. Těšit se můžete na osvědčené tituly (Příbuzné si nevybíráme; Můj báječný rozvod; Víš přece, že neslyším, když teče voda ad.), ale i na mnohé novinky (Benátky pod sněhem, Prezidenti, Na zlatém jezeře ad.)

Vstupenky na mnohé z uvedených akcí jsou již k dispozici online, můžete si je ale samozřejmě objednat také přímo u nás na GONGU.

11. 2. 2024 **Příbuzné si nevybíráme**
Komédie o tom, jak může rodinnou oslavu okořenit příchod mladé sekretářky.
Hrají: V. Vydra, M. Zahálka, S. Skopal, L. Skopalová, J. Boušková, S. Postlerová ad.
Vstupenky k zakoupení online.
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.
18. 2. 2024 **Benátky pod sněhem**
Situační komedie o tom, jak řada malých nedorozumění promění plány všech zúčastněných.
Hrají: V. Arichteva, M. Nosek, L. Štěpánková, F. Cíl
Vstupenky k zakoupení online.
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.
11. 3. 2024 **Na zlatém jezeře**
Příběh, jenž se ve filmové podobě s H. Fondou a K. Hepbur stal oscarovým.
Hrají: L. Frej/J. Vlasák, S. Stašová, M. Procházková, V. Fridrich/J. Teplý ml., M. Nosek/ K. Zíma ad.
Vstupenky k zakoupení online.
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.
27. 3. 2024 **Bavíme se s Vladimírem Hronem**
Vladimír HRON v nejlepší formě jako bavič i interpret výběru největších hitů populární hudby s podporou skvělých videoprojektů.
7. 4. 2024 **Prezidenti**
Humorný pohled do zákulisí vysoké politiky, vše s nadsázkou, ale decentně...
Hrají: P. Vondráček, Š. Vaňková, M. Dolinová, Z. Žák
Vstupenky k zakoupení online.
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.
12. 5. 2024 **Poslední ze žhavých milenců**
Komédie, při které se smějí diváci bez rozdílu věku.
Hrají: S. Stašová, P. Nárožný
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.
19. 5. 2024 **Návštěva na zabití**
Brilantně napsaná komedie o tom, že neplatí vždy známé pořekadlo „host do domu, bůh do domu“...
Hrají: T. Medvecká, S. Laurinová, M. Ruml, M. Pospíchal, J. Řezníček
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.
11. 6. 2024 **Můj báječný rozvod**
Sólo pro Elišku Balzerovou.
Vstupenky k zakoupení online.
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.
15. 9. 2024 **Drobečky z perníku**
Dojemný příběh barové zpěvačky, která je plná lásky a života a miluje legraci a přátele z branže
Hrají: S. Stašová, Č. Gebouský, E. Čekan, I. Rossiny, H. Karochová ad.
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.
30. 9. 2024 **Víš přece, že neslyším, když teče voda**
Repríza jedné z divačky nejúspěšnějších komedií.
Hrají: P. Nárožný, J. Ptáčník, V. Vydra, L. Švormová, N. Konvalinková ad.
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.
8. 12. 2024 **Spirituál kvartet**
Vánoční koncert
Akce se koná v sále Reduty, celý program MFO naleznete zde.

KONCERTY MORAVSKÉ FILHARMONIE OLOMOUC

Od písně k symfonii
15. 2. 2024, Reduta, 19.00

PROGRAM

Leoš Janáček / Václav Talich
Příhody lišky Bystroušky. Orchestrální suita z opery

Gustav Mahler / Zsolt Hamar
Písně a zpěvy z mládí. Sešit č. 1 (výběr)

Gustav Mahler
Symfonie č. 1 D dur „Titan“

ÚČINKUJÍCÍ

Tadeáš Hoza – baryton
Zsolt Hamar – dirigent

Zvukomalebný fagot
Zoltána Kovács
20. 2. 2024, Červený kostel v Olomouci,
19.00

PROGRAM

Karel Stamic / Zoltán Kovács
Kvartet F dur pro fagot a orchestr op. 19. č. 6

Benjamin Britten
Simple Symphony op. 4

Zoltán Kovács
Dream Dances pro klarinet a orchestr

Wolfgang Amadeus Mozart
Symfonie č. 29 A dur KV 201

ÚČINKUJÍCÍ

Aleš Janeček – klarinet
Zoltán Kovács – fagot a umělecký vedoucí
Komorní soubor MFO

Valentýnský benefiční koncert
s Natálií Tichánkovou
22. 2. 2024, Reduta, 19.00

Olomouc se spojila pro dobrou věc. Valentýnský benefiční koncert Natálie Tichánkové s kapelou 4GOOD, Moravskou filharmonií a dalších umělců podpoří ze svého výtěžku malé pacienty z Dětské kliniky Fakultní nemocnice Olomouc. Těšit se můžete na hudbu, zpěv i tanec, a pestrou směsí žánrů od melodií muzikálových až po ty filmové.

ÚČINKUJÍCÍ

Natálie Tichánková & 4GOOD
Peter Cmorik – host večera
Renata Drössler – host večera
Dětský sbor Pelčata
Jan Kučera – dirigent

Něha a temperament
české hudby
1. 3. 2024, Reduta, 19.00

PROGRAM

Zdeněk Lukáš
Bagately op. 150

Silvie Bodorová
Bruromano – Dvojkonzert pro kytaru, kontrabas a smyčcový orchestr (2019)

Josef Suk
Pohádka op. 16

ÚČINKUJÍCÍ

Míriam Rodríguez Brülllová – kytara
Roman Patkoló – kontrabas
Robert Kružík – dirigent

Únor v Moravském

3.	so	15:00	-	●	Staň se na den baletkou / Baletní workshop pro děti			
		19:00	-	●	Dokud nás lež nerozdělí	J. DiPietro		Činohra
4.	ne	9:30	-	●	Dopoledne s divadlem / Dramatická dílna pro děti			
		19:00	-	●	Sherlock Holmes: Vraždy vousatých žen	D. Drábek		Činohra
					Dramaturgický úvod od 18:15 hod.			
5.	po	19:00	A	●	Fantastické divadlo / Arter -50%	G. Koren		Činohra ^o
					Dramaturgický úvod od 18:15 hod.			
6.	út	19:00	L	●	Liška B.	R. Těsnohlídek, M. Krobot, L. Smékal		Činohra ^o
8.	čt	19:00	D	●	Rok na vsi / Děníera	A. & V. Mrštíkovi		Činohra
					Arter -50% / Rodinné divadlo			
9.	pá	19:00	V	●	Sedlák kavalír / Komedianti	P. Mascagni, R. Leoncavallo		Opera*
10.	so	10:00	-	●	Poznejte zblízka divadelní profesi: garderoba			Interaktivní beseda
		16:00	ZO	●	Ryba ve čtyřech / Senioři -30%	W. Kohlhaase, R. Zimmerová		Činohra
11.	ne	10:00	RPP	●	O princezně, která ráčkovala			Pohádka
					Divadelní společnost Natálie Venturové / Výtvarné dílny ve foyer			
		14:00	OPP	●	O princezně, která ráčkovala			Pohádka
					Divadelní společnost Natálie Venturové / Výtvarné dílny ve foyer			
		19:00	-	●	Talk show Davida Hrbka s Davidem Novotným			
14.	st	19:00	C	●	Liška B.	R. Těsnohlídek, M. Krobot, L. Smékal		Činohra ^o
15.	čt	19:00	E	●	Přelet nad kukaččím hnízdem	D. Wasserman		Činohra
					Dramaturgický úvod od 18:15 hod.			
16.	pá	19:00	P	●	Želary / Premiéra	Z. Lapčíková, H. Litterová		Balet
17.	so	19:00	X	●	Želary	Z. Lapčíková, H. Litterová		Balet
18.	ne	16:00	YO	●	Manon Lescaut / Arter -50%	V. Nezval		Činohra
19.	po	19:00	K	●	Ryba ve čtyřech	W. Kohlhaase, R. Zimmerová		Činohra
20.	út	19:00	B	●	Jmenuji se Ašer Lev / Arter -50%	A. Posner		Činohra
					Beseda po představení na jevišti			
22.	čt	19:00	-	●	Když se zhasne / Hrajeme v Červeném kostele	R. Vencel, M. Doleželová		Činohra ^o
23.	pá	19:00	-	●	Lovci perel / Senioři -30%	G. Bizet		Opera***
24.	so	19:00	-	●	Boží mlýny / Arter -50% / Děníera	J. Vrba		Činohra
25.	ne	14:30	NO	●	Ivan Hrozný	S. Prokofjev, L. Vaculík		Balet
26.	po	19:00	A	●	Sedlák kavalír / Komedianti	P. Mascagni, R. Leoncavallo		Opera*
27.	út	19:00	L	●	Želary	Z. Lapčíková, H. Litterová		Balet
		19:00	-	●	Teror / Hrajeme v Červeném kostele	F. von Schirach		Činohra ^o
29.	čt	16:30	-	●	Workshop improvizace / Arter -50%			
		19:00	D	●	Ad Matrem / Arter -50%	H. Górecki		Opera****
					Opera o hledání ztraceného chlapce			

* v italském originále s českými a anglickými titulky

** v českém znění s hudebními čísly v německém originále

*** ve francouzském originále s českými titulky

**** v maďarském originále s českými titulky

***** v českém a polském originále s českými a anglickými titulky

^o představení bez přestávky